

การพัฒนารายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น

สารนิพนธ์  
ของ  
ศตพร ศีรหาคำ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา  
พฤษภาคม 2551  
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น

บทคัดย่อ  
ของ  
ศตพร ศีรหาคำ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา  
พฤษภาคม 2551

ศตพร ศีรหาคำ. (2551). การพัฒนารายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่องการเต้นบัลเลต์เบื้องต้น. สารนิพนธ์ กศ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิลาศ เกื้อมี.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา รายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่องการเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนวงชั้นที่1 โรงเรียนปัญญার্থย์ ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2550 จำนวน 20 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ รายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่อง การเต้นบัลเลต์ แบบฝึกหัดระหว่างเรียน แบบประเมินทักษะปฏิบัติและแบบประเมินคุณภาพบทเรียน

ผลการวิจัยพบว่ารายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่องการเต้นบัลเลต์ เบื้องต้นมีคุณภาพในด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับดี และมีประสิทธิภาพ 89.50/88.01

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL TELEVISION IN TEACING PRACTICE  
SKILL ON INTRODUCTION OF BALLET

AN ABSTRACT  
BY  
SATAPORN SRIHAKHAM

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the  
Master of Education Degree in Educational Technology  
at Srinakarinwirot University  
May 2008

Sataporn Srihakham. (2008). *The Development of Instructional Television in Teaching Practice Skill on Introduction of Ballet*. Master's project, M.Ed. (Educational Technology). Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University.  
Project Advisor : Asst. Prof. Pilart Kuamee.

The purpose of this study was to develop an instructional television on "Introduction of Ballet" to find out its efficiency based on 85/85 criteria. Twenty students from level 1 of Banjasub School, studying in a second semester of 2007 academic year, were samples of this study by simple random sampling. The instruments used in this study were the instructional television on "Introduction of Ballet", an achievement test, and the quality assessment for experts. The data were analyzed by mean and percentage.

The study results revealed that the instructional television had a good quality both in content and educational technology as evaluated by content experts and by educational technology experts. The instructional television had an efficiency of 89.59/88.01.

## ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิลาศ เกื้อมี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนแล้วเสร็จ ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุณานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินด้านเทคโนโลยี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรบุญฤทธิ์ ครอบหาเวชศิษฐ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินด้านเทคโนโลยี และกรุณาเป็นคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่ให้คำแนะนำในด้านสถิติ รวมทั้งการวิเคราะห์และให้ความกรุณาเป็นคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์กัญจพร ต้นทอง อาจารย์นุชนาฏ คึก และอาจารย์ศุภวรรณ เบกาเปเรช ที่ให้คำแนะนำและให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินด้านเนื้อหา เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียน โรงเรียนปัญญার্থย์ ที่ให้การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษามาตลอด พี่ และเพื่อนๆ ร่วมรุ่น ปริญญาโท ภาคพิเศษ รุ่น 15 ทุกคน จนทำให้ผู้ศึกษาวิจัยทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ศตพร ศรีหาคำ

## สารบัญ

| บทที่  | หน้า |
|--|------|
| <b>1 บทนำ</b> .....  | 1    |
| ภูมิหลัง .....   | 1    |
| ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า .....                                   | 3    |
| ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า .....                                      | 3    |
| ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า .....   | 3    |
| นิยามศัพท์เฉพาะ .....  | 4    |
| <b>2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</b> .....                          | 6    |
| เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา .....     | 6    |
| เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง .....            | 10   |
| เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการวีดิทัศน์ .....                 | 16   |
| เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ .....                        | 23   |
| เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะและการวัดด้านปฏิบัติ ..... | 33   |
| <b>3 วิธีการดำเนินการค้นคว้า</b> .....                                 | 46   |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....  | 46   |
| เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า .....                                | 46   |
| การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ .....                                 | 46   |
| วิธีดำเนินการทดลอง .....   | 49   |
| สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....                                  | 50   |
| <b>4 ผลการศึกษาค้นคว้า</b> .....                                       | 51   |
| ผลการประเมินบทเรียนโทรทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา .....  | 52   |
| ผลการประเมินบทเรียนโทรทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา .....            | 54   |
| ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรายการเรียนโทรทัศน์ .....                 | 55   |

## สารบัญ (ต่อ)

| บทที่  | หน้า |
|--|------|
| <b>5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ</b> .....                                    | 57   |
| ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า .....   | 57   |
| ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า .....  | 57   |
| ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า .....   | 57   |
| เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า .....  | 59   |
| การดำเนินการทดลอง .....  | 59   |
| สรุปผลการศึกษาค้นคว้า .....  | 60   |
| อภิปรายผล .....  | 60   |
| ข้อเสนอแนะ .....   | 61   |
| <b>บรรณานุกรม</b> .....  | 63   |
| <b>ภาคผนวก</b>   |      |
| ภาคผนวก ก บทเรียนโทรทัศน์ เรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น .....                 | 71   |
| ภาคผนวก ข แบบประเมินคุณภาพบทเรียนด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยี<br>การศึกษา ..... | 78   |
| ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค .....                    | 81   |
| ภาคผนวก ง แบบวัดทักษะปฏิบัติและเกณฑ์การให้คะแนน .....                          | 83   |
| ภาคผนวก จ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษา .....         | 92   |
| <b>ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์</b> .....  | 94   |

## บัญชีตาราง

| ตาราง  | หน้า |
|--|------|
| 1 ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค .....  | 81   |
| 2 แสดงผลการประเมินด้านเนื้อหาเทคโนโลยีการศึกษา ..... | 52   |
| 3 แสดงผลการประเมินด้านเทคโนโลยีการศึกษาเนื้อหา ..... | 54   |
| 4 แสดงผลการทดลองครั้งที่ 2 .....                     | 55   |
| 5 แสดงผลการทดลองครั้งที่ 3 .....                     | 56   |

# บทที่ 1

## บทนำ

### ภูมิหลัง

ศิลปวัฒนธรรม เป็นจิตวิญญาณในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่สืบทอดสร้างสรรค์กันมา แต่โบราณจนเป็นเอกลักษณ์ และพัฒนาสังคม และประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า จนเป็นรูปแบบที่ยั่งยืนเรียกว่า “ภูมิปัญญา” ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้คนอยู่ดีมีสุข (กรมศิลปากร. 2544 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันว่า “งานด้านการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมนั้น คืองานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและจิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นเหตุ และองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ ของความเจริญทางด้านอื่นๆ ทั้งหมดเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เรารักษา และดำรงความเป็นไทยไว้ได้สืบไป” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2537 : 1)

“นาฏศิลป์” นับว่าเป็นศิลปะที่เด่นที่สุด สามารถแสดงออกได้ด้วยตัวเอง ทั้งในลักษณะที่เข้มแข็ง อ่อนโยน และนาฏศิลป์ถือว่าเป็นภาษาสากล เช่นเดียวกับดนตรี แต่ดีกว่าตรงที่เห็นด้วยตา ซึ่งทำความเข้าใจได้ทันที อีกทั้งมีความแนบเนียนกว่าภาษาทั่วไปตรงที่มีความละเอียดละมุนละไมกว่า (เรณู โกสินทร์. 2527 : 2) ดนตรี - นาฏศิลป์ เป็นแขนงวิชาที่ทำให้เด็กกล้าแสดงออก มีความชื่นชมจากการเรียนดนตรี-นาฏศิลป์ ซึ่งทำให้รู้จักจังหวะ สร้างบุคลิกภาพ ท่าทาง ทรวดทรง ผีกลการ เป็นผู้นำ ผู้ตาม ความพร้อมเพรียง ความสวยงาม การประสานงาน ตลอดจนฝึกความอดทน ความขยันหมั่นเพียร (กรมวิชาการ. 2545 : 9) และทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวต่างๆ ของร่างกายโดยอาศัยการทำงานที่สัมพันธ์กันระหว่าง ประสาท ระบบกล้ามเนื้อ และใช้จังหวะประกอบการเคลื่อนไหว ซึ่งช่วยให้ได้ระบายความรู้สึก ผ่อนคลายทางร่างกาย จิตใจได้ดี มีความสนุกสนาน ร่าเริง สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น ตามคำกล่าวของ จอห์น ล็อก (John Locke) ที่ว่า “สำหรับข้าพเจ้า ไม่เห็นมีวิชาอะไรที่จะพัฒนาพฤติกรรมและสร้างความมั่นใจแก่เด็กมากกว่าการเต้นรำเลย ดังนั้น วิชาเต้นรำควรจะได้นำมาสอนในทันทีทันใดเมื่อเด็กมีความพร้อม” (สำเร็จ มณีเนตร. 2525 : 3)

การสอนนาฏศิลป์ส่วนใหญ่เน้นการปฏิบัติจริงและสอนแบบสาธิตประกอบคำบรรยาย เป็นการสอนโดยใช้ครูเป็นศูนย์กลาง เป็นการพัฒนาทางด้านทักษะและปฏิบัติตามคำสั่งของครูผู้สอน ครูผู้สอนจึงต้องเป็นผู้มีความสามารถ ทางด้านดนตรี-นาฏศิลป์ โดยทั้งทางตรง ด้านหลักการพื้นฐาน และภาคปฏิบัติ นอกจากนี้ในโรงเรียนจะมีการเรียนการสอนในวิชาดนตรี - นาฏศิลป์แล้ว

ในปัจจุบันนี้มีโรงเรียนที่เปิดสอนดนตรีและนาฏศิลป์เกิดขึ้นมากมาย เพื่อส่งเสริมให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และฝึกให้เป็นคนกล้าแสดงออก จากการที่ได้ไปสอบถามและสัมภาษณ์ ครูผู้สอน โรงเรียนศรีอูลย์ เขตบางพลัด โรงเรียนดนตรีสยามกลการ สาขาแจ้งวัฒนะ และ โรงเรียนนาฏศิลป์อಂಗศ์นาฏ สาขาแพชั่นไอส์แลนด์ พอสรุปได้ว่า ใน การเรียนการสอน บัลเลตต์ยังขาดแคลน

สื่อที่ใช้ประกอบ อย่างเช่น รูปภาพซึ่งภาพบัลเลต์หาค่อนข้างยาก รวมทั้งเทพเพลงที่ใช้ประกอบการเรียน ซึ่งไม่มีจำหน่าย หากมีสื่ออย่างอื่นมาช่วยสอนก็คงจะดี

สื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ศักยภาพทางการคิด (กรมวิชาการ. 2545 : 6)

ในปัจจุบันความต้องการในการใช้สื่อมีเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่มีสื่อที่มีอยู่จำนวนจำกัดไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน และไม่เพียงพอต่อความต้องการ แนวทางที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวคือการผลิตสื่อที่มีประสิทธิภาพ สามารถเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนได้ดี สื่อที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนมีมากมายหลายชนิด แต่ละชนิดมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์แตกต่างกัน (วิโรจน์ คงอยู่เย็น. 2543 : 3) สื่อประเภทรายการวีดิทัศน์นำมาใช้ในด้านการศึกษาอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพราะรายการวีดิทัศน์เป็นสื่อที่ได้การยอมรับว่าเหมาะสมสำหรับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการเสริมความรู้หรือการให้ความรู้แก่ผู้ชมทั่วไป หรือการนำมาใช้ในการเรียนการสอนโดยตรง รายการวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณสมบัตินำเสนอได้ทั้งภาพและเสียงพร้อม ๆ กันทำให้สามารถดึงดูดและสร้างความสนใจในการเรียนได้ (มนตรีชัย นินนานนท์. 2526 : 701)

นอกจากนี้รายการวีดิทัศน์ยังเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่นเดียวกับสไลด์ รูปภาพ ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป นิทรรศการ และการสาธิตเป็นต้น (ลัดดา สุขปรีดี. 2523 : 104) รายการวีดิทัศน์สามารถที่จะให้ความรู้ได้ทุกรูปแบบตั้งแต่ความรู้ง่าย ๆ ไปจนถึงกระบวนการที่ซับซ้อนได้จึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้ทุกระดับ ทั้งนี้การผลิตรายการวีดิทัศน์มีอุปกรณ์(Equipment) และเทคนิค(Technique)ในการสร้างภาพได้อย่างกว้างขวาง ทั้งยังเพิ่มทักษะอย่างสูงและลดเครื่องมือที่ไม่จำเป็นในการสาธิต(วิโรจน์ คงอยู่เย็น. 2543 : 3 - 4) เดล (Dale. 1956 : 230)ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดจากการมองเห็นร้อยละ 75 การได้ยินร้อยละ 13 การสัมผัสร้อยละ 6 การได้กลิ่นร้อยละ 3 และการรับรสร้อยละ 3 จะเห็นได้ว่ารายการวีดิทัศน์สามารถนำเสนอได้ทั้งการเห็นภาพและการได้ยิน รวมกันแล้วได้ผลของการรับรู้ถึงร้อยละ 88 ดังนั้นการเรียนโดยใช้รายการวีดิทัศน์จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สูงมาก

จากสภาพการขาดแคลนสื่อของการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ฉะนั้น จึงควรมีสื่อเสริมการสอนของครู ซึ่งจะเห็นได้ว่าสื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีศักยภาพสูงสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ดี เพราะสามารถเห็นได้ทั้งภาพและเสียง เห็นการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องใกล้เคียงของจริงมากที่สุด สามารถเก็บรายละเอียดต่างๆ ได้ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสิทธิภาพที่เป็นรูปธรรม ช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ และเข้าใจได้เร็วขึ้น และสามารถเรียนซ้ำได้

## ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนารายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียนเรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85 / 85

## ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้รายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียนเรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้นที่มีประสิทธิภาพ
2. ใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียนเรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้นโดยใช้เป็นแบบอย่างและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมนักเรียนสามารถนำรายการโทรทัศน์ที่พัฒนาขึ้น มาศึกษาเพิ่มเติมได้ เป็นแนวทางในการพัฒนารายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติในเนื้อหาอื่นๆ

## ขอบเขตของการวิจัย

### 1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่หนึ่ง ที่ยังไม่เคยเรียนบัลเลต์มาก่อน โรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง จำนวน 50 คน

### 2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่หนึ่ง ที่ยังไม่เคยเรียนบัลเลต์มาก่อน โรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

### 3. ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

### 4. เนื้อหาในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น ประกอบด้วย 2 ตอนดังนี้  
ตอนที่ 1 ประกอบด้วย

1. ประวัติและประโยชน์ของการเดินบัลเลต์

2. FLOOR

2.1 EXERCISE FOR FEET

2.2 EXERCISE FOR LEGS

2.3 EXERCISE FOR HANDS

2.4 EXERCISE FOR HANDS AND ARM EXTENSIONS

### 3. CENTRE

3.1 ST PORT DE BRAS

3.2 2 nd PORT DE BRAS

3.3 DEMI –PLIES

3.4 POINT AND CLOSE

3.5 WALKS AND CLOSE

3.6 STEP CLOSE STEP POINT

- KNEE LIFT

3.7 STORK WALKS

3.8 SAUTES

3.9 SAUTES AND ECHAPPES SAUTES

3.10 EXERCISE FOR EYE FOCUS

### 4. FEE MOVEMENT

4.1 SKIPS

4.2 RUN AND PAUSE

4.3 SWAYING

4.4 SPRING POINT

4.5 GALOPS AND SPRING POINT

4.6 SKIPS CHANGE OF STEPS

4.7 RHYTHM STEPS

- A 2/4

- B 3/4

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย

### 1. DANCE (ระบำ) และ CURTSEY OR BOW

#### นิยามศัพท์เฉพาะ

**1. รายการโทรทัศน์** หมายถึง รายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียนเรื่อง การเต้นบัลเลต์ที่เสนอภาพและเสียงตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วบันทึกโทรทัศน์แบบ DVD ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นอย่างมีระบบ ตามขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

**2. การพัฒนารายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติ** หมายถึง การผลิตและการหาคุณภาพ ของเรื่องการเต้นบัลเลต์เบื้องต้นโดยผ่านเกณฑ์การประเมินของผู้เชี่ยวชาญและการทดลองกับกลุ่ม ตัวอย่างและปรับปรุงแก้ไขจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

**3. ประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์** หมายถึง ผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียนเรื่อง การเดินบัลเลต์ ซึ่งตั้งเกณฑ์ไว้อย่างน้อยที่สุด 85/85

85 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของผลการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ

85 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนการปฏิบัติงานของผู้เรียนทั้งหมด

หลังจากการเรียนรายการโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 85 ขึ้นไป

**4. ผลการเรียนรู้** หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในด้านความรู้และการปฏิบัติงานตามคำสั่งซึ่งวัดได้จากคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะปฏิบัติรายการโทรทัศน์ประกอบการเรียนเรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น

**5. ผู้เชี่ยวชาญ** หมายถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตรวจสอบคุณภาพของรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น โดยแบ่งเป็น

- ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา หมายถึง บุคคลที่มีคุณวุฒิระดับเมเจอร์ หรือระดับปริญญาตรี ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการสอนบัลเลต์ อย่างน้อย 5 ปี

- ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีคุณวุฒิในระดับปริญญาโท หรือระดับปริญญาเอก ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และ 3 ปี ตามลำดับซึ่งมีความรู้ ความสามารถที่จะอธิบายวิธีการใช้เทคโนโลยีการศึกษาให้ผู้อื่นเข้าใจ สามารถวิเคราะห์หาข้อบกพร่องและแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นในการใช้รายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียนเรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น

## บทที่ 2

### เอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเสนอสาระตามลำดับต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยและพัฒนา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการวีดิทัศน์
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะและการวัดด้านปฏิบัติ

#### 1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยและพัฒนา

##### 1. ความหมายของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development (R&D))

การวิจัยและพัฒนาเป็นยุทธวิธีในการพัฒนาผลผลิตหรือสื่อทางการศึกษาที่ได้มี ประเมินและทดสอบประสิทธิภาพแล้ว เป็นยุทธวิธีที่จะหวังได้ว่าจะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนา อย่างมีเหตุผล (Validate) โดยทำการพัฒนาผลผลิต ตามขั้นตอนกระบวนการ วัฏจักรการวิจัยและ พัฒนา แล้วทำการสร้างผลผลิตหรือนำผลผลิตที่ถูกสร้างไว้แล้วไปทำการทดลองในสภาพการที่ ผลผลิตนั้นจะต้องถูกนำไปใช้ในที่สุด จากนั้นทำการเก็บข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการทดลองไปปรับปรุง แก้ไขข้อผิดพลาดคาดเคลื่อนต่างๆ แล้วทำการทดลองซ้ำตามขั้นตอนของวัฏจักรการวิจัยและ พัฒนาจนกระทั่งผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าผลผลิตนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือบรรลุ ตามเป้าหมายของการพัฒนาสามารถที่จะค้นพบความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น

มนตรี จุฬาวัดนทล (2537 : 21 - 22) ได้เขียนเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาไว้ว่า วิทยาการต่างๆ ในโลกปัจจุบันมีมากมายและมักได้มาจากการวิจัยค้นคว้า ประเทศที่พัฒนาแล้ว และมีความเจริญก้าวหน้าดีอย่างต่อเนื่อง มักจะมีความสนใจแสวงหาความรู้ใหม่และภูมิปัญญา ใหม่ๆ ด้วยตนเองโดยการวิจัยและพัฒนา (R & D) ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่าต้องการความรู้ ใหม่ วิทยาใหม่จะต้องทำการวิจัยและพัฒนา ความมุ่งหวังของการวิจัยและพัฒนาที่มักได้แก่ การประยุกต์ ใช้ความรู้ใหม่นั้นให้เกิดประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือใช้ความพยายามคิดเป็น หลายร้อยพันคน - ปี (Many year) แต่หากต้องการผลการวิจัยและพัฒนา มาช่วยในการปรับปรุงแก้ไข ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิม เวลาหรือความพยายามที่จำเป็นต้องใช้จะน้อยกว่าการวิจัยและพัฒนาเพื่อ สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่

อำนาจ ช่างเรียน (2533 : 24 - 28) ที่ได้กล่าวถึงการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาว่าเป็น การวิจัยทางการศึกษามุ่งค้นหาความรู้ใหม่ โดยการวิจัยพื้นฐานหรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานโดยการวิจัยประยุกต์ แม้ว่าการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาหลายโครงการ จะมีการพัฒนา ผลผลิตทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีการสอนหรืออุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาสำหรับการสอนแต่ละแบบ แต่ผลิตผลเหล่านี้ได้ใช้ สำหรับการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้มีการนำไปสู่การนำไปใช้ในโรงเรียน ทั่วไป

### 1.1 องค์ประกอบ ของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาทั่วไปมีอยู่ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ผู้ต้องการให้ผลการวิจัยและพัฒนา ได้แก่ผู้ที่ต้องการวิทยาการใหม่จากการ วิจัยและพัฒนาไปใช้งาน ซึ่งผู้ต้องการใช้ผลการวิจัยจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของการวิจัยแต่ละ ครั้ง
2. นักวิจัย ได้แก่ ผู้ทำวิจัย มีหน้าที่วางแผนการวิจัยให้ตอบสนองความต้องการ ของผู้ใช้ในการช่วยหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาแก่ผู้ที่จะนำไปใช้
3. สถาบันที่ให้การสนับสนุนทุนในการวิจัย ได้แก่หน่วยราชการ องค์กรธุรกิจ เอกชนต่างๆ
4. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ได้แก่ปัจจัยส่งเสริมต่างๆ เช่น ห้องสมุดและแหล่ง สารนิเทศสำหรับเตรียมข้อมูลในการวิจัย

บอร์ก และกอลล์ (Borg;& Gall. 1969 : 789)ได้กล่าวถึงหลักการวิจัยและพัฒนา ทางการศึกษาไว้ดังนี้ การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development (R&D) เป็นการพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย (Research Based and Development) เป็น กลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่ยอมรับใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาการศึกษา และ ตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา (Education Product) อันหมายถึง วัสดุ ทรัพย์สิน ทางการศึกษา ได้แก่หนังสือเรียน แบบเรียน ฟิล์มสไลด์ เทปโทรทัศน์คอมพิวเตอร์ และ โปรแกรม คอมพิวเตอร์

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามีความแตกต่างจากการวิจัยทางการศึกษา 2 ประการ (บุญสืบ พันธุ์ดี. 2537 : 9 - 17) คือ

1. เป้าประสงค์ การวิจัยและพัฒนามุ่งค้นคว้าหาความรู้ใหม่ โดยการวิจัยพื้นฐาน หรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยการวิจัยประยุกต์ แต่การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา มุ่งพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพผลผลิตทางการศึกษา แม้ว่าการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาหลาย โครงการมีการพัฒนาผลผลิตทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีการสอน หรืออุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อหรือผลผลิตทางการศึกษา สำหรับสอนแต่ละแบบ แต่ละ

ผลผลิตเหล่านี้ โดยใช้สำหรับการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้พัฒนาไปสู่การใช้สำหรับโรงเรียนทั่วไป

2. การนำไปใช้ การวิจัยทางการศึกษา มีช่องว่างระหว่างผลการวิจัยกับการนำไปใช้จริงอย่างกว้างขวาง กล่าวคือ ผลการวิจัยทางการศึกษาจำนวนมากอยู่ในตู้ไม้ได้รับการพิจารณานำไปใช้ นักการศึกษาและนักวิจัยจึงหาทางลดช่องว่างดังกล่าว โดยวิธีเรียกว่า “การวิจัยและพัฒนา”

อย่างไรก็ตาม การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา มีสิ่งหนึ่งที่ทดแทนการวิจัยทางการศึกษา แต่เป็นเทคนิควิธีที่จะเพิ่มศักยภาพของการวิจัยให้มีผลต่อการจัดการทางการศึกษา คือเป็นตัวเชื่อมเพื่อแปลงไปสู่ผลผลิตทางการศึกษาที่ใช้ประโยชน์ได้จริงในโรงเรียนทั่วไป ดังนั้นการใช้กลยุทธ์การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยพื้นฐาน หรือการวิจัยประยุกต์ให้เป็นประโยชน์มากขึ้นนั่นเอง

## 1.2 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา

บอร์กและกอลล์ (Borg;& Goll. 1979 : 222 - 223) ได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนาสี่มี 10 ขั้นตอนคือ

1. กำหนดผลผลิตทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา

ขั้นนี้ ต้องกำหนดให้ชัดว่าผลผลิตทางการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนา คืออะไร โดยต้องกำหนดว่า

1.1 ตรงกับความต้องการหรือไม่

1.2 ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการมีเพียงพอในการที่จะพัฒนาผลผลิตที่

กำหนดหรือไม่

1.3 บุคลากรที่มีอยู่มีทักษะ ความรู้และประสบการณ์ ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนาหรือไม่

1.4 ผลผลิตนั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรหรือไม่

2. รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในขั้นนี้เป็นการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย การสังเกตภาคสนามซึ่งเกี่ยวกับการใช้ผลผลิตการศึกษาที่กำหนด ถ้ามีความจำเป็นผู้วิจัยและพัฒนาอาจต้องทำการวิจัยขนาดเล็กเพื่อค้นหาคำตอบ ซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีไม่สามารถตอบได้

3. วางแผนวิจัยและพัฒนา

ขั้นนี้ประกอบด้วย

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิต

3.2 ประเมินค่าใช้จ่าย กำลังคนและระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อการศึกษาหาความเป็นไปได้

### 3.3 พิจารณาผลสืบเนื่องผลผลิต

4. พัฒนารูปแบบและพัฒนาผลผลิตการศึกษาที่วางไว้ เช่น ถ้าเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอบรมระยะสั้น ก็ต้องออกแบบหลักสูตรเตรียมวัสดุ หลักสูตรคู่มือฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรม และเครื่องมือประเมินผล

#### 5. ทดลองหรือทดสอบผลผลิตครั้งที่ 1

ขั้นนี้เป็นการนำผลผลิตที่ออกแบบและจัดเตรียมไว้ในขั้นที่ 4 ไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพขั้นตอนของผลผลิต โดยใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ประเมินผลโครงการโดยใช้แบบสอบถามการสังเกตและการสัมภาษณ์แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

#### 6. ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 1

ขั้นนี้เป็นการนำข้อมูลและการทดลองใช้จากขั้นที่ 5 มาพิจารณาปรับปรุง

#### 7. ทดลองหรือทดสอบผลครั้งที่ 2

ขั้นตอนนี้เป็นการผลผลิตที่ปรับปรุงไปใช้ทดลองใช้ เพื่อทดสอบคุณภาพผลผลิตตามวัตถุประสงค์ กับกลุ่มขนาดกลาง ประเมินผลเชิงปริมาณในลักษณะ Pre - Test กับ Post - Test นำผลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิต

#### 8. ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 2

นำข้อมูลการนำข้อมูลการทดลองจากขั้นที่ 7 มาพิจารณาปรับปรุง

#### 9. ทดลองหรือทดลองผลผลิตครั้งที่ 3

ขั้นนี้เป็นการนำผลผลิตที่ปรับปรุงไปทดลอง เพื่อทดสอบคุณภาพการใช้งานของผลผลิตโดยผู้ใช้จริงกลุ่มใหญ่ประเมินผล โดยใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต และการสัมภาษณ์แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

#### 10. ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 3

นำข้อมูลและผลการทดลองใช้จากขั้นที่ 9 มาพิจารณาปรับปรุง เพื่อผลิตและเผยแพร่ต่อไป

ในการเผยแพร่อาจจัดทำเป็นการเสนอรายงานเกี่ยวกับผลการวิจัยและพัฒนาผลผลิตในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ หรือส่งไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ และติดตามหน่วยงานทางราชการทางการศึกษาเพื่อจัดทำผลผลิตทางการศึกษาเผยแพร่ไปใช้ในโรงเรียนต่างๆ หรือติดต่อบริษัทเพื่อผลิตจำหน่าย

## 2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

### 2.1 ความหมายของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นการศึกษารายบุคคล ที่ต้องอาศัยความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลซึ่งแตกต่างกันออกไป โดยผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิถีทางของตนเองและจะใช้เวลาเรียนเรื่องหนึ่ง ๆ แตกต่างกันไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542 : 9) หมวดที่ 3 ว่าด้วยระบบการศึกษาในมาตราที่ 15 ข้อที่ 3 ได้ให้ความหมายตามอรรถาธิบายว่า เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

กิตานันท์ มลิทอง (2536 : 164) ได้ให้ความหมายของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองว่าเป็นการจัดการศึกษาที่พิจารณาถึงลักษณะความแตกต่าง ความต้องการ และความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจได้ตามกำลัง และความสามารถของตน ตามวิธีการและสื่อการเรียนที่เหมาะสม เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียน ที่กำหนดไว้

เสาวนีย์ สิกขามันต์ (2528 : 160) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนรายบุคคลว่าเป็นการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเล่าเรียนได้ด้วยตนเอง และก้าวไปตามขีดความสามารถ ความสนใจ และความพร้อม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นเทคนิคหรือวิธีสอนที่ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดสิ่งแวดล้อมสำหรับการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับตันน์และตันน์ (กิตานันท์ มลิทอง. 2536 : 163; อ้างอิงจาก (Dunn;& Dunn. 1972 : 254) ที่กล่าวว่า การศึกษารายบุคคลเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การศึกษาตามเอกัตภาพ หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นถึงลักษณะความแตกต่างกันของผู้เรียน โดยเฉพาะในเรื่องของทักษะ ความสามารถ ความเข้าใจ แรงจูงใจ วินัยในตนเอง จุดมุ่งหมาย ความสามารถในการแก้ปัญหา และคาดการณ์ของผู้เรียน โดยมีผู้สอนทำหน้าที่ให้ความสะดวกในการเรียน เป็นผู้แนะนำ ผู้วิเคราะห์ และเป็นผู้กำหนดแหล่งการเรียน กิจกรรม การประเมินผล การรายงานผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

ชม ภูมิภาค (2524 : 49) ได้ให้ความหมายของการเรียนด้วยตนเองไว้ว่า เทคนิควิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ของแต่ละคน เป็นวิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ควบคุมตัวเองตามจังหวะของตนเอง ผู้เรียนจะควบคุมเวลาตามความสนใจและความสะดวกของผู้เรียนเอง

สรุปได้ว่า การเรียนด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ นักเรียนมีอิสระในการเลือกเรียนตามความสนใจ และความถนัดของตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่นักเรียน

## 2.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง

การเรียนด้วยตนเอง ยึดหลักปรัชญาทางการศึกษา อาศัยพื้นฐานจากทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ในการจัดการสอนรายบุคคลมีดังนี้ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 161 - 162)

1. มุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียน รู้จักรับผิดชอบในการเรียนรู้ รู้จักแก้ปัญหา และการตัดสินใจเอง การสอนรายบุคคลสอดคล้องกับการศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษานอกโรงเรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหา และเรียนรู้ ในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคม ให้รู้จักแก้ปัญหา รู้จักตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ และพัฒนาความคิดในทางสร้างสรรค์

2. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ให้บรรลุผลเท่ากันทุกคน การสอนรายบุคคลสนับสนุนความจริงที่ว่า คนย่อมมีความแตกต่างกันทุกคน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกภาพสติปัญญา หรือความสนใจ โดยเฉพาะความแตกต่างที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

2.1 ความแตกต่างในเรื่อง อัตราความเร็วของการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจะใช้เวลาในการเรียน และทำความเข้าใจในสิ่งเดียวกัน ในเวลาที่ต่างกัน

2.2 ความแตกต่างในเรื่องความสามารถ เช่น ความฉลาด ไหวพริบ ความสามารถต่าง ๆ

2.3 ความแตกต่างในเรื่อง วิธีการเรียน ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกันไป

2.4 ความแตกต่างในเรื่อง ความสนใจ และสิ่งที่ชอบ

ในเมื่อผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน ครูจึงต้องกิจกรรมการเรียน ในลักษณะต่าง ๆ กันไว้ ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนด้วยตนเอง เพื่อสนองความแตกต่างดังกล่าว

3. เน้นเสรีภาพในการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนมีความอยากเรียน จะมีความกระตือรือร้น จะเกิดแรงจูงใจ และกระตุ้นให้พัฒนาการเรียนรู้อย่างดี โดยที่ครูไม่ต้องทำโทษหรือให้รางวัล ผู้เรียนจะต้องรู้จักตนเอง มีความมั่นใจในขีดความสามารถและความพร้อม

3.1 ขึ้นอยู่กับกระบวนการและวิธีการที่เสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเร็วหรือช้าขึ้น ขึ้นอยู่กับผู้เรียนในด้านความสามารถและความสนใจแล้ว ยังขึ้นอยู่กับกระบวนการและวิธีการที่นำเสนอ เมื่อเป็นเช่นนั้น การกำหนดให้ผู้เรียนรู้อะไรหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง และเรียนรู้ด้วยวิธีการเดียว จึงไม่เป็นการยุติธรรมต่อผู้เรียน ผู้เรียนควรจะเป็นผู้กำหนดเวลาเรียนด้วยตนเอง และควรจะได้มีโอกาสเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ในการเรียนด้วยกระบวนการและวิธีการต่าง ๆ

3.2 มุ่งแก้ปัญหาความยากง่ายของบทเรียน การศึกษาคควรมีระดับความแตกต่างกันไปตามความยากง่าย ถ้าบทเรียนนั้นง่ายก็ทำให้บทเรียนนั้นสั้นขึ้น ถ้ายากมากก็ย่อเนื้อหาออกเป็นส่วน ๆ และใช้วิธีการทำสื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

### 2.3 ประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเอง แบ่งออกได้หลายประเภท ตามทัศนะของผู้จัดแบ่ง เช่น กาเย่ และบริกส์ (Gagne;& Briggs. 1984 : 187) ได้แบ่งประเภทการเรียนรู้ด้วยตนเองออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. แผนการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent Study Plan) เป็นการเรียนรู้ที่ครูกับนักเรียนตกลงกัน ในเรื่องของจุดมุ่งหมายของการเรียน แล้วให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้วยตนเอง
2. ศึกษาด้วยการควบคุมตนเอง (Self-directed Study) มีการตกลงกัน ในจุดมุ่งหมายเฉพาะที่กำหนดไว้ แต่วิธีการศึกษาเป็นเรื่องของนักเรียน ครูอาจแนะนำการอ่านและวัสดุศึกษาไว้ให้ แล้วแต่นักเรียนจะใช้หรือไม่ก็ได้ หากเขาผ่านการทดสอบ ถือว่าใช้ได้
3. โปรแกรมผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered Programs) เป็นโปรแกรมที่จัดขึ้น กว้าง ๆ แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียน โดยมีวิชาหลัก วิชาเสริม และวิชาเลือก
4. เรียนตามความเร็วของตน (Self-pacing) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนตามอัตราความเร็ว ขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเอง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้เหมือนกันทุกคน ต่างกันที่เวลาที่ใช้ในการเรียน
5. การเรียนการสอนที่ผู้เรียนกำหนดเอง (Student-determined Instruction) นักเรียนเป็นผู้เลือกจุดมุ่งหมาย กำหนดเวลาเองทดสอบเอง เลือกวัสดุศึกษาเองและมีเสรีที่จะทิ้งจุดมุ่งหมายใดก็ได้

### 2.4 หลักการและทฤษฎีของการเรียนด้วยตนเอง

#### หลักการเรียนด้วยตนเอง

1. ผู้เรียนมีความแตกต่างกันเป็นพื้นฐานจากพัฒนาการอยู่แล้ว
2. วิเคราะห์การเรียนของแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน
3. ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน
4. การสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทุกด้าน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถได้เต็มที่
5. การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
6. ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความสามารถในการเรียนเร็วหรือช้าแตกต่างกัน
7. ผู้เรียนจะเรียนได้ดีจากวิธีการสอนหลาย ๆ แบบ และสื่อหลายอย่าง
8. การสอนรายบุคคล จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างแรงจูงใจภายในตนเองได้ เป็นฝ่ายปฏิบัติ และได้รับผลการเรียนโดยเร็ว

### ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองมุ่งเน้นความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความพร้อม และความถนัด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นทฤษฎีปัญญานิยม นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงในกลุ่มนี้ได้แก่ คราวเดอร์ โดยคราวเดอร์ได้ออกแบบบทเรียนในลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน ผู้เรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเรียนตามลำดับที่เหมือนกัน ทฤษฎีนี้จะเน้นเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ความแตกต่างในด้านความสามารถ (Ability difference)
2. ความแตกต่างในด้านสติปัญญา (Intelligent difference)
3. ความแตกต่างในด้านความสนใจ (Interest difference)
4. ความแตกต่างในด้านความต้องการ (Need difference)
5. ความแตกต่างในด้านอารมณ์ (Emotional difference)
6. ความแตกต่างในด้านร่างกาย (Physical difference)
7. ความแตกต่างในด้านสังคม (Social difference)

การจัดการเรียนแบบนี้ เป็นการจัดที่รวมแนวทางในการปฏิรูประบบการเรียนการสอน และการจัดห้องเรียน จากเดิมที่มีครูเป็นผู้นำแต่ผู้เดียว มาเป็นระบบที่ครู และผู้เรียนมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบ การจัดการศึกษาจะเป็นแบบเปิด ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและปฏิบัติด้วยตนเองจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ เมื่อจบบทเรียนแต่ละหน่วย แต่ละบทแล้ว โดยจะมีการทดสอบผู้เรียนหลังเรียนจบบทเรียนแต่ละบท บทเรียนนั้น อาจทำในรูปของชุดการเรียนการสอน บทเรียนสำเร็จรูป สาเหตุที่ต้องจัดให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองขึ้น เนื่องจาก

1. ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาโปรแกรมการเรียนให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น
2. การขยายตัวของทุนต่างๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การเน้นให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ยังไม่พร้อม หรือนักเรียนที่มีปัญหา

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักในการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นที่ความสนใจ และความสามารถที่แตกต่างของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจด้วยตนเองในการเรียน ในส่วนของทฤษฎีทางจิตวิทยามีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้สอนมีความเข้าใจผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น และจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้ถูกต้องตรงกับลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน

## 2.5 คุณสมบัติของวัสดุการเรียนที่ใช้สำหรับการเรียนด้วยตนเอง

วัสดุการเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนรายบุคคล เพราะสื่อจะทำหน้าที่เป็นผู้สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 162 - 163)

วัสดุการเรียนที่ใช้ในการเรียนด้วยตนเองมีลักษณะดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเอง คือ สามารถเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเอง
2. มีความสมบูรณ์ในตัวเอง คือ มีวัตถุประสงค์ที่เด่นชัด มีกิจกรรมการเรียน ซึ่งจัดไว้เป็นลำดับเป็นขั้นตอนสนใจผู้เรียนในทุกกิจกรรมการเรียน เนื้อหามีความถูกต้อง ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน และมีการประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์หลังการเรียนตามวัตถุประสงค์ของการเรียนนั้น
3. มีการประเมินผลที่เหมาะสมในแต่ละบทเรียน พร้อมทั้งมีคำตอบเฉลย สำหรับข้อทดสอบนั้น ๆ ไว้ อย่างชัดเจน

จะเห็นได้ว่า วัสดุการเรียนที่ใช้สำหรับการเรียนด้วยตนเอง มีความสมบูรณ์พร้อมอยู่ในตัวเองซึ่งประกอบไปด้วย เนื้อหาบทเรียน แบบฝึกหัด แบบทดสอบ แบบประเมินผลการเรียนทั้งหมดนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนได้ ในที่สุด

## 2.6 ประโยชน์ของการจัดการเรียนด้วยตนเอง

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 188) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนด้วยตนเองไว้หลายประการ ดังนี้

1. หลักสูตรหรือรายวิชาถูกจัดไว้อย่างมีระเบียบ
  2. ระบบการวัดผลประกอบด้วยเครื่องมือวัดระดับความรู้ที่จะเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  3. เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางตามบุคลิกภาพของผู้เรียน
  4. กระบวนการสอนเหมาะสมกับบุคลากรในหน่วยงาน
- การเรียนการสอนแบบเรียนด้วยตนเองยังเกื้อหนุนสภาพการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้
1. ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนตามความสนใจ
  2. ผู้เรียนมีโอกาสได้รับข้อมูลย้อนกลับทันที
  3. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงตลอดเวลาในระหว่างเรียน
  4. การเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม

วีระ ไทยพานิช (2529 : 126) ได้กล่าวถึงประโยชน์ และข้อดี ของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ ดังนี้

1. นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของตน
2. เป็นการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. นักเรียนมีอิสระในการเรียนมากกว่าการสอนแบบปกติ
4. เป็นการจูงใจให้นักเรียนสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น
5. ครุมีเวลาที่จะทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนเป็นรายบุคคลเมื่อนักเรียนต้องการ

## 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองนี้สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถทำให้ผู้เรียนแต่ละคน จะเรียนรู้ตามวิถีทางของตนเอง โดยใช้เวลาเรียนในเรื่องหนึ่ง ๆ นั้นแตกต่างกันไป ดังเห็นได้จากงานวิจัย ดังนี้

แสนฤทธิ์ ชุณหัตถัญญ (2545 : 69) ได้ทำการวิจัยบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง เรื่อง เทคนิค การถ่ายทำโทรทัศน์สำหรับงานข่าว สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัยพบว่า การเรียนโดยใช้บทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง มีประสิทธิภาพ 94.98/94.36 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ชูเกียรติ โพธิ์ทอง (2544 : 69 - 70) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาชุดฝึกทักษะปฏิบัติ บทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง เรื่อง การพิมพ์สกรีน โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ที่ 90/90 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดฝึกทักษะปฏิบัติบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง เรื่อง การพิมพ์สกรีน มีประสิทธิภาพ 94.49/90.73 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

พัทธนันท์ วัฒนโณ (2546 : 51) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง เรื่อง การฉีกภาพ สำหรับนิสิตปริญญาตรี โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ที่ 85/85 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง เรื่อง การฉีกภาพ มีประสิทธิภาพ 97.33/90.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า บทเรียนโทรทัศน์ศึกษาที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นสื่อการสอนอีกชนิดหนึ่ง ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองตามความสามารถ และความต้องการของตนเอง เพราะผู้เรียนได้ทำกิจกรรมแบบฝึกหัด และมีส่วนร่วมตลอดการเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และยังช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

### 3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวีดิทัศน์

#### 3.1 ความหมายของวีดิทัศน์

ปัจจุบันวีดิทัศน์เป็นสื่อการสอนที่มีบทบาทอย่างมากในวงการศึกษ ช่วยในการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้และเรียนรู้ได้มากขึ้น ดังนั้นเราควรจะได้ทราบความหมายของวีดิทัศน์ ซึ่งได้มีนักศึกษาได้ให้ความหมายหลายท่านดังนี้

คำว่า “วีดิทัศน์” เป็นคำที่คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ราชบัณฑิตยสถานบัญญัติขึ้นเพื่อใช้ในเชิงวิชาการ ปัจจุบันเรามักจะคุ้นกับคำ “ภาพทัศน์” หรือ “แถบภาพ” ซึ่งก็ล้วนมีความหมายเดียวกันทั้งสิ้น

“วีดิทัศน์” หมายถึง กระบวนการบันทึกจะเก็บสัญญาณด้านภาพและสัญญาณทางเสียงในสื่อกลางที่เป็นวัสดุทางแม่เหล็กไฟฟ้า และรวมไปถึงกระบวนการถ่ายทอดภาพและเสียงโดยผ่านอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ไปสู่ผู้รับด้วย

วีดิทัศน์หรือแถบวีดิทัศน์ หมายถึง วัสดุที่บันทึกหรือเก็บสัญญาณเสียงหรือข้อมูลอื่นใดที่ต้องการไว้ในรูปเส้นแรงแม่เหล็ก มีลักษณะคล้ายกับแถบบันทึกเสียงนั่นเอง เนื้อแถบวีดิทัศน์ทำด้วยสาร Polyester บาง แต่เหนียว แข็งแรง ไม่ยืด ด้านล่างฉาบด้วยสาร Antistatic Carbon เพื่อป้องกันไฟฟ้าสถิตที่จะเกิดบนเนื้อแถบวีดิทัศน์ เฟอร์รออกไซด์ โครเมียมออกไซด์ เหล็กออกไซด์ (Metal Oxide) เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่เป็นสัญญาณแม่เหล็กไฟฟ้า ที่ได้รับมาจากหัวแม่เหล็กด้านบนนี้จะถูกขจัดผิวหน้าไว้ให้ดูเรียบเป็นมันวาว เพื่อให้เดินทางผ่านหัวแม่เหล็กได้สะดวกนั่นเอง แถบวีดิทัศน์จะถูกบรรจุไว้ในล้อหรือในตลับอีกทอดหนึ่ง (บุญเที่ยง จุ้ยเจริญ. 2534 : 180)

สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534 : 233) ให้คำจำกัดความของวีดิทัศน์ (Video tape) ว่าหมายถึง วัสดุที่สามารถบันทึกภาพเคลื่อนไหวไว้ในเส้นเทปบันทึกภาพ ในรูปของสนามแม่เหล็ก โดยใช้กล้องภาพโทรทัศน์ เปลี่ยนภาพเป็นสัญญาณไฟฟ้า แล้วนำสัญญาณไฟฟ้ามาบันทึกไว้ในรูปของสนามแม่เหล็กบนเส้นเทปโดยใช้เครื่องเทปบันทึกภาพ (Video tape Recorder) เมื่อต้องการจะดูภาพเครื่องเทปบันทึกภาพจะสามารถนำเอาภาพที่เก็บไว้ในรูปของสนามแม่เหล็กบนเส้นเทปเปลี่ยนกลับมาเป็นสัญญาณทางไฟฟ้า ส่งต่อไปยังเครื่องรับโทรทัศน์หรือมอนิเตอร์ จะเกิดภาพเคลื่อนไหวปรากฏบนจอเครื่องรับไว้เป็นภาพเคลื่อนไหวที่มีสีสวยงามเหมือนธรรมชาติ

วิจิตร ภัคธีรัตน์ (2523 : 74 - 75) ได้อธิบายความหมายของโทรทัศน์ว่าหมายถึงภาพและเสียงเครื่องส่งและเครื่องรับอิเล็กทรอนิกส์ ออกอากาศด้วยกระแสคลื่นวิทยุที่ใช้ไฟฟ้าเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจากเครื่องส่งไปยังเครื่องรับที่อยู่ห่างไกลหรือส่งและรับทางสายเคเบิลก็ได้

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า วีดิทัศน์ หมายถึง วัสดุที่ทำการบันทึกหรือเก็บสัญญาณภาพและสัญญาณเสียงไว้ในรูปเส้นแรงแม่เหล็ก นอกจากนี้ยังหมายถึง การส่งภาพและเสียงโดยเครื่องส่งและเครื่องรับอิเล็กทรอนิกส์ จะเกิดภาพเคลื่อนไหวปรากฏบนจอเครื่องรับได้ เป็นภาพเคลื่อนไหวที่มีสีสวยงามเหมือนธรรมชาติและสามารถส่งสัญญาณไปยังสถานที่ที่ห่างไกลได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้และเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง

### 3.2 คุณค่าของวีดิทัศน์

สนั่น ปัทมะทิน (2527 : 72 - 75) ได้กล่าวถึงคุณค่าวีดิทัศน์ไว้ดังนี้

1. สามารถดูภาพและฟังเสียงได้สะดวกโดยไม่ต้องการความมืดเหมือนภาพยนตร์
2. ขอบรายการไหนก็เล่นซ้ำได้ตามความต้องการ แต่โทรทัศน์ที่ออกอากาศตามปกติไม่สามารถทำได้
3. เล่นเมื่อไรก็ได้ไม่ต้องรอเวลาเหมือนโทรทัศน์ตราบดที่มีไฟฟ้า
4. มีอิสระการเลือกชมรายการอื่นๆได้ตามต้องการที่จะหาวีดิทัศน์ได้ ไม่ต้องทนดูรายการโฆษณาอันน่าเบื่อหน่ายหรือชมรายการที่ไม่ชอบทางโทรทัศน์
5. ช่วยบ้านที่มีไฟฟ้าแต่รับภาพและเสียงทางโทรทัศน์ไม่ชัดหรือไม่ได้เลยให้รับความบันเทิงจากวีดิทัศน์แทนโทรทัศน์
6. บันทึกภาพและเสียงจากโทรทัศน์โดยตรงได้ตามต้องการ
7. บันทึกภาพและเสียงตรงจากภาพยนตร์ได้โดยใช้เครื่องประกอบ
8. ถ่ายบันทึกภาพและเสียงแบบถ่ายภาพยนตร์โดยใช้กล้องโทรทัศน์บันทึกลงบนวีดิทัศน์ได้ตามความต้องการ

อนันต์ธนา อังกินันท์ และเกื้อกุล คุปรัตน์ (2524 : 183 - 186) ได้กล่าวถึงคุณค่าของเทปโทรทัศน์ที่ใช้ในวงการศึกษาวาดังนี้ คือ

1. การนำเหตุการณ์ต่างๆ มาสู่ห้องเรียน การใช้เทปโทรทัศน์สามารถจับภาพได้ทันต่อเหตุการณ์ อาจจะถ่ายจากเหตุการณ์จริงๆ หรืออาจจะบันทึกจากโทรทัศน์ก็ได้ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสพบกับเหตุการณ์นั้นๆด้วยตัวเอง การใช้เครื่องวีดิโอเทปแบบกระเป๋าทิ้งทำได้อย่างสะดวกสบาย เพราะสามารถนำไปผลิตรายการนอกสถานที่ได้ แม้แต่ชนบทที่ไกลออกไป
2. สามารถจัดข้อผิดพลาดในการสอน ครูสามารถทำการสอนล่วงหน้าได้โดยการบันทึกเทปโทรทัศน์เอาไว้ ถ้าไม่ดีก็ลบทิ้งเฉพาะตอนนั้นแล้วอัดใหม่ได้ นอกจากนั้นยังสามารถนำเอาส่วนที่เป็นภาพยนตร์ ส่วนที่ไปสัมภาษณ์วิทยากร เสียงเพลง เข้ามาผสมทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ใช้กับผู้เรียนจำนวนมาก ในการจัดทำเป็นวีดิโอเทปเรียบร้อยแล้วสามารถนำไปก๊อปปี้และส่งไปยังศูนย์ต่างๆที่ได้จัดทำขึ้นหรืออาจจะนำออกมาจำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆได้มาก เช่น ปัญหาบางโรงเรียนครูที่มีคุณภาพไม่พอ ขาดแคลนอุปกรณ์การสอน เป็นต้น
4. ประหยัดเวลา เงิน และผู้สอน การใช้วีดิโอเทปนี้ทำให้นักเรียนสามารถฟังรายการได้พร้อมกันที่หลายๆห้องเรียน หรือหลายสถาบัน อีกทั้งประหยัดเงิน เมื่อใช้แล้วลบทิ้งและนำไปอัดใหม่ได้ ม้วนเทปก็ไม่แพงมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับภาพยนตร์ ส่วนผู้สอนนั้นแทนที่จะต้องใช้หลายๆ คน ก็อาจจะใช้คนเดียวแต่สามารถใช้สอนคนเป็นจำนวนมากได้

5. นักเรียนสามารถนำมาใช้เรียนเป็นกลุ่มหรือคนเดียวได้ ในการใช้วิดีโอเทปนั้น นักเรียนจะนำมาใช้ศึกษาทเรียนเมื่อใดก็ได้ เมื่อสามารถรวมตัวกันเข้าเป็นกลุ่มก็สามารถนำบทเรียนมาศึกษาได้ หากไม่เข้าใจตอนใดอาจย้อนกลับไปดูเฉพาะตอนนั้นซ้ำก็ครั้งก็ได้ หรือบางครั้งนักเรียนมีเครื่องวิดีโอเทปที่บ้านก็อาจขอยืมม้วนเทปไปเปิดเองที่บ้านก็ย่อมได้

6. ใช้บันทึกจากภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ได้ ในการดูภาพยนตร์ที่นำมาฉายหรือดูรายการโทรทัศน์ หากชอบรายการใดและเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการให้นักเรียนดูในห้องเรียน อาจบันทึกรายการหรือภาพยนตร์เรื่องนั้นๆไว้ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนต่อไป

7. บันทึกการสาธิต ในการสาธิตการสอนจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ต่างๆเป็นจำนวนมาก เช่น การหล่อหุ่นจำลอง การเตรียมไฮโดรเจน การปรุงและการจัดทำอาหาร ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเสียเวลา ค่าใช้จ่าย และกำลังคนเป็นจำนวนมาก เพื่อประโยชน์ในการสอน ไม่ต้องสาธิตให้ดูทุกครั้งก็สามารถจัดทำเป็นวิดีโอเทปไว้เมื่อต้องการใช้เมื่อใดสามารถนำออกมาใช้ได้ทันที

8. บันทึกเพื่อจัดทำรายการแนะนำอาชีพต่างๆ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับแนะนำอาชีพต่างๆ โรงเรียนสามารถบันทึกเป็นรายการทางโทรทัศน์ โดยการไปถ่ายทำจากผู้ที่ประกอบอาชีพต่างๆที่น่าสนใจในท้องถิ่น เช่น การปลูกข้าวเจ้า การเลี้ยงสัตว์ การทำสวนครัว การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไหมและการทอผ้า ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนโดยทั่วไปในการพัฒนาอาชีพของตนเอง

9. บันทึกเทคนิคการใช้เครื่องมือต่างๆ โดยเฉพาะเครื่องมือทางด้านช่างเป็นสิ่งที่ยากลำบากในการที่จะเขียนเป็นข้อความได้ ถึงแม้จะมีภาพประกอบที่เป็นภาพนิ่งก็ยังเข้าใจยากในการที่จะเขียนเป็นข้อความได้ ถึงแม้จะมีภาพประกอบที่เป็นภาพนิ่งก็ยังเข้าใจยาก วิธีที่สะดวกก็คือการจัดทำเป็นวิดีโอเทปซึ่งทำให้ผู้ดูเข้าใจมากยิ่งขึ้น เช่น การใช้เครื่องกลึง เครื่องเจาะ เครื่องสำรวจพื้นที่ เป็นต้น

10. บันทึกรายการเพื่อการศึกษาพิเศษ เป็นการศึกษานอกเหนือไปจากหลักสูตรและมีความประสงค์จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ เช่น การเชิญวิทยากรภายนอกเข้าไปพูดในโรงเรียน การเล่นกีฬา การเล่นดนตรีและการขับร้อง ฯลฯ

ชม ภูมิภาค (2524 : 50 - 51) ได้กล่าวถึงคุณค่าพิเศษของโทรทัศน์ที่มีต่อการศึกษา ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อมๆกันโดยสะดวกและประหยัด
2. เป็นการผสมผสานส่วนที่ดีที่สุดของวิทยุและโทรทัศน์เข้าด้วยกัน
3. เป็นเครื่องมือที่สามารถเอาชนะอุปสรรคการเรียนรู้หลายประการ เพราะสามารถที่จะเสนอความคิดสำคัญ สร้างทัศนคติ ให้ข่าวสารสำคัญ โดยไม่จำเป็นว่าผู้รับจะต้องมีความสามารถทางภาษาสูงหรือต้องอยู่ ณ สถานที่เหตุการณ์นั้นด้วย
4. เป็นการขยายความสัมพันธ์ส่วนตัวของครูที่เก่งๆ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะให้ถึงผู้รับมากๆ

5. โทรทัศน์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญ
6. มีความปัจจุบันทันด่วนทำให้ผู้รับสนใจมากและยอมทำให้เกิดการเรียนรู้สูง
7. โทรทัศน์สามารถนำเสนออุปกรณ์การศึกษาอื่นๆ เช่น ของจริง รูปภาพ ภาพยนตร์ และอื่นๆเข้ามาใช้ด้วยกันด้วยความสะดวก การใช้อุปกรณ์การศึกษาหลายอย่างร่วมกันเช่นนี้ ย่อมทำให้ผู้เรียนเข้าใจดี
8. การวิจัยพบว่า โทรทัศน์ใช้สอนหลักการ ความคิดรวบยอดและกฎเกณฑ์ได้ดีที่สุด

### 3.3 ประเภทของรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา

วสันต์ อดิศัพท์ (2523 : 41) ได้จำแนกรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทตามลักษณะของรายการได้แก่

1. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (Education Television : ETV) รายการประเภทนี้มุ่งเสริมการให้ความรู้ทั่วไปในด้านต่างๆแก่ผู้ชม เช่น สารคดี ดนตรี วรรณกรรม ภาษา วิทยาศาสตร์ เกษตรกรรม ฯลฯ

2. รายการโทรทัศน์เพื่อการสอน (Instructional Television; ITV) รายการประเภทนี้เน้นในเรื่องของการเรียนการสอนแก่กลุ่มผู้ชมบางกลุ่มโดยตรง ใช้ได้ทั้งการสอนเนื้อหาทั้งหมดเป็นหลักและการสอนเสริม มักจะเป็นรายการที่ครอบคลุมกระบวนการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ตั้งแต่วางวัตถุประสงค์กระบวนการเรียนการสอนและวัดผล ใช้ได้ทั้งสถานศึกษาโดยตรงหรือการศึกษาแบบเปิด เช่น รายการโทรทัศน์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นอกเหนือจากการแบ่งรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในลักษณะดังกล่าวแล้ว ยังแบ่งเป็นลักษณะอื่นได้อีก 2 ประเภทคือ

1. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาปกติ (Formal Education Program) เป็นรายการที่ใช้การเรียนการสอนในระบบเป็นหลักไม่ว่าจะเป็นระบบประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษา
2. รายการโทรทัศน์เพื่อศึกษานอกโรงเรียน (Non - Formal Education Program) เป็นรายการที่ให้ความรู้ทั่วไปแก่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นสารคดีทั่วไป ภาษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ เกษตรกรรม ฯลฯ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 731 - 736) ได้กล่าวเกี่ยวกับรูปแบบวิทยุทัศน์ว่ารูปแบบ (Format) หมายถึงวิธีการและลีลาการเสนอเนื้อหาสาระและสิ่งที่อยู่ในรายการวิทยุทัศน์ จำแนกรูปแบบได้หลายวิธีตามประเภทของรายการวิทยุทัศน์ โดยเลือกเสนอรูปแบบที่ใช้กันมาก 12 รูปแบบได้แก่

1. รูปแบบพูดคนเดียว (Monologue) เป็นรายการที่ผู้ปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชมเพียงคนเดียวส่วนมากจะมีภาพประกอบเพื่อมิให้เห็นหน้าผู้พูดอยู่ตลอดเวลา

2. รูปแบบสนทนา (Dialogue) เป็นรายการที่มีคนมาพูดคุยกันสองคน ทั้งสองคนจะมีผู้ถามและผู้สนทนาแสดงความคิดเห็น ประเด็นที่น่าสนใจที่นำเสนอทั้งคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนาจะมีคน 2-3 คนก็ได้

3. รูปแบบอภิปราย (Discussion) เป็นรายการที่ผู้ดำเนินการอภิปรายหนึ่งคนป้อนประเด็นคำถาม ให้ผู้ร่วมอภิปรายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปแต่ไม่ควรเกิน 4คน ผู้อภิปรายแต่ละคนจะแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อประเด็นต่างๆ

4. รูปแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นรายการที่มีผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ คือวิทยากรมาสัมภาษณ์กันโดยผู้ดำเนินการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ในเรื่องที่ต้องการ ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าให้ฟัง

5. รูปแบบเกมหรือตอบปัญหา (Quiz Program) เป็นรายการที่จัดให้มีการแข่งขันระหว่างคนหรือกลุ่มของผู้ที่มาร่วมรายการด้วยการเล่นเกมหรือตอบปัญหา

6. รูปแบบสารคดี (Documentary Program) เป็นรายการที่เสนอเนื้อหาด้วยภาพและเสียงบรรยายตลอดรายการโดยไม่มีพิธีกร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2ประเภท

6.1 สารคดีเต็มรูปแบบ เป็นการดำเนินเรื่องด้วยภาพเนื้อหาตลอดรายการ

6.2 กึ่งสารคดีกึ่งพูดคนเดียว (Semi Documentary) เป็นรายการที่ผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่เดินเรื่อง พูดคุยกับผู้ชมและให้เสียงบรรยายตลอดรายการ นอกนั้นเป็นภาพแสดงเรื่องราวหรือกระบวนการตามธรรมชาติ

7. รูปแบบละคร (Drama) เป็นรายการที่เสนอเรื่องราวต่างๆ ด้วยการจำลองสถานการณ์เป็นละคร มีการกำหนดผู้แสดง จัดสร้างฉาก การแต่งตัวและแต่งหน้าให้สมจริงสมจัง และใช้เทคนิคการละครเพื่อเสนอเรื่องราวให้เหมือนจริงมากที่สุด ในด้านการศึกษาละครโทรทัศน์ อาจจำลองสถานการณ์ชีวิตของคนในสังคม เพื่อเสนอความรู้ในเชิงจิตวิทยา สังคมวิทยา การเมือง และการปกครอง

8. รูปแบบสารละคร (Docu - drama) เป็นรายการที่ผสมผสานรูปแบบสารคดีเข้ากับรูปแบบละครหรือการนำละครมาประกอบรายการที่เสนอเนื้อหาบางส่วน มีใช้ส่วนเป็นละครทั้งรายการ เพื่อให้การศึกษาความรู้และแนวคิด

9. รูปแบบสาธิตและการทดลอง (Demonstration) เป็นรายการที่เสนอวิธีการทำอะไรสักอย่างเพื่อให้ผู้ชมได้แนวทางที่จะนำไปใช้ได้จริง

10. รูปแบบเพลงและดนตรี (Song and Music) มี 3 ลักษณะ

10.1 มีดนตรีนำร้องมาแสดงสด

10.2 ให้นักเรียนมาร้องควบคู่ไปกับเสียงดนตรีที่มีบันทึกมาแล้ว

11. รูปแบบการถ่ายทอดสด (Live Programme) เป็นรายการที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น

12. รูปแบบนิตยสาร (Magazine Programme) เป็นรายการที่เสนอรายการหลายประเด็นหลายรส และหลายรูปแบบในรายการเดียวกัน

### 3.4 การผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา

การนำรายการวีดิทัศน์มาใช้ในวงการศึกษา นั้นก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย เนื่องจาก การบันทึกการสอนไว้ในวีดิทัศน์สามารถฉายซ้ำให้ผู้เรียนได้ศึกษาหลายครั้ง ไม่ต้องเตรียมการสอน ใหม่ รวมทั้งสามารถที่จะเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนการสอนต่อไปได้อีก ซึ่ง พินิต วัฒนโธ (2520 : 9 -10 )กล่าวว่า กระบวนการผลิตบทเรียนตามหลักสูตรนั้น ต้องรวมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่าย ผลิตหรือฝ่ายเทคนิค กับหลักสูตรหรือวิชาการ ในขั้นตอนการวางแผนที่ฝ่ายวิชาการด้านเนื้อหาต้อง กำหนดคือ

1. กำหนดจุดหมายที่แน่นอนของบทเรียน นักเรียนเรียนจบแล้วจะได้อะไร
2. กำหนดเนื้อหาของบทเรียนว่า ครอบคลุมสิ่งใด จะสนองจุดมุ่งหมายของบทเรียน เพียงใด จะเรียบเรียงเนื้อหาบทเรียนในลักษณะอย่างไร จึงพร้อมที่จะถ่ายทอดมาเป็นภาพและเสียง หรือรายการบนจอได้
3. วิเคราะห์ผู้เรียนด้านวัย ความสามารถ ความรู้พิเศษ ความสนใจ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อ ประโยชน์ในการทำบทเรียนให้เหมาะสม
4. การเลือกครู ต้องเลือกอย่างพิถีพิถันโดยปกติจะเลือกครูที่สอนเก่ง แต่ควรระวัง บางครั้งอยู่หน้ากล้องทำอะไรไม่ได้หรือไม่ดีเหมือนอยู่หน้าชั้นเรียน ครูจะต้องมีคุณสมบัติเป็นที่ ยอมรับของผู้เรียนว่าเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนหรือไม่

สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 50) ได้กล่าวถึงรายการวิทยุโทรทัศน์ตามจุดหมายใน ระบบโรงเรียนมี 2 ลักษณะคือ

1. รายการเพื่อการเรียนการสอน (Instructional Programs)
2. รายการเพื่อการศึกษา ( Educational Programs )

รายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอน เป็นรายการที่วางแผนและนำไปใช้ใน ห้องเรียนด้วยครูคนหนึ่งหรือหลายคน หรืออาจเป็นกลุ่มสถานศึกษา เพื่อใช้ในการเรียนการสอนวิชา ใดวิชาหนึ่งในหลักสูตร แต่ไม่จำกัดขอบเขตของเนื้อหาในหลักสูตรวิชาใดวิชาหนึ่ง ขอแต่เพียงให้มี คุณค่าทางการศึกษา

### 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวีดิทัศน์

#### งานวิจัยในประเทศ

ศักดิ์ณรงค์ แสงพิทักษ์ (2528 : 46) ทำการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยรายการ โทรทัศน์ประกอบการสอนแบบโปรแกรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนโดยวิธีการสอน แบบธรรมดา

สุดสวาท เกศบุรมย์ (2530 : 143) ได้ศึกษาแนวความคิดและความต้องการนำวิดีโอเทปเพื่อการศึกษาด้านอาชีพสำหรับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพบว่า มีความต้องการนำวิดีโอเทปมาใช้ในการฝึกอาชีพอยู่ในชั้นจำนวนมาก และระยะเวลาที่ใช้ความยาวประมาณ 15-30 นาทีต่อ 1 รายการ และรายการที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาด้านอาชีพควรเป็นการสาธิตเพราะสามารถเห็นภาพได้ใกล้ชิด

ธวัช ทิพย์พิทักษ์ (2532 : 52 - 55) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์ประกอบการสอนตามคู่มือครู ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกันโดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากการเป็นการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เช่นเดียวกัน ส่วนเจตคติต่อการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนที่เรียนโดยได้รับการสอนที่ใช้เทปโทรทัศน์ประกอบมีความคิดเห็นที่ดีกว่าการสอนตามคู่มือครู

อิสริยา สิริวิทยาวรรณ (2534 : 91) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทปโทรทัศน์สร้างสถานการณ์กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งกลุ่มทดลองเรียนโดยใช้เทปโทรทัศน์สร้างสถานการณ์ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนตามคู่มือผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ถวัลย์ พรหมนรกิจ (2535 : 45) พบว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรมสื่อประสมแบบเทปโทรทัศน์ให้ผลการเรียนรู้และความคงทนในการจำสูงกว่าการเรียนจากบทเรียนโปรแกรมสื่อประสมแบบชุดการเรียน สรุป จากการศึกษาผลการวิจัยภายในประเทศในส่วนของวีดิทัศน์เป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน นักศึกษาทุกระดับยังส่งผลต่อการเรียนได้ดีเมื่อเทียบการสอนปกติ

### งานวิจัยในต่างประเทศ

แคนเนอร์ (Kanner. 1959 : 307 - 308) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์จากการสอนโดยใช้โทรทัศน์และจากครูสอนในวิชาไฟฟ้าเบื้องต้น ในเรื่องการเรียนรู้ ความคงทนในการจำ ระดับความสามารถโดยใช้นักเรียน 124 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ผู้สอนคนเดียวและอุปกรณ์การสอนเหมือนกัน ใช้เวลาสอน 38 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 วันทั้ง 2 กลุ่มสอบข้อทดสอบในการจำหลังจากเรียน 1 เดือนผ่านไปแล้ว ผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างการเรียนและความคงทนในการจำส่วนระดับความสามารถ กลุ่มที่ใช้โทรทัศน์สูงกว่าที่สอนโดยครู

ชวอร์ชวอลเดอร์ (Schwarzwalder. 1961 : 129) ได้ทดลองสอนวิชาวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์เปรียบเทียบการสอนโดยครูในห้องเรียน ในห้องเรียนชั้นเกรด 5 ผลปรากฏว่าอุปกรณ์การสอนที่ครูโทรทัศน์ใช้ประกอบการสอนนั้น ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากกว่าอุปกรณ์ที่ครูในห้องเรียนใช้ และได้สรุปผลการวิจัยว่านักเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์ ได้รับความรู้มากกว่านักเรียนจากชั้นเรียนปกติ

คาร์เนอร์ (Carner. 1962 : 118) ได้ประเมินผลการสอนอ่านทางโทรทัศน์ระบบวงจรปิดโดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนคอร์ตแลนด์ (Cortland Public School) นักเรียนเหล่านี้ได้เรียนวิธีอ่านจากโทรทัศน์ทุกวัน เพื่อฝึกฝนทักษะในการอ่านและให้เข้าใจ คำศัพท์ ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับต่ำ ได้รับความรู้ในการอ่านเพิ่มมากขึ้นกว่าเรียนในชั้นเรียนธรรมดา

ไบเลย์ (Bailey. 1975 : 28 - 29) วิจัยเพื่อศึกษาผลการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ที่สอนทางโทรทัศน์และศึกษาเจตคติของนิสิตที่มีต่อโทรทัศน์การศึกษาโดยใช้ นิสิตจำนวน 40 คนที่กำลังเรียนวิชาฟิสิกส์เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกเป็นสองกลุ่ม ให้เรียนจากโทรทัศน์การศึกษา กับให้เรียนโดยการสอนแบบปกติแตกต่างกันโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เกี่ยวกับเจตคติแล้ว นิสิตไม่ชอบการสอนทางโทรทัศน์และไม่เห็นด้วยว่าโทรทัศน์จะทำให้สมรรถิ์ขึ้น แต่ยอมรับว่าช่วยให้ดูการสาธิตได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

ฮิลล์ลาร์ด (Hillard. 1948) พบว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างมาก เป็นสถานที่การศึกษาแก่สังคม เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ช่วยในการขยายตัวทางวัฒนธรรมและเป็นโรงเรียนที่ไม่มีขีดจำกัด เป็นอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนในโรงเรียน ทั้งทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม โทรทัศน์ยังเป็นส่วนในการประชาสัมพันธ์ก่อให้เกิดการขยายตัวในการซื้อขาย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับสื่อประเภทวิทยุทัศน์จะเห็นได้ว่า ได้มีการนำเอาสื่อประเภทวิทยุทัศน์มาใช้ในการศึกษาอย่างกว้างขวาง เพราะสื่อประเภทวิทยุทัศน์ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ

#### 4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์

ศิลปะเกิดขึ้นพร้อมกับมนุษย์เมื่อสมัยแสนกว่าปีก่อนคริสตกาล เมื่อชุมชนมีมากขึ้น ก็จำเป็นต้องมีหัวหน้าที่เป็นผู้วิเศษทำนายเหตุการณ์ต่างๆเกี่ยวกับธรรมชาติได้ เช่น ฝนจะตก น้ำจะท่วม จะต้องมีการเรียกประชุมเพื่อต่อสู้ภัยธรรมชาติ ขณะประชุมจะมีการบันทึกการประชุม โดยวิธีแกะสลักลงไปในรูปแบบหินต่างๆแทนตัวอักษร ซึ่งในสมัยนั้นยังไม่มีใช้ เป็นเหตุให้เกิดวรรณกรรม (Literature) หลังประชุมก็จะมีการรื่นเริง เลียนทำทางของสัตว์ป่าและเสียงร้อง นำเขาสัตว์มาเป่าให้เกิดเสียง จึงเกิดดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์

มนุษย์เรามีความคล้ายคลึงกับสัตว์ในเรื่องของการใช้ความเคลื่อนไหว(Movement)เป็นสื่อของการแสดงออกของอารมณ์ เช่น งอตัวเมื่อได้รับความเจ็บปวด หรือสวมกอดคนที่เรารัก แต่สิ่งหนึ่งที่มนุษย์แตกต่างไปจากสัตว์อย่างเห็นได้ชัดคือการเต้นรำ “Dance “ ซึ่งหมายถึงการเต้นรำที่มีการผูกทำและมีการประดิษฐ์ทำเต้น พัฒนาไปจนเกิดความหมายและนำติดตาม Danceสามารถบอกเรื่องราวแสดงอารมณ์หรือเป็นการแสดงลีลา แปรขบวนแถวอย่างประณีตตามที่ผู้ออกแบบทำเต้น (Choreographer)ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่รวบรวมลีลาต่างๆแล้วผู้กร้อยเข้าเป็นชุดการแสดง ถ่ายทอดออกมา การเต้นรำมีอยู่ทั่วทุกมุมโลกและการแสดงความหมายด้วยลีลาของการเต้นจะแตกต่างกันออกไป เช่น คำสั่งให้หยุด เข้ามา ไปได้ หรือสันติภาพ ในแต่ละแห่งกำหนดลีลาที่หลากหลายแต่สามารถสื่อความหมายได้ตามต้องการ

#### 4.1 ความหมายของ Dance

Dance เป็นศิลปะที่เก่าแก่ที่สุดแขนงหนึ่งของโลก พัฒนามาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในรูปแบบของการแสดงความรู้สึกและปฏิกิริยาโต้ตอบ มนุษย์ดึกดำบรรพ์แสดงท่าล้อเลียนสัตว์และปรากฏการณ์ต่างๆทางธรรมชาติ กระโดดเป็นจังหวะเพื่อเป็นการเอาใจหรือบวงสรวงบูชา หรือพิธีกรรมต่อพลังอาถรรพ์ของธรรมชาติ การเต้นรำในสมัยนั้นมักมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสงครามการต่อสู้หรือญาติพี่น้องและกล่าวได้ว่า ได้พัฒนาไปควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงอารยธรรมของโลก แม้แต่ในคัมภีร์ไบเบิลทางศาสนาคริสต์ มีหลายบทที่ได้กล่าวถึงการเต้นรำ และ เช่นเดียวกับอารยธรรมกรีกสมัยโบราณได้ใช้การเต้นรำเป็นสื่อแสดงออกทางจิตใจและทางร่างกายอย่างสมดุล Dance ได้กลายมาเป็นส่วนสำคัญในการฉลองการแต่งงาน พิธีทางศาสนา กองทัพ หรือแม้กระทั่งงานศพ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดอันหนึ่งอันเดียวกันหรือเป็นศูนย์รวมที่สำคัญของมนุษย์

Dance คือ รูปแบบของการเคลื่อนไหวที่แสดงออกมาในรูปแบบที่จัดเตรียมไว้แล้วให้เข้ากับดนตรีประกอบ ทุกๆสังคมของมนุษย์มีการฝึกซ้อมการเต้นทั้งนั้น ทั้งการเต้นเดี่ยว ท่าคู่ หรือเต้นเป็นหมู่คณะ ผู้คนทั่วโลกใช้การเต้นเพื่อแสดงตัวตนของตัวเอง บอกเล่าถึงเรื่องราวในอดีตของเขา และถือว่าการออกกำลังกายอีกด้วย ในขณะที่เดียวกันการเต้นสามารถเป็นการเฉลิมฉลองของการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ และ ทางสรีระของมนุษย์ การเต้นยังคงแสดงออกของการเตรียมความพร้อมก่อนออกรบ หรือ การแสดงออกคล้ายกับการคัดค้านที่ไม่ได้ใช้คำพูดแสดงออกมา ผู้คนจะเคยชินกับการเต้นที่เป็นเครื่องหมายสำคัญของการเปลี่ยนแปลงของชีวิต หรือ เป็นการระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญๆของประวัติศาสตร์ของชนชาติหนึ่งๆ

ในกลุ่มสังคมต่างๆรุ่นแรกสุด การเต้นได้ช่วยให้เผ่าพันธุ์มนุษย์คงอยู่ เพราะมันเป็นทางเดียวที่ทำให้เกิดการสื่อสารกัน เพื่อที่จะเรียนรู้ในการร่วมมือกันในการทำงานและการล่าสัตว์ด้วยกันและในปัจจุบัน ผู้คนเคยชินกับการใช้การเต้นเพื่อการสื่อสารกันและแสดงอารมณ์ต่างๆที่ยากที่จะสื่อออกมาได้ในทางใดก็ตาม (Andrée Grau. 1998 : 8)

กฎเกณฑ์ของ Dance ในบางครั้งจะเคร่งครัดและสับสนจะการสื่อความหมายที่แตกต่างกันออกไป เช่นเดียวกับภาษาในแต่ละสังคมทั่วโลก แต่สิ่งหนึ่งที่สำคัญของมนุษย์มักจะมองข้ามไปคือ มนุษย์มีร่างกายเป็นเครื่องมือที่จะใช้แสดงความหมายออกมาให้มีพลังและความรู้สึกตามรสนิยมความงามที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้นเราจึงสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดธรรมชาติของมนุษย์ ลักษณะนิสัยใจคอและลักษณะสังคมของมนุษย์ได้โดยศึกษาจาก Dance แต่ก็ได้ไม่ได้เป็นสิ่งที่กระทำได้ง่ายเหมือนการอ่านหนังสือเพราะต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์และวิจัยโดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้ ตัวอย่างเช่น ความแตกต่างกันในเรื่องเพศ คือผู้ชายจะเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างเปิดเผยมากกว่าผู้หญิงในการรำไทย ตัวพระจะนั่งเปิดเข่า ตัวนางจะนั่งปิดเข่าหนีบเข่าหากัน หรือในระบำพื้นเมืองตะวันตก ผู้ชายจะยกขาได้สูงและเปิดเผยมากกว่าผู้หญิง ในบัลเลต์ผู้หญิงมักจะถูกพยุงไว้โดยผู้ชาย เมื่อสังเกตจาก Dance ทั่วโลกจะเห็นได้ว่าบัลเลต์มีความอ่อนนุ่มต่อมตมน้อยกว่าระบำอย่างอื่น เช่น ผู้หญิงสามารถยกขาสูงได้ หรือผู้ชายสามารถอุ้มผู้หญิงและยกให้ลอยสูงในอากาศได้ โดยจะเน้นในการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายและพลังทางด้านเพศมากกว่าระบำชนิดอื่น ๆ ทั้งยังแสดงให้เห็นการเห็นความจริง (Surrealist) ไม่ติดดิน และเหมือนกับจะหนีไปจากโลกในระหว่างการแสดง นอกจากนี้การแตะเนื้อต้องตัวระหว่างเพศชายและเพศหญิงก็เป็นไปโดยไม่มีข้อจำกัด การที่จะทำความเข้าใจในเรื่อง Dance ทุกคนควรจะเปิดกว้างและเข้าใจถึงวัฒนธรรมที่อยู่เบื้องหลังอันเป็นจุดกำเนิด (นราพงษ์ จรัสศรี. 2540 : 1 - 4)

บัลเลต์มาจากคำในภาษาอิตาลีว่าบัลลี (Balli) แปลว่าการเต้นรำหรือนาฏยศิลป์ซึ่งมีการพัฒนามาจากการจัดแสดงในราชสำนักที่นิยมกันในอาณาจักรหรือแคว้นแคว้นของเจ้าผู้ครองนครเหล่านั้น และต่อมากการจัดแสดงก็ได้แพร่หลายเข้าไปเจริญงอกงามในประเทศฝรั่งเศส (นราพงษ์ จรัสศรี. 2548 : 5)

### ประวัติศาสตร์บัลเลต์

ผู้นำบัลเลต์เข้ามาครั้งแรกเริ่มเพื่อให้นำเสนอความบันเทิงระดับหรรษาในสนามในช่วงยุคเฟื่องฟูของประเทศอิตาลี การแสดงที่ละเอียดอ่อนน้อมนั้นรวมไปถึงภาพเขียน โคร่งกลอนดนตรีและการเต้นที่จัดแสดงขึ้นในห้องประชุมที่ใช้สำหรับงานเลี้ยงอาหารและการเต้นรำ การเต้นที่จัดแสดงขึ้นในปี 1489 จริงๆ แล้วใช้สำหรับแสดงในงานเลี้ยงสังสรรค์ต่างๆ กับกิจกรรมที่สอดคล้องกับรายการอาหาร ตัวอย่างเช่น เรื่องราวของนายเจสันและเมนูอาหารชื่อ “ขนแกะทองคำ” ที่มีเนื้อลูกแกะย่างเป็นรายการอาหารหลัก

โรงละครแสดงบัลเลต์ของชาวอิตาลีได้ถูกพัฒนาต่อมาในประเทศฝรั่งเศส “การแสดงตลกบัลเลต์ขององค์ราชินี” คือคณะบัลเลต์คณะแรก ซึ่งจัดการแสดงขึ้นในกรุงปารีส ปี 1581 คณะบัลเลต์ตั้งขึ้นโดย “Balthazar de Beaujoyeux” ซึ่งเป็นทั้งนักไวโอลินและหัวหน้าคณะ การแสดงบัลเลต์ที่สนามของราชินีแคทเธอรีนในช่วงยุคกลางคณะนี้มีนักแสดงเป็นขุนนางต่างๆ ที่มีใจรักการเต้น ซึ่งจัดแสดงในหอประชุมของกลุ่มครอบครัวของกษัตริย์ บนแท่นซึ่งคือเวที และ ผู้แสดงจะ

แสดงในหอแสดงภาพทั้งสามด้าน ตั้งแต่ผู้ชมได้เริ่มเห็นการเต้นบัลเลต์มากขึ้นเรื่อยๆ จากอดีต ผู้ออกแบบท่าเต้นเริ่มเน้นในรายละเอียดของรูปแบบของพื้นที่ที่ใช้ในการแสดง ที่กลุ่มของนักเต้นทั้งหลายช่วยกันคิดค้นขึ้นมา โคลงกลอนและดนตรีต่างๆได้รับความนิยมตามมากว่ไปพร้อมกับการเต้น

สถานที่จัดการแสดงบัลเลต์ของชาวฝรั่งเศสส่วนใหญ่ ประกอบขึ้นด้วยจากการเต้นต่างๆ ซึ่งเชื่อมโยงด้วยโครงเรื่องขึ้นเล็กขึ้นน้อย ด้วยเหตุผลที่ว่าสถานที่ต่างๆ ดังกล่าว นั้นส่วนใหญ่จะตกแต่งขึ้นเพื่อเน้นความบันเทิงสำหรับเหล่าขุนนางในวัง เสื้อผ้าที่หรูหรา มีราคาแพง ภูมิภาค และเวทีการแสดงที่ละเอียดอ่อน เวที Proscenium เป็นเวทีที่ได้รับความนิยมเป็นเวทีแรกในฝรั่งเศส ช่วงยุคกลางของ 1600, และ นักเต้นระดับมืออาชีพจัดการแสดงขึ้นครั้งแรกขึ้น ถึงแม้ว่าพวกเขาจะไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการแสดงขึ้นใน การแสดงบัลเลต์ครั้งยิ่งใหญ่ ที่จบลงด้วยการแสดง มันยังคงต้องสงวนใช้สำหรับกษัตริย์และข้าราชการ

การแสดงบัลเลต์ได้มาถึงช่วงสูงสุดระหว่างช่วงรัชสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ชื่อเรื่องของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 “กษัตริย์แห่งพระอาทิตย์” ได้รับจากบทบาทหนึ่งที่แสดงในคณะบัลเลต์คณะหนึ่ง การแสดงบัลเลต์หลายต่อหลายครั้ง ถูกจัดขึ้นที่สนามของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ที่นาย, Jean Baptiste Lully ผู้เขียนบทเพลง ลูกครึ่งชาว อิตาลี ฝรั่งเศส และนาย Pierre Beauchamp ผู้ออกแบบท่าเต้นชาวฝรั่งเศส ตกแต่งขึ้น ผู้ซึ่งให้นิยามหรือคำจำกัดความของการวางตำแหน่งทั้ง 5 ของเท้า นาย Moliere นักเขียนบทละครได้คิดค้น “Com, die-ballet” ซึ่งจะถูกลบกับการแสดงที่เน้นการพูดในระหว่างช่วงพักของการแสดงบัลเลต์

### ช่วงก่อนบัลเลต์เฟื่องฟู

ในปี 1661 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 จัดตั้ง “Academie Royale de Danse,” เป็นองค์กรการที่เป็นมืออาชีพสำหรับคณะเต้นต่างๆ แต่ พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เองที่หยุดโครงการเต้นในปี 1670 และ ข้าราชการทั้งหลายของพระองค์ก็เห็นตามตัวอย่างของพระองค์ด้วย ถึงกระนั้นก็ตาม วัฒนธรรมการเต้นบัลเลต์ก็พร้อมที่จะเจริญรอยตามทางเดิมสำหรับการเต้นอย่างมืออาชีพ ในช่วงแรกๆ นักเต้นทั้งหมดจะเป็นผู้ชายล้วน และพวกเขาจะสวมหน้ากากเต้นในบทผู้หญิง นักเต้นที่เป็นผู้หญิงมีขึ้นครั้งแรกในการแสดงอย่างเป็นทางการเป็นมืออาชีพ ในผลงานที่เป็นละครเกิดขึ้นในการแสดงบัลเลต์เดี่ยวที่เรียกว่า “ชัยชนะแห่งรัก” (Le Triomphe de l'Amour) ในปี 1681 Mr. Raoul Feuillet หัวหน้าคณะบัลเลต์ชาวฝรั่งเศส ได้บันทึก เทคนิคการเต้นในช่วงเวลานี้ในหนังสือของเขา ชื่อ “The op,ra-ballet” ซึ่งเน้นทั้งการร้องเพลงและการเต้น เท่าๆ กัน และโดยทั่วไปจะประกอบไปด้วย อนุกรมของการเต้นต่างๆซึ่งโยงไปถึงนางงามท้าวๆไป “Op, re-ballet” ที่มีชื่อเสียง เป็นของนาย Jean Philippe Rameau นักเขียนบทละครชาวฝรั่งเศส คือ “Les Indes galantes” (ปี 1735) ที่พรรณนาเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ในต่างประเทศและผู้คนทั่วไป

ในศตวรรษที่18 นักเต้นต่างๆ ใส่หน้ากากเต้น วิกผม หรือ ผมช่อใหญ่ งามาประดับและใส่สันสูงด้วย ผู้หญิงจะใส่สู่มกระโปรงที่คาดเอวเป็นกลมๆประดับด้วยผ้า ผู้ชายจะใส่ tonnelet และกางเกงรัดรูปยาวถึงเข่า อย่างไรก็ตาม คุณ Mane Camargo นักเต้นชาวฝรั่งเศสจะตัดกระโปรงให้สั้น และจะหักสั้นรองทำให้แบนเป็นรองเท้าแตะ เพื่อแสดงการกระโดดเป็นจังหวะต่างๆ คู่แข่งของเธอคือ คุณ Marie Sall มีความคิดสร้างสรรค์แปลกๆ เมื่อเธอถอดเครื่องรัดหน้าอกผู้หญิงสมัยโบราณออก แล้วใส่กระโปรงสไตล์กรีก เพื่อใช้ในการเต้นบัลเลต์ของเธอ

ในกรุงปารีสช่วงที่สองครึ่งของศตวรรษที่18 นักเต้นที่มีชื่อเสียง เช่น Virtuoso Qa ลูกครึ่งฝรั่งเศส-อิตาลี และลูกชายของเขา Auguste Vertris นาย Virtuoso มีชื่อเสียงด้านการกระโดดต่างๆ และกระโดดพร้อมเตขาด้วย ส่วนฝ่ายนักเต้นหญิง เช่น คุณ Anne Heinel ชาวเยอรมันแต่กำเนิด เป็นนักเต้นผู้หญิงคนแรกที่สามารถหมุนที่เด็ยติดกันได้ถึง2 รอบ และเธอก็ได้รับการยกย่องในความสามารถในเทคนิคการเต้นต่างๆสวย

ถึงแม้ว่าจะมีนักเต้นชาวฝรั่งเศสอันเก่งกาจอยู่มากมายก็ตาม ผู้ออกแบบท่าเต้นต่างๆ ก็ประสบความสำเร็จในการแสดงอารมณ์ แต่การไปคิดทำนอกปารีสจะได้รับการตอบรับมากกว่าสำหรับบัลเลต์ในลอนดอน นักออกแบบท่าเต้นในอังกฤษ John Weaver ได้ลบคำพูดเหล่านั้น โดยการพยายามนำท่าทางทางอารมณ์ เมื่อสร้างการเต้นและวิจิตรทัศน์ที่กรุงเวียนนา นักออกแบบท่าเต้นออสเตรีย Franz Hilverding และ นักเรียนชาวอิตาลี Gasparo Angiolini พวกเขาทดลองนำหัวข้อและท่าทางด้านอารมณ์เข้ามาใช้

ผู้ที่มีชื่อเสียงที่สุดในช่วงศตวรรษที่ 18 ผู้ซึ่งสนับสนุนการเต้นที่ใช้ท่าทางด้านอารมณ์ในการเต้น คือ Jean Georges Noverre หม่อมชาวฝรั่งเศสซึ่งจดหมายของเขาในหนังสือ "การเต้นและบัลเลต์" มีอิทธิพลมากกับนักออกแบบท่าเต้นต่างๆทั้งช่วงเวลานั้น และหลังจากนั้นของช่วงชีวิตเขา เขาได้แนะนำการใช้การเคลื่อนไหวอย่างเป็นธรรมชาติและเข้าใจง่าย ๆ และเน้นว่าส่วนสำคัญต่างๆทั้งหมดของบัลเลต์ ที่ควรเป็นในการปรองดองกัน เมื่อแสดงอารมณ์ในหัวข้อของบัลเลต์ นาย Noverre พบทางออกสำหรับความคิดต่างๆของเขาในเมือง Stuttgart ประเทศเยอรมัน ที่ซึ่งเขาได้ผลิตการเต้นบัลเลต์ที่มีชื่อเสียงครั้งแรกของเขา

นักเรียนต่างๆ ของ นาย Noverre รวมถึง นาย Jean Davberval ชาวฝรั่งเศส นำเสนอการเต้นบัลเลต์เรื่อง La Scala ที่ซึ่งเป็นโรงละครในกรุง Milan ได้พัฒนาการแสดงละครแบบวิจิตรทัศน์ เพื่อแสดงความหมายอย่างหลากหลายในเวลาที่กำหนดไว้เป็นเพลง นาย Charles Didelot นักเรียนชาวฝรั่งเศส ของทั้ง นาย Noverre และ นาย Davberval ผู้ซึ่งเคยทำงานทั้งหมดที่กรุงลอนดอน และ Saint Petersburg ในการแสดงเต้นบัลเลต์เรื่อง Flore et Zéphire ใช้เส้นลวดที่ไม่สามารถมองเห็นได้นั้นมาช่วยให้นักเต้นบัลเลต์ต่างๆ ปรากฏตัวในแบบการบิน

การเต้นแบบซึ้นนิ้วเท้าได้เริ่มต้นเพื่อการพัฒนาในช่วงเวลานี้เอง ถึงแม้ว่า นักเต้นต่าง ๆ สร้างความสมดุลบนนิ้วเท้าของพวกเขาได้เพียงนาทึหรือสองนาทึเท่านั้น รองเท้าสำหรับการซึ้นโทว์ยังไม่มีการประดิษฐ์ซึ้น และนักเต้นทึหลายจะทึให้รองเท้าที่ใส่เต็นให้แข็งแรงซึ้นด้วยการซึ้น

นักออกแบบท่าเต้นชาวอิตาเลียนชื่อ นาย Carlo Blasis เป็นนักเรียนของ นาย Davberval และ นาย Vigan ได้บันทึกเทคนิคการเต็นในช่วงต้นปีศตวรรษที่19 ในหนังสือของเขาชื่อว่า Code of Terpsichore ปี 1830 เขาเป็นคนประดิษฐ์ท่าทางการแอตติจูด ซึ่งได้รับมาจากงานทึหนึ่งทึมีชื่อเสียงโดยนักแกะสลัก Qiambologna รูปปั้นของพระเจ้าแห่งดาวอังคารซึ้นโทว์อย่างบางเบาบนเท้าซึ้น

### การเต็นบัลเลต์แบบโรแมนติก

การแสดงบัลเลต์ชื่อ La Sylphide เป็นการแสดงแรกในกรุงปารีส ปี 1832 ได้แนะนำช่วงเวลาของการเต็นบัลเลต์แบบโรแมนติก Marie Taglioni เคยเต็นในสวนของ The Sylphide สัตว์ทึเหนือวิสัยธรรมชาติ ซึ่งมีความรักและการถูกทึทำลายอย่างไม่แยแส โดยมนุษย์ทึใจร้าย Filippo Taglioni นักออกแบบท่าเต้น ได้รับอิทธิพลจากพ่อของเขา ได้นำการเต็นโดยการซึ้นโทว์ในการเต็น ย้า ความร่าเริงและความไร้สาระของลูกสาวของเธอเอง “La Sylphide” เป็นแรงบันดาลใจให้กับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการเต็นบัลเลต์ของเรื่องของช่วงเวลา สไตล์ เทคนิค และเสื้อผ้า ความสำเร็จของมันนั้น Giselle ยังคงขัดแย้งกับมนุษย์และโลกต่าง ๆ ทึอยู่เหนือธรรมชาติและในการแสดงครั้งทึสองมีต่าง ๆ เรียกมันว่า Willis สวม กระโปรงบานทึหุสีขาวซึ่งมีชื่อเสียงมากในเรื่อง La Sylphide

การเต็นบัลเลต์แบบโรแมนติกไม่ถูกจำกัด อย่างไรก็ตาม แต่ยังคงจำกัดในหัวข้อความเป็นอยู่ของโลกอื่น ๆ Fanny Elssler นักเต็นชาวออสเตรีย มีชื่อเสียงมากในระดับโลกเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกของสั้มผัสทึทั้ง5 การเต็นทึมีชื่อเสียงที่สุดของเธอ คือ The Cachucha เป็นการแสดงเต็นเดี่ยวสไตล์สเปนด้วยทึเคาะแบบสเปน และเธอยังแสดงด้วยรูปแบบทึมีสไตล์อย่างมากของการแสดงประจำชาติอยู่บ่อย ๆ

ผู้หญิงทึหลายได้ครอบครองการเต็นบัลเลต์แบบโรแมนติก ถึงแม้ว่านักเต็นชายคนอื่น ๆ ทึคืออย่างเช่น Jules Perrot และ Arthur Saint-Leon ชาวฝรั่งเศส กำลังแสดงอยู่ก็ตาม พวกเขาทึถูกกลบรัศมีโดย นักเต็นบัลเลต์ผู้หญิงทึหลาย เช่น Taglioni Elssler ชาวอิตาเลียน Calotta Erisi และ Fanny Cerrito และคนอื่น ๆ

ทึ Taglioni และ Elssler เต็นในรัสเซีย และ Perrot และ Saint-Léon คิดค้นบัลเลต์ทึนั้น Elssler ก็เต็นในอเมริกา ทึซึ่งผลิตนักบัลเลต์หญิง : Augusta Maywood และ Mary Ann Lee ทึทั้งคู่มาจาก ฟิลาเดเฟีย ประเทศ Pennysleania

ที่กรุงปารีสก็ด้วย อย่างไรก็ตาม ความนิยมของการเต้นบัลเลต์เริ่มลดลง คุณภาพต่าง ๆ ของโคลงกลอนเอนเอียงไปทางการแสดงละคร นักเต้นชายถูกเพิกเฉย การบันทึกของบัลเลต์จำนวนน้อยถูกผลิตขึ้นที่ opera ระหว่างช่วงที่สองครึ่งศตวรรษที่19 เรื่องที่เป็นอมรบัคือ เรื่อง Coppélia เป็นของนักออกแบบท่าเต้น Saint Léon ในปี 1870 แต่ว่าบทที่เป็นบทผู้ชาย ผู้หญิงกลับแสดงแทน

อย่างไรก็ตาม ที่ประเทศ Denmark ยังคงรักษามาตรฐานของการเต้นบัลเลต์แบบโรแมนติก นักออกแบบท่าเต้นชาวเดนมาร์ก Bournonville เขาเคยเรียนที่ปารีส เขาไม่เคยจัดตั้งระบบของการฝึก ยังคงคิดค้นการทำงานของร่างกายด้วย ซึ่งประกอบไปด้วย แบบส่วนตัวของ La Sylphide ของเขาเอง การแสดงบัลเลต์มากมายนี้ยังคงจัดแสดงโดย ค่ายบัลเลต์ชาววังชาวเดนมาร์กที่ประเทศรัสเซียก็อนุรักษ์ความครบถ้วนของการเต้นบัลเลต์ระหว่างช่วงปลายศตวรรษที่ 19 นาย Marius Petipa ชาวฝรั่งเศส กลายเป็นหัวหน้านักออกแบบท่าเต้นของ “The Imperial Russian Ballet” เขามีช่วงเวลาที่ยาวอย่างสมบูรณ์ เรื่องราวการเต้นบัลเลต์อันยาวนานที่รวมไปถึงการเต้น ที่เซตด้วยฉากการแสดงละครตลกสมัยกรีกและโรมันโบราณ ผลงานที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดของเขาคือ “The Sleeping Beauty” ปี 1890 และ “ Swan Lake” (ร่วมกันคิดท่าเต้นกับชาวรัสเซีย Lev Ivanov) ทั้งสองเรื่องนี้เป็นคะแนนสะสมโดย Peter Ilich Tchaikovsky

ในศตวรรษที่20 วิธีการคิดท่าเต้นของ Petipa เป็นที่ตกลงกันเป็นสูตร Fokine เป็นชื่อไว้ใช้เรียกการแสดงความหมายอย่างใหญ่หลวง และความเป็นจริงมากขึ้นในการออกแบบท่าเต้น ภูมิภาคและเสื้อผ้าเขาสามารถทำให้ความคิดต่างๆของเป็นจริงต่อการเต้นบัลเลต์แบบรัสเซีย ได้ก่อตั้งบริษัทขึ้นโดย “The Russian impresario Sergei Diaghiler” คณะบัลเลต์รัสเซีย เปิดกิจการในปารีส ในปี1909 และได้รับความสำเร็จในทันที นาย Vaslav Niginsky นักเต้นชายชาวรัสเซียหนึ่งในกลุ่มนักเต้นที่เป็นที่ชื่นชอบเพราะว่านักเต้นชายที่เก่งๆเริ่มหายไปจากกรุงปารีส บริษัทเสนองานอย่างมากมาย ประกอบด้วยการแสดงบัลเลต์ที่ใช้ท่าเดี่ยวโดยการถักบางอย่างให้แน่นของ Fokine ด้วยหัวเรื่องที่มีสีสันมากมายจากเรื่องความมั่งคั่งของคนหมู่มาของชาวรัสเซียและชาวเอเชีย คือ “ The Fiubird, Shéhétazerd และ Petrushka คณะบัลเลต์รัสเซีย กลายเป็นความหมายเหมือนนักของแปลกและความตื่นเต้น บริษัทสามารถรักษาความมีชื่อเสียงนี้ได้ถึง 20 ปี

ถึงแม้ว่า กลุ่มสมาชิกที่มีชื่อเสียงที่สุดของบริษัทเป็นชาวรัสเซีย Diaghiler ก็ให้ผลตอบแทนกับศิลปินและนักเขียนบทเพลงต่างๆ ชาวยุโรปตะวันตก เช่น Pablo Picasso และ Mauria Ravel ที่ทำงานร่วมมือกันในการแสดงบัลเลต์ต่างๆ นักออกแบบท่าเต้นทั้งหลายของ Diaghilev คือ Fokine, Polish นักออกแบบท่าเต้น Branislava Nijinska Nijinsky Léonide Nassine ชาวรัสเซียตั้งแต่กำเนิด Eeorge Balanchine ลูกครึ่งรัสเซีย-อเมริกันและนักเต้นลูกครึ่งชาวรัสเซีย-ฝรั่งเศส และ Serge Lifar นักออกแบบท่าเต้น พวกเขาทดลองออกแบบเนื้อเรื่องต่างๆ แนวใหม่และรูปแบบในการเคลื่อนไหวของท่าเต้น

บรรดาสาขาต่างๆของคณะบัลเลต์รัสเซียได้ฟื้นฟูการเต้นบัลเลต์ให้เป็นที่รู้จักทั่วโลก นักเต้นบัลเลต์สาวชาวรัสเซีย ชื่อ Anna Pavlova เธอเคยเต้นที่คณะบัลเลต์ในช่วงต้นฤดู ได้ตั้งคณะบัลเลต์ขึ้นมาเองและออกแสดงในต่างประเทศ Forkine ทำงานในหลายๆคณะบัลเลต์ รวมไปถึง โรงละครบัลเลต์อเมริกา Mussine ได้ช่วยเหลือคณะบัลเลต์รัสเซีย ของ Monte Carlo บางส่วนซึ่งคณะนี้ได้ก่อตั้งขึ้นหลังจากที่นาย Diaghilev ตาย สมาชิก 2 คนที่เป็นคนช่วยตั้งคณะบัลเลต์รัสเซียขึ้น คือ Dame Marie Rambert นักเต้นลูกครึ่งโปแลนด์-อังกฤษ Sir Frederick Ashton Antony Tudor และ Jone Cranko De Valois ค้นพบคณะบัลเลต์ ซึ่งภายหลังกลายเป็นคณะบัลเลต์หลวงของอังกฤษ Balanchine ถูกเชิญให้ไปทำงานที่อเมริกาโดย นาย Lincoln Kirstein เศรษฐีที่มั่งคั่งชาวอเมริกาเป็นผู้อุปการะของศิลปะต่างๆ Lifar ทำงานที่โรงโอเปร่าปารีสและครอบครองคณะบัลเลต์ของฝรั่งเศส เป็นเวลาหลายปี

ในปี 1920 และปี 1930 การเต้นทันสมัยได้มีการเริ่มนำมาพัฒนาให้ดีขึ้นในอเมริกา และเยอรมัน Martha Graham และ Doris Humphrey ทั้งคู่เป็นนักเต้นชาวอเมริกา Mary Wigman นักเต้นชาวเยอรมันและนักเต้นอื่นๆ เลิกที่จะเต้นตามการเต้นบัลเลต์แบบพื้นเมือง มาคิดค้นรูปแบบการเคลื่อนไหวแบบที่มีความหมายของพวกเขาเอง และนักออกแบบท่าเต้นต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับชีวิตจริงของมนุษย์ การเต้นบัลเลต์ยังต้องอ้างอิงตามหลักความเป็นจริงด้วย

ในปี 1932 นาย Kurt Joose นักออกแบบท่าเต้นชาวเยอรมัน ได้สร้างการเต้นบัลเลต์ที่ต่อต้านสงครามชื่อว่า "the Green Table" Antony Tudor พัฒนาการเต้นบัลเลต์ ที่ใช้จิตวิทยาที่เปิดเผยถึงบุคลิกที่ลึกเข้าไปข้างในอีก การเต้นแบบทันสมัยเป็นศัพท์การเคลื่อนไหวที่ขยายออกไปในที่สุดของการเต้นบัลเลต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางใช้และการเคลื่อนไหวที่นอนราบไปกับพื้นหรือการนั่งลงบนพื้น

แบบการเต้นที่นิยมทำให้การเต้นบัลเลต์ เป็นที่นิยมมากขึ้น ในปี 1944 นักออกแบบท่าเต้นชาวอเมริกัน ชื่อ Jerome Robbins คิดค้น "Fancy Free" ซึ่งเป็นการเต้นบัลเลต์ ที่มาจากสไตล์การเต้นแบบแจ๊สที่ได้พัฒนาจากการแสดงตลกประกอบเพลง

แนวความคิดการเต้นแบบบริสุทธิได้เติบโตขึ้นเป็นที่รู้จักไปทั่ว ในปี 1930 Massine ได้ประดิษฐ์การเต้นบัลเลต์ที่มีดนตรีเข้ากับละครซึ่งมีจุดหมายเพื่อแสดงเนื้อเรื่องที่ประกอบเพลงของการเล่นดนตรีเพื่อเข้ากับละคร โดยผู้เขียนบทเพลงชาวเยอรมัน Ludwig Van Beethoven และ Johannes Brahms Balanchine ก็เป็นคนเริ่มคิดค้นการเต้นบัลเลต์ ที่ออกเป็นท่าๆ ที่ใช้ในการเคลื่อนไหว เบื้องต้นเป็นการเคลื่อนไหวในการเต้นประกอบเพลง ละครบัลเลต์ Jewels ของเขาได้ถูกพิจารณาการเต้นบัลเลต์ ในการทำมือเปิดยาวแบบเฟริสท์

สองคณะบัลเลต์อเมริกาที่โด่งดังที่สุดก่อตั้งขึ้นในกรุงนิวยอร์ก ปี 1940 คือ โรงละครบัลเลต์ อเมริกันและคณะบัลเลต์เมืองนิวยอร์ก นักเต้นจำนวนมากจากโรงเรียนสอนบัลเลต์อเมริกัน ก่อตั้งขึ้นโดย Balanchine และ Kirstein ในปี 1934 ตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 20 นั้น คณะบัลเลต์ต่างๆก็เกิดขึ้นมากมายในหลายๆเมืองรวมถึงในอเมริกาและแคนาดา ในกลุ่มพวกเหล่านั้น คือ คณะ

บัลเลต์แห่งชาติแคนาดา ในเมือง Toronto “Les Grands Ballets Canadiens” ในเมือง Montréal “The Pennsylvania Ballet” เมืองฟิลาเดเฟีย และ “The Houston Ballet”  
(<http://www.dance4it.com/balleshistory.html>)

ความหลากหลายของการเต้นได้ถูกสนับสนุนโดย การใช้เทคนิคที่ต้องการให้นักเต้นเก่งขึ้น เทคนิคเหล่านี้ล้วนแต่ได้รับการขัดเกลามาแล้วทั้งนั้น บางเวลาในช่วง 100 กว่าปีก่อน การเต้นได้รับการพัฒนาให้ออกมาในรูปแบบความสวยงาม เพื่อให้ ความคิดนี้ประสบความสำเร็จ นักเต้นบางคนถึงกับอุทิศตนทั้งชีวิตเพื่อการเต้นเลย พวกเขาเรียนรู้เทคนิคต่างๆอย่างมีวินัยและด้วยการฝึกฝนเป็นแรมปี ตั้งแต่เด็กเล็ก ยกตัวอย่างเช่น ในห้องเรียนบัลเลต์ นักเต้นจะต้องสงบนิ่ง ยืนแขน-ขายาวและยืดหลังให้ตรงตลอดเวลา ถึงแม้พวกเขาต้องการความแข็งแรงอย่างมหัศจรรย์ ทุกๆ การเคลื่อนไหวต้องเคลื่อนไหวอย่างแข็งแรงและยืดกล้ามเนื้อตลอดเวลา นักเต้นบัลเลต์ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งสำคัญขนาดไหนในบริษัทก็ตาม พวกเขาก็ต้องเข้าห้องเรียนทุกๆ วัน เพื่อสร้างกล้ามเนื้อให้แข็งแรงและคงการเคลื่อนไหวให้คงที่อยู่ตลอดเวลา (Lise Friedman. 1999 : 7)

การเรียนบัลเลต์ต้องมีความตั้งใจเรียนอย่างมาก ระหว่างอยู่ในชั้นเรียน ทั้งความรู้สึกสติปัญญา และร่างกาย เพื่อรับรู้ถึงการเต้นทั้งหมด การสังเกตอย่างว่องไวก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก สำหรับการเรียน ในการฝึกฝนการเคลื่อนไหวท่าหนึ่งๆ การแสดงที่ใช้การเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง ย่อมลดอันตรายลงได้ แม้ว่าจิตใจจะไม่สามารถควบคุมกล้ามเนื้อโดยเฉพาะถ้าเข้าใจถูกต้องถึงการเคลื่อนไหวที่แท้จริงแล้วละก็ กล้ามเนื้อที่ถูกต้องจะปฏิบัติหน้าที่ของมันเมื่อเคลื่อนไหว การปฏิบัติที่ถูกต้องนั้นไม่สามารถที่จะบรรลุเสมอไป โดยไม่มีความคิดเลียนแบบการเคลื่อนไหวท่าอื่นๆ ควรรับฟังข้อคิดเห็นที่จะช่วยให้ได้พบทางที่ดีขึ้นของการเรียน (จิริยาลี ติภัก. 2531 : 19)

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมเกียรติ วรรณเฉลิม (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้รายการวิดีโอเพื่อฝึกทักษะนาฏศิลป์โขนเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการวิจัยและพัฒนาสามารถอธิบายผลได้ดังนี้

1. รายการวิดีโอการสอนที่ทำการวิจัยและพัฒนา มีประสิทธิภาพ 91/96 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 90/90 เป็นเพราะรายการผลิตวิดีโอการสอน เรื่องการฝึกทักษะนาฏศิลป์โขนเบื้องต้น มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนดรวมถึงคณะกรรมการที่ปรึกษาพร้อมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบให้การจัดการสอนสอดคล้องกับเนื้อหา โดยได้กำหนดรูปแบบของบทโทรทัศน์ตามหลักผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ของ รศ.ดร.สุรัช สิกขาบัณฑิต ให้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งได้สอดคล้องกับวิจัยของ อุทิศ ลิ้มสุวรรณ (2540 : 54) และ สังวาล พวงย้อย (2541 : 51) ที่ทำการวิจัยและพัฒนาบทเรียนวิดีโอโดยใช้วิธีการกระบวนการวิจัยและพัฒนาจนได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

1. การหาประสิทธิภาพของรายการวิดีโอทัศนการสอน โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรายการวิดีโอทัศนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนปกติ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยรายการวิดีโอทัศน เรื่องนาฏศิลป์โขม เบื้องต้นมีทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์โขมเบื้องต้นสูงกว่านักเรียนที่เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนด้วยรายการวิดีโอทัศนส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการสอนปกติที่ครูเป็นผู้สอนซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ อนันต์นพ นิรมล (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ทางด้านกิจกรรมนาฏศิลป์ ภาควิชาปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนจากเทปโทรทัศน์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรา แก้วมณี (2536 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ด้วยวิดีโอทัศน การสอนวิชานาฏศิลป์เรื่องรำวงมาตรฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนจากวิดีโอทัศนการสอนจะมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ และงานวิจัยของ อุทิศ ลิ้มสุวรรณ (2540:55) ทำการวิจัยพัฒนารายการวิดีโอทัศนศึกษาด้วยตัวเองแบบอนุमानในการเรียนกลุ่มทักษะวิชา คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากรายการวิดีโอทัศนกับการสอนปกติที่ครูเป็นผู้สอนผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ด้วยรายการวิดีโอทัศนศึกษาด้วยตัวเองแบบอนุमानในการเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น การนำรายการวิดีโอทัศนมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างถูกต้องเหมาะสม ย่อมทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างกว้างขวางไม่แพ้การสอนด้วยวิธีอื่น (สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต. 2526 : 2)

### ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อวิดีโอทัศนที่ผลิตขึ้นไปช่วยแก้ปัญหาในการขาดแคลนครู และแก้ปัญหาในเรื่องมีเวลาไม่เพียงพอในการสอน
2. การพัฒนารายการวิดีโอทัศนควรร่วมมือกันหลายฝ่าย เพื่อจะได้รับรายการวิดีโอทัศนที่มีคุณภาพ

พิมพ์รัชต์ เรื่องภิญโญ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อทัศนคติการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและสถานการณ์จำลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต ปีการศึกษา 2541 มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทม์ที่ 25 จำนวน 20 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จากประชากร แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 10 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรอิสระ คือ วิธีพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธีได้แก่ การใช้เทคนิคแม่แบบ และการใช้สถานการณ์จำลอง ตัวแปรตามคือ ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ และโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มที่ 1 ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบ โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched Paris Signed Ranks Test) เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้แบบทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched Paris Signed Ranks Test) เปรียบเทียบผลต่างของทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองโดยใช้แบบทดสอบของ แมน-วิทนี (The Mann-Whitney U Test) ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. นักเรียนได้รับเทคนิคแม่แบบและนักเรียนได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

## 5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะและการวัดด้านปฏิบัติ

### ความหมายของทักษะและการวัดด้านปฏิบัติ

#### 5.1 ความหมายของทักษะ

ทักษะ (Skill) ตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (2538 : 392) ได้ให้ความหมายไว้ว่าหมายถึง ความชำนาญ จากความหมายนี้ทักษะจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกฝนอยู่เป็นประจำจึงจะเกิดความชำนาญในการเรียน ดังนั้นนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ปราณี รามสูต (2527 : 148) กล่าวว่าทักษะคือ กระบวนการของพฤติกรรมในการทำกิจกรรมต่างๆ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาความสามารถของบุคคล ทำให้บุคคลทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ เช่น คนที่มีลักษณะทางด้านการแต่งคำประพันธ์หรือบทร้อยกรองก็จะสามารถแต่งบทร้อยกรองได้อย่างรวดเร็วและไพเราะได้ใจความดีว่าคนที่ไม่มีทักษะในเรื่องนี้ คนที่มีทักษะเกี่ยวกับการพูดในที่ชุมชนจะสามารถพูดได้ทันทีที่ถูกร้องให้พูด เป็นต้น

ส.วาสนา ประवालพฤษ์ (2537 : 5) ได้ให้ความหมายของทักษะว่า คือความชำนาญ ชำนาญวิชาทักษะหรือเนื้อหาที่เป็นทักษะ หมายถึงวิชาที่จะต้องสอนให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปใช้ได้คล่องแคล่ว ว่องไว ไม่ผิดพลาด วิชาเหล่านี้เปรียบเสมือนเครื่องมือเครื่องใช้ที่จะต้องฝึกใช้ให้เกิดความชำนาญ จึงจะสามารถใช้เครื่องมือเหล่านี้ได้ดีมีประสิทธิภาพ ความชำนาญจะเกิดขึ้นได้ต้องฝึกปฏิบัติบ่อยๆ และทำมากๆ ก็จะทำให้เกิดความชำนาญเกิดทักษะขึ้น ทำนองเดียวกับวิชาทักษะหรือเนื้อหาที่มีจุดประสงค์จะให้เกิดทักษะก็จะต้องใช้วิธีสอนโดยฝึกให้ผู้เรียนทำมากๆ ทำบ่อยๆ ครั้งจนเกิดความชำนาญขึ้น

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2523 : 270) กล่าวว่า ทักษะ คือ ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการแสดงออกได้ต่อเนื่องกันหรือประสานสัมพันธ์กันของอวัยวะต่างๆ ของร่างกายหรือความคิดที่ตอบโต้ต่อปัญหาอย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องจนเป็นนิสัยหรือเป็นแบบอัตโนมัติ เช่น คนที่พูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่ว แสดงถึงการมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ เสมียนที่พิมพ์ดีดได้ถูกต้องและรวดเร็ว แสดงถึงการมีทักษะในการใช้มือ เป็นต้น

ดี เซค โก (De Ceco. 1968 : 309 - 319) กล่าวว่า ทักษะ คือ การกระทำที่สนองต่อสิ่งเร้า โดยการตอบสนองนั้นๆมีลักษณะต่อเนื่องกัน (Response Chains) การตอบสนองนั้นจะเป็นการประสานกันของการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ตั้งแต่ 2 ส่วนขึ้นไป (Movement Coordination) การตอบสนองนั้นๆมีการแสดงออกที่เป็นกระบวน (Response pattern)

แกร์ริสัน (Garrison. 1972 : 640) กล่าวว่า ทักษะเป็นแบบของพฤติกรรมที่กระทำด้วยความราบเรียบ (Smoothly) ถูกต้อง รวดเร็ว และแม่นยำ ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาความสามารถของตน

สรุปได้ว่า ทักษะเป็นการพัฒนาความสามารถของบุคคลให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งจะต้องใช้การปฏิบัติที่ต่อเนื่อง ทักษะของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ต้องการฝึกบ่อยๆ ทำมากๆ และทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

## 5.2 กระบวนการการเกิดทักษะ

มาลินี จุฑะรพ (2537 : 128) ได้กล่าวไว้ว่า ฟิทท์ (Fittf) กำหนดกระบวนการเกิดทักษะไว้ 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Phase) ทักษะในขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนทักษะจำทำความเข้าใจ หรือเรียนรู้ธรรมชาติของทักษะ ปกติทักษะขั้นนี้จะเกิดขึ้นโดยไม่ต้องใช้เวลาฝึกฝนมาก ความรู้ความเข้าใจนั้นอาจเกิดจากการสังเกต จากการสอนหรือการอธิบายจากคนอื่น

การเรียนทักษะในขั้นนี้ ผู้เรียนจะต้องสนใจเป็นพิเศษแต่จะมีความผิดพลาดได้ อาจจะทำได้ช้า ถ้าการประสานสัมพันธ์ทางกลไกยังไม่ดีหรือถูกรบกวนจากสิ่งแวดล้อม

2. ขั้นตอนการจัดระเบียบกลไกกล้ามเนื้อ (Organizing Phase) เป็นขั้นตอนที่มีทักษะระดับกลาง ในขั้นนี้เนื้อวียวะที่รับสัมผัส อยัวะแสดงออกและการตรวจสอบความถูกต้องจากการกระทำนั้นจะมีการประสานกันอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งสามารถประกอบกิจกรรมได้ดีจนเกือบจะเป็นอัตโนมัติ เป็นขั้นที่ไ้ใช้กลไกกล้ามเนื้อมากกว่าการใช้ความรู้ความเข้าใจ

การเกิดทักษะในขั้นนี้จะทำให้ดีแม้จะมีความตั้งใจน้อย สามารถตรวจสอบความถูกต้อง หรือรู้ผลในสิ่งที่ทำได้รวดเร็ว และการตอบสนองคงที่สม่ำเสมอ

3. ขั้นที่มีทักษะอย่างสมบูรณ์ (Perfecting Phase) ขั้นนี้ต้องใช้การเรียนรู้ยาวนาน ซึ่งจะต้องมาจากการเรียนรู้ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 มาก่อน เป็นทักษะระดับที่สามารถที่้ได้รวดเร็ว ถูกต้อง เป็นไปโดยอัตโนมัติโอกาสที่จะผิดพลาดมีน้อยมาก

ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่ากระบวนการฝึกทักษะจะเริ่มจากความรู้ความเข้าใจขั้นต้น จากนั้นจะเป็นการจัดระเบียบกลไกกล้ามเนื้อและกระบวนการที่มีทักษะอย่างสมบูรณ์

### 5.3 ความหมายของการวัดด้านการปฏิบัติ

นักศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของการวัดด้านการปฏิบัติไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

ส.วาสนา ประवालพฤษ์ (2537 : 1) ได้ให้ความหมายของการทดสอบภาคปฏิบัติไว้ว่าเป็นแบบทดสอบที่มุ่งหวังวัดทักษะทางด้านการปฏิบัติงาน เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี เป็นต้น การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยการสอบการปฏิบัติลักษณะนี้มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง 2 ประการคือ วิธีการ (Procedures) และผลงาน (Products)

เผียน ไชยสร (2529 : 37) ให้ความหมายของการวัดผลงานภาคปฏิบัติว่าเป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยบุคคลนั้นได้ลงมือปฏิบัติและการจัดการทำ ( Manipulate ) ซึ่งมีการเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่ในลักษณะรูปธรรม ( Materials or Physical Object ) โดยทางกายหรือการรับรู้ทางประสาทสัมผัส

สมบูรณ์ ชิตพงษ์ (2522 : 18) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบภาคปฏิบัติว่าเป็นแบบทดสอบที่มีจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้สอบได้ปฏิบัติ การทดสอบนี้ต้องการวัดวิธีการ หรือดูผลงานในในการปฏิบัติ เช่น การทดสอบภาคปฏิบัติในวิชาศิลปะ งานช่าง และพลศึกษา เป็นต้น

ไพศาล หวังพานิช (2526 :89) ได้ให้ความหมายว่า การวัดผลงานภาคปฏิบัติคือความสามารถในการปฏิบัติเป็นการวัดที่ให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมออกมาด้วยการกระทำ โดยถือว่าการปฏิบัติเป็นความสามารถในการผสมผสานหลักการและวิธีการต่าง ที่ได้รับการฝึกฝนมาให้สิ่งนั้นปรากฏออกมาเป็นทักษะของผู้เรียน

เชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ (2529 : 16) ให้ความหมายของแบบวัดภาคปฏิบัติว่าเป็นเครื่องมือที่ออกแบบเพื่อวิเคราะห์และวัดทักษะของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ หรือการกระทำที่ให้เลือกปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขที่ควบคุมไว้อย่างดี

สุนันท์ ศลโกสม (2532 : 65) กล่าวว่า การวัดภาคปฏิบัติเป็นการทดสอบเพื่อพิจารณาความสามารถในการทำงานได้ตามจุดมุ่งหมายหรือเป็นการทดสอบเพื่อพิจารณาหาประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรือสถานการณ์ที่ได้กำหนดขึ้น

มาร์แชล (Marshall.1971 : 135) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบภาคปฏิบัติไว้ว่าเป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว หรือการตอบสนองที่เป็นการกระทำของผู้ถูกสอบ โดยปกติแล้วการทดสอบจะเกิดขึ้นได้ต้องจัดการให้ผู้ถูกทดสอบได้อยู่ในสถานการณ์ที่เป็นจริง หรือคล้ายของจริงมากที่สุด แต่ไม่ใช่การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบเขียนตอบ (Paper and Pencil Tests)

มาห์เรนส์และเลห์แมน (Mehrens; & Lehman. 1984 : 205 - 206) กล่าวว่า การวัดด้านการปฏิบัติเป็นการทดสอบเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวหรือการตอบสนองที่เป็นการกระทำของผู้ถูกทดสอบซึ่งผู้ถูกทดสอบจะต้องอยู่ในสถานการณ์จริงหรือคล้ายจริงมากที่สุด

อีเบล และฟรีสบี (Ebel and Frisbie. 1986 :119) กล่าวว่า การวัดด้านการปฏิบัติ คือ การที่ผู้ถูกทดสอบแสดงความสามารถหรือแสดงทักษะในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆออกมา มักจะเกี่ยวกับการเรียนรู้ทักษะซึ่งประกอบด้วยทักษะด้านกลไกการเคลื่อนไหวของร่างกาย

#### 5.4 การสอนทักษะปฏิบัติ

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอวิธีการสอนเพื่อให้เกิดทักษะไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 88 - 89) ได้เสนอวิธีการเพื่อให้เกิดทักษะดังนี้

1. วิเคราะห์ทักษะโดยพิจารณาแยกแยะรายละเอียดของทักษะนั้นๆ ออกมา
2. ตรวจสอบความสามารถเบื้องต้น ที่เกี่ยวกับทักษะของผู้เรียนว่าเกี่ยวกับอะไร เพียงใด ให้ทดสอบการปฏิบัติเบื้องต้นต่างๆตามลำดับก่อน - หลัง
3. จัดการฝึกหน่วยย่อยต่างๆและฝึกหนักในหน่วยที่ขาดไปและอาจฝึกสิ่งที่เขาพอจะเป็นอยู่แล้วให้ชำนาญเต็มที่และให้ความสนใจในสิ่งที่ยังไม่ชำนาญ
4. ชั้นอธิบายและสาธิตทักษะให้ผู้เรียน เป็นการแสดงทักษะทั้งหมดโดยการอธิบาย การแสดงให้เห็นตัวอย่าง หรือให้ผู้เรียนชมภาพยนตร์หรือจัดหาผู้เชี่ยวชาญแสดงให้ดู ในขั้นต้นไม่จำเป็นต้องอธิบายมาก ให้ผู้เรียนดูตัวอย่างและสังเกตเอง การใช้ภาพยนตร์สอนทักษะต่างๆนั้น ได้มีผู้สนใจศึกษากันมาก เช่น ภาพยนตร์ประเภทช้า (Slow motion) ของการกระโดดสูง ของแชมป์เบียร์สอนกระโดดสูง เป็นต้น ภาพยนตร์มีคุณค่าอย่างยิ่งในขั้นแรกของการเรียนและขั้นสุดท้ายของการเรียน
5. ชั้นจัดภาวะเพื่อการเรียน 3 ประเภทคือ
  - 5.1 จัดลำดับขั้นสิ่งเร้าและการตอบสนองให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องตามลำดับก่อนหลัง สิ่งใดที่เกี่ยวข้องกันต้องจัดให้ติดต่อกัน

5.2 การปฏิบัติ ต้องจำกัดเวลาของการปฏิบัติให้ดี จะใช้เวลาแต่ละครั้งนานเท่าใด หรือแต่ละครั้งจะมีเวลาหยุดพักมากน้อยเพียงใด การฝึกแต่ละครั้งอาจใช้ครั้งเดียวหรือกี่ครั้ง ต้องคิดพิจารณาให้ดี จะใช้การปฏิบัติแบบแข่งขันหรือฝึกแบบรวดเร็ว ขึ้นอยู่กับขั้นตอนต่างๆของการเรียนทักษะ สำหรับในขั้นสุดท้ายของการเรียนทักษะอาจใช้การฝึกฝนนานได้

5.3 การให้ทราบผลของการปฏิบัติ การทราบผลทันทีมี 2 อย่างคือ ทราบจากการบอกเล่าของครูผู้สอนและทราบผลด้วยตนเอง ในขั้นแรกๆควรบอกให้ทราบว่า เขามีข้อบกพร่องอย่างไร แบบนี้เป็นการสร้างผลจากภายนอกเป็นการบอกให้ทราบว่าต้องแก้ไขอย่างไร พอผู้เรียนก้าวหน้าไปถึงขั้นที่สอง และขั้นที่สามคือ มีความชำนาญมากขึ้นเขาจะสังเกตตัวเองเป็นการทราบผลจากตัวเองโดยพิจารณาจากผลของการเคลื่อนไหวของตนเอง

ประสาธ อิศรปริดา (2523 : 174) ได้เสนอวิธีการสอนเพื่อให้เกิดทักษะดังนี้

1. จงวิเคราะห์ทักษะออกเป็นหน่วยย่อย แล้วสอนทักษะย่อยๆ นั้นให้สอดคล้องตามความสามารถและระดับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน

2. จงสาธิตหรือแสดงตัวอย่างการตอบสนองในทักษะนั้นๆแก่ผู้เรียน

3. จงแนะนำการตอบสนองในระยะแรก เริ่มด้วยการใช้คำพูดหรือกิริยาท่าทาง

4. จัดให้มีการฝึกอย่างเหมาะสม ซึ่งต้องพิจารณาถึงการฝึกหัด การพัก กำหนด

ช่วงเวลาฝึกและพักให้เหมาะสมกับกิจกรรมนั้นๆ

5. ให้ผู้เรียนทราบผลการกระทำ เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงการตอบสนองที่ไม่ถูกต้อง สมบูรณ์

ดี เซคโก (De Cecco.1968 : 309 -319 ) ได้เสนอวิธีการสอนเพื่อให้เกิดทักษะไว้ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการสอน ครูควรวิเคราะห์ทักษะที่จะสอนเสียก่อนว่าจะสอนทักษะอะไร ก่อนหลัง

2. ควรทดสอบความสามารถในการใช้อวัยวะต่างๆให้สัมพันธ์กัน

3. ฝึกฝนเฉพาะทักษะที่ยังขาดอยู่

4. อธิบายและสาธิตฝึกทักษะตามลำดับก่อนหลัง

5. ดำเนินการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องกัน

6. ปรับปรุงแก้ไขให้เกิดทักษะอย่างแท้จริง

### 5.5 ชนิดของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ (Types of Performance Tests)

การวัดด้านปฏิบัติต้องพิจารณาทั้งกระบวนการ และผลงาน การจัดเตรียมและเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติด้วย ดังนั้นจากการที่นักศึกษาหลายท่านได้ศึกษาวิธีการวัดผลด้านการปฏิบัตินั้น พอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

มาร์แชล (Marshall.1971 : 139 - 141) ได้จำแนกแบบทดสอบภาคปฏิบัติออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบใช้จำแนกแยกแยะ (Identification Test) มีจุดหมายเพื่อที่จะวัดความสามารถของนักเรียนในการจำแนกวัตถุ (Object) หรือชุดของวัตถุ (Set of Object) จำแนกระหว่างความถูกต้อง และไม่ถูกต้องของกระบวนการ (Procedures) และวิธีปฏิบัติ (Practices) จำแนกปัจจัยสำคัญในตอนเบื้องต้นของกระบวนการ หรือเพื่อที่จะประกอบผลผลิตได้

ความแตกต่างระหว่างแบบให้จำแนกแยกแยะของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ และแบบทดสอบทางภาษา (Verbal tests) บางครั้งก็ไม่ชัดเจน ถ้าให้นักเรียนระบุชื่อและชื่อส่วนต่างของเครื่องพิมพ์ดีดได้ถูกต้องก็ไม่ได้เป็นหลักประกันว่านักเรียนจะมีความสามารถในการพิมพ์ การทำความสะอาดเครื่องพิมพ์ดีด หรือเปลี่ยนผ้าหมึก แบบทดสอบได้จำแนกแยกแยะไม่สามารถที่จะวัดประสิทธิภาพของผลงานขั้นสุดท้าย

แบบทดสอบที่ได้จำแนกแยกแยะมักเกี่ยวข้องกับการท่องจำของนักเรียน ดังนั้น การจำแนกแยกแยะงาน (Identification task) ก็น่าจะทำให้เกิดการตอบโต้ (Raflex) ในการผสมผสานกันของทักษะและกระบวนการทางสมอง

2. แบบทดสอบจำลองสถานการณ์ (Simulated Situation Test ) เป็นกิจกรรมที่จำเป็นเกี่ยวกับงาน ซึ่งอาจจะเป็นสถานการณ์ในชีวิตที่เคยประสบมา บางครั้งผู้เข้าสอบก็มีความต้องการที่จะใช้เครื่องมือ ที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อที่จะฝึกหัด (Training) และวัตถุประสงค์ในการทดสอบ เช่น ในวิชาการขับรถเครื่องจำลองสิ่งแวดล้อม (Simulator) จะถูกนำไปใช้ในทักษะของผู้เข้าสอบในการขับรถ

โดยพื้นฐานแล้ว แบบทดสอบจำลองสถานการณ์ต้องการที่จะทำการคัดเลือกกิจกรรมที่จำเป็นที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ กิจกรรมที่คัดเลือกก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะจำลอง (Duplicating) หรือการเลียนแบบ ( Imitating ) ในกิจกรรมเหล่านั้น ประสิทธิภาพของแบบทดสอบนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณของการปฏิบัติจริงที่เป็นการเลียนแบบ อย่างไรก็ตามเครื่องจักรที่มีราคาแพง เวลา ความสะอาด และความปลอดภัย เป็นสิ่งที่มีควรวินิจฉัยอย่างมากในการเลือกแบบทดสอบชนิดนี้

3. แบบทดสอบตัวอย่างงาน (Work Sample Test) แบบทดสอบภาคปฏิบัติจะเกี่ยวข้องกับตัวอย่างงานหลายๆชนิด เช่น ครูชวเลขให้แบบทดสอบตัวอย่างงาน เมื่อครูให้นักเรียนเขียนอักษรตัวอย่างที่บอก แล้วทำการวัดจำนวนของความผิดพลาดที่นักเรียนแต่ละคนทำการบันทึกไว้ หรือครูช่างไม้ต้องการที่จะวัดทักษะนักเรียนของเขาในการปฏิบัติกิจกรรมงานไม้บางชนิด เขาก็สามารถที่จะสร้างแบบทดสอบการปฏิบัติตัวอย่างงานขึ้นมาได้

ถึงแม้ว่าเกิดความยุ่งยากในการจำแนก ระหว่างแบบทดสอบตัวอย่างงาน กับแบบทดสอบสถานการณ์จำลอง แต่มีข้อสังเกตว่าแบบทดสอบตัวอย่างงาน จะใช้สถานการณ์ของงานที่เป็นจริง ซึ่งเราคาดหมายว่าจะมีความสำคัญต่อนักเรียนในการฝึกหัดและประสบการณ์ของนักเรียน ถ้าหากตัวอย่างงานได้รับการคัดเลือกอย่างระมัดระวัง แบบทดสอบก็จะเป็นเครื่องชี้วัด (indication) ที่ดีเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น

## 5.6 หลักและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดด้านการปฏิบัติ

### การสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติ

ในการสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติมีขั้นตอนในการสร้างด้วยกันหลายขั้นตอน ซึ่งได้มีผู้เสนอหลักและขั้นตอนในการสร้างไว้หลายท่าน ดังนี้

แบรดฟิลด์ (Bradfield. 1957 : 341) ได้เสนอขั้นตอนทั่วไปในการสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. เขียนรายงานของกิจกรรมทั้งหมดในการปฏิบัติที่แบบทดสอบจะทำการวัด
2. เลือกกิจกรรมเพื่อที่จะบรรลุลงในแบบทดสอบ
3. ปรับปรุงงาน หรือชุดของงาน ที่กิจกรรมเหล่านี้ไม่สัมพันธ์ (Incorporates) และมิติต่างๆ ให้ปรากฏชัดเจน

4. ปรับปรุงรูปแบบการสังเกตที่จะทำการวัดกิจกรรมให้อยู่ในรูปของมิติตที่สำคัญ
5. ปรับปรุงคำสั่ง คำชี้แจง ตลอดจนแผนการในการดำเนินการสอบ

ทักแมน (Tuckman.1975 : 180 - 185) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติโดยทั่วไปไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ของการปฏิบัติงานที่ชัดเจน คำบ่งชี้การกระทำ (Action Word) ที่ใช้ประจำ คือ แสดงหรือสาธิต (Demonstrate) และโครงสร้าง (Construct) ตัวอย่างของการกำหนดจุดประสงค์ของการปฏิบัติเช่น

- 1.1 เพื่อที่จะแสดงถึงวิธีการแบ่งมุมมองออกเป็น 2 ส่วนเท่ากัน
- 1.2 เพื่อแสดงวิธีการวัดความต้านทานไฟฟ้า

2. กำหนดสถานการณ์ของการทดสอบที่ชัดเจน สถานการณ์ดังกล่าว จะเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกในการที่จะให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน การกำหนดคำสั่งในการปฏิบัติงาน

3. กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลวิธีการ (Process) และผลงาน (Product) อย่างชัดเจนที่จะทำให้เป็นการตัดสินที่เป็นปรนัยมากขึ้น

4. การสร้างแบบประเมินในการให้คะแนนการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการนำเกณฑ์ในการประเมินการปฏิบัติที่ได้จัดทำขึ้นในข้อ 3 นำมาเรียบเรียงลำดับก่อนหลังตามข้อคำถาม และกำหนดให้น้ำหนักคะแนนเกณฑ์แล้วแต่ความสำคัญในวิธีการปฏิบัติงาน ผู้ประเมินพิจารณาว่าการปฏิบัติของนักเรียนตรงตามเกณฑ์ที่ระบุไว้หรือไม่ ถ้าตรงก็จะให้คะแนนเต็ม แต่ถ้าไม่ตรงก็จะไม่ให้คะแนน

## 5.7 การพัฒนาแบบทดสอบปฏิบัติ (Developing Performance Test)

เมห์เรนส์และเลห์แมน (Mehrens and Lehman, 1984 : 208) ได้กำหนดขั้นตอนในการพัฒนาแบบทดสอบด้านปฏิบัติดังนี้

1. ทำการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) เพื่อกำหนดว่ามีความสามารถอะไรบ้างที่ควรทดสอบวิธีหนึ่งที่ดีที่สุดในการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะที่จำเป็นของงานก็คือให้ผู้ทำทำการทดสอบ (Examiner) เรียนรู้ในงานและตรวจสอบอย่างระมัดระวังในขั้นตอนการฝึกหัดวิธีนี้จะทำให้ผู้สร้างแบบทดสอบเห็นภาพพจน์ได้ว่า สภาพที่แท้จริงที่เกี่ยวข้องด้วยอย่างไร มากกว่าที่จะได้มาจากการสังเกตผลงานเพียงอย่างเดียว

2. เลือกงาน ทักษะและความสามารถที่มีความสำคัญที่จะเกี่ยวข้องกับงานและการปฏิบัติหรือทักษะบางอย่างควรระบุไว้ด้วยในการวิเคราะห์งาน หลักการที่ตัดสินใจแล้วว่าความสามารถอะไรบ้างที่จะถูกทดสอบ เราจะต้องกำหนดว่าการปฏิบัตินั้นเกี่ยวข้องกับวิธีการ หรือ ผลงานหรือทั้งสองประการรวมกัน

3. การสร้างแบบฟอร์มการสังเกต หรือแบบฟอร์มการประเมิน ควรบอกสิ่งที่จะต้องมีการบันทึกประกอบการสังเกตด้วย เช่น คุณภาพของผลงานที่ทำ ความเร็วของการปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ควรให้ความสำคัญกับทักษะและความสามารถในการปฏิบัติ

4. สร้างรูปแบบของแผนงานตัวอย่าง เราทราบว่าไม่มีแบบทดสอบฉบับใดที่สามารถบรรจุทุกสิ่งทุกอย่างที่เราต้องการจะวัด สำหรับแบบทดสอบวัดด้านปฏิบัติผู้สร้างต้องอาศัยหลักเกณฑ์จากการวิเคราะห์งาน แล้วเลือกงานที่สำคัญที่สุด

5. การสร้างแผนการที่ดำเนินการสอบ เช่น เตรียมคำสั่ง ขอบเขตของเวลา วัสดุ คำแนะนำในการให้คะแนน และอื่นๆ

6. ทดลองข้อสอบก่อนที่จะสร้างแบบทดสอบในขั้นตอนสุดท้าย

ส. วาสนา ประवालพฤกษ์ (2537 : 3 - 4) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างแบบวัดภาคปฏิบัติไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์งานที่จะวัด (Job Analysis) โดยเริ่มจากการศึกษาขอบเขตและลักษณะของทักษะตลอดจนความสามารถต่างๆ ที่จะทำให้ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการวัดได้สำเร็จ ในการวิเคราะห์งานมีจุดมุ่งหมายที่จะกำหนดลักษณะของงาน (Job Specification) หรือรายการของกิจกรรมที่วัดโดยจะต้องเป็น

1.1 กิจกรรมที่แยกแยะระหว่างงานนี้กับงานที่ไม่ใช่

1.2 แยกแยะระหว่างผู้ปฏิบัติดีและไม่ดี

2. เลือกงาน หรือกลุ่มของพฤติกรรมที่จะเป็นตัวแทนของงาน โดยกำหนดทักษะที่จะทดสอบตามงานที่วิเคราะห์ในข้อ 1 เลือกงานที่จะนำมาสร้างแบบทดสอบ แล้วกำหนดว่าจะวัดการปฏิบัติใดและผลงานใดให้ผู้สอบได้แสดงให้เห็นดู สิ่งที่ต้องคำนึงคือ การเป็นตัวแทนของกลุ่มงานที่กำลังจะวัดขั้นตอนในขั้นตอนนี้จะต้องกำหนด

2.1 สถานการณ์และเงื่อนไข

2.2 ความสามารถใดบ้างที่จะวัดในวิธีการปฏิบัติ

2.3 ถ้าให้สร้างผลงานจะให้สร้างอะไร และจะดูลักษณะใดบ้าง

2.4 กำหนดเวลาให้ปฏิบัติ

2.5 กำหนดสิ่งที่จะสังเกตและบันทึกสิ่งที่จะสังเกต

3. กำหนดหน่วยการวัดหรือการจัดอันดับ ในกรณีที่งานสามารถจะแบ่งออกได้เป็นหลายส่วน แต่ละส่วนจะต้องกำหนดคะแนน และน้ำหนัก ตลอดจนวิธีการให้คะแนนอย่างชัดเจน

4. กำหนดวิธีการปฏิบัติที่ควรจะเป็น (Ideal Answer) ในการตรวจสอบข้อสอบอัตรานักเรียนทุกคนจะได้รับการทดสอบพร้อมกันและเหมือนกันที่สุดเท่าที่จะทำได้

5. วางแผนดำเนินการสอบให้รัดกุม โดยเริ่มจากเตรียมเครื่องมือที่จะต้องใช้ ฝึกผู้ดำเนินการสอบและบันทึกการสอบ ตรวจสอบเครื่องใช้ก่อนลงมือสอบ และขั้นตอนในการดำเนินการสอบ

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2529 : 116 - 118) กล่าวว่าไว้ว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดภาคปฏิบัติเพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างดำเนินไปด้วยดี ผู้สร้างควรปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. เลือกวิธีปฏิบัติต่างๆ ที่จะนำมาสร้างเป็นสถานการณ์ หรืองานที่จะใช้ในแบบทดสอบ ซึ่งในการเลือกวิธีปฏิบัตินี้ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 เลือกแบบวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสม โดยพิจารณาว่าสามารถแทนที่เคยเรียนมาแล้ว

1.2 เลือกงานโดยพิจารณาว่างานนั้นควรให้นักเรียนเป็นรายบุคคล หรือทำเป็นกลุ่มเพื่อให้การวัดถูกต้องและเชื่อมั่นได้

1.3 ถ้าต้องการเปรียบเทียบภายในกลุ่มผู้เรียน จะต้องเลือกงานที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน

1.4 งานแต่ละชิ้นที่ให้นักเรียนทำควรใช้เวลาในการทำไม่มากนัก ประมาณ 20-30 นาที ให้เหมาะกับระดับชั้นเรียน

1.5 การเลือกงานให้นักเรียนทำ ควรมีความยากเพียงพอที่จะจำแนกผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้

1.6 เลือกงานที่มีขั้นตอนของกระบวนการปฏิบัติที่มีขอบเขตจำกัด และงานที่อาจใช้ความรู้ที่เรียนในชั้นเรียนมาปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.7 เลือกงานให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติโดยใช้ทักษะหลายๆด้านประกอบกัน หรือผสมผสานกันจึงจะดี เช่น การทำโต๊ะ เป็นงานที่ต้องอาศัยทักษะหลายด้านประกอบกัน เช่น การวัด การเลื่อยไม้ การไสกบ การใช้สิ่ว การตอกตะปู เป็นต้น

2. วิเคราะห์การปฏิบัติต่างๆที่เลือกไว้เพื่อนำมากำหนดเป็นงานที่จะให้นักเรียนปฏิบัติ ขั้นตอนนี้หมายความว่า ผู้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบจะต้องรู้ว่าปฏิบัติการที่จะให้นักเรียนทำนั้นคืออะไร มีลักษณะอย่างไร จะต้องใช้เครื่องมือหรือวัสดุอะไรบ้าง เป็นงานที่มีความยากมากน้อยเพียงใด และงานนั้นใช้เวลาในการปฏิบัติงานมากน้อยแค่ไหน แล้วจึงกำหนดงานหรือแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำ

3. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานตลอดจนพิจารณากำหนดเงื่อนไขต่างๆของการทำงาน

4. กำหนดจุดมุ่งหมายของงานหรือสิ่งที่ต้องการจะวัดในแบบทดสอบ โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของรายวิชา การกำหนดจุดมุ่งหมายของงานนี้ อาจใช้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่วิเคราะห์ได้ของรายวิชานั้นๆมากำหนดก็ได้

5. เน้นจุดสำคัญที่ต้องการทดสอบ เขียนออกมาเป็นตัวข้อสอบซึ่งต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

5.1 ความสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างงาน แต่ละงานในแบบทดสอบนั้นๆ

5.2 อาจจำแนกของงานแต่ละงานที่เป็นดัชนีบอกความสามารถของผู้สอน

5.3 ความเป็นปรนัยและความเชื่อมั่นของการประเมินผล และการให้คะแนน

6. นำข้อสอบที่สร้างขึ้นมารวมกัน เป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติ พร้อมกับสร้างแบบประเมินก่อนที่จะนำแบบทดสอบไปใช้จริงควรได้มีการตรวจข้อสอบแต่ละข้ออีกครั้ง โดยอาศัยหลักการที่กล่าวมาข้างต้น

7. สร้างแบบประเมินผล แบบประเมินผลสำหรับข้อสอบภาคปฏิบัติมาหลายประเภท เช่นการจัดอันดับ (Ranking) ใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) ใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklists) หรือใช้แบบบันทึกต่างๆ (Records) เป็นต้น ซึ่งผู้สร้างแบบทดสอบจะต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงานที่จะให้นักเรียนปฏิบัติ ในการประเมินผล จึงต้องให้การสังเกตเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล

### 5.8 ข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ

เอี่ยม โตบุญเลี้ยง และคนอื่นๆ (อิศราพร แซ่ตั้ง. 2524; อ้างอิงจาก เอี่ยม โตบุญเลี้ยง และคนอื่นๆ. 2509 : 40)

ข้อดีของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ

1. เน้นให้เด็กนำความรู้ไปใช้
2. เป็นเครื่องช่วยในการเรียนให้แจ่มชัดขึ้น
3. แสดงถึงสัมฤทธิ์ผลในการเรียนดี
4. สามารถวัดทักษะและความสามารถ

ข้อเสียของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ

1. ไม่สามารถนำไปวัดได้ทุกวิชา
2. สอบยาก
3. ให้คะแนนยาก
4. ใช้เวลามาก

มาร์แชล (Marshall. 1971 : 165) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรทำ และไม่ควรรทำสำหรับแบบทดสอบด้านปฏิบัติไว้ดังนี้

สิ่งที่ควรทำ

1. ควรใช้เพื่อวัดประสิทธิผลของพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน
2. ควรใช้กับนักเรียนระดับชั้นต้นๆ ก่อนที่จะเริ่มมีการใช้การวัดผลด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
3. ควรใช้กับนักเรียนในระดับชั้นสูงๆ เพื่อต้องการจะวัดพฤติกรรมของการปฏิบัติงาน
4. ควรใช้เมื่อต้องการจะวัดทั้งวิธีการและผลงานขั้นสุดท้าย
5. ควรใช้เพื่อทดสอบเฉพาะพฤติกรรมตัวอย่างที่สำคัญ
6. ควรมีการควบคุมสถานการณ์ของการปฏิบัติงาน
7. ควรกำหนดการวัดผลให้เหมาะกับงานแต่ละงาน
8. ควรมีการกำหนดข้อตกลงถึงกระบวนการให้คะแนน
9. ถ้าเป็นไปได้ ควรให้คะแนนการปฏิบัติงาน หลังจากการดำเนินการสอบเสร็จสิ้น

ไปแล้ว

10. สำหรับแบบทดสอบภาคปฏิบัติประเภทจำแนกแยกแยะ มีกระบวนการสร้างเหมือนกับแบบทดสอบเลือกตอบ
11. คำสั่งการปฏิบัติงานต้องเสนอลักษณะงานอย่างชัดเจน
12. เขียนโจทย์ให้ผู้เข้าสอบเห็นจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติอย่างชัดเจน
13. คำสั่งในการปฏิบัติงาน จะต้องชัดเจนพอที่จะให้มีการตีความหมายเป็นไปอย่าง

ถูกต้อง

14. ศัพท์ หรือคำย่อที่ใช้ ผู้ที่เข้าสอบต้องเข้าใจได้
15. การเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนกลุ่มเดียวกันควรเป็นงานเดียวกัน
16. การให้คะแนนของแบบทดสอบความสามารถในการจำแนกจะเหมือนกับ

แบบทดสอบเลือกตอบ

17. การกำหนดงานหรือการปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง การให้คะแนนควรเป็นสากล ต้องให้ผู้เข้าสอบทราบล่วงหน้าว่าจะใช้การทดสอบด้านการปฏิบัติ

สิ่งที่ไม่ควรทำ

1. ไม่ใช่ศัพท์เทคนิคมากเกินไป
2. ไม่ใช่ประโยคที่ตีความหมายได้หลายประเด็น
3. ถ้าไม่เปรียบเทียบความสามารถระหว่างผู้เข้าสอบ ควรกำหนดงานปฏิบัติที่

หลากหลาย

4. ไม่ควรใช้แบบทดสอบด้านการปฏิบัติในการวัดความรู้หรือมโนทัศน์ทางการใช้

ภาษา

5. ไม่ควรคาดหวังว่าผู้เข้าสอบจะเข้าใจจุดมุ่งหมายได้เอง แล้วละเลยการเขียนคำสั่ง

โดยละเอียด

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะปฏิบัติ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติมีดังนี้

เสถียร อุตสาหะ (2526 : 18 - 58 ) ได้สร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติสาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลังสำหรับคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ผู้เข้าสอบเป็นรายบุคคล ใช้ทดสอบเพื่อหามาตรฐานของแบบทดสอบซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นโจทย์ข้อสอบสร้างตามแบบสอบอิงเกณฑ์ประเภทอิงโดเมน มีทั้งหมด 4 โดเมน จำนวน 13 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบรายการตรวจสอบในการสอบ ซึ่งตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีการของโรวินอลลี และแฮมเบลตัน โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชาเป็นผู้ประเมินตรวจสอบ

แสงเพ็ญ พุ่มกุมาร (2537 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบทดสอบวอลเลย์บอลและสร้างเกณฑ์มาตรฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาของจังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชาย 40 คน และนักเรียนหญิง 40 คน ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านหนองไถ่ขัน โรงเรียนบ้านดอนไม้ลาย และโรงเรียนวัดไผ่สามเกาะ พบว่าความเป็นปรนัยของการทดสอบวอลเลย์บอล ของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงแต่ละรายการ และทั้งฉบับมีความแตกต่างกันระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ซึ่งคะแนนที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งสมมุติฐานไว้

ดุสิต อัสวชัยสุวิกรม (2537 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชางานผ้าและการตัดเย็บ 1 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 380 คนในจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ แบบทดสอบภาคปฏิบัติจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบงานเสื้อคอกลม และแบบทดสอบงานเสื้อคอฮาวาย กับแบบทดสอบงานภาคทฤษฎีจำนวน 1 ฉบับ ผลการศึกษาพบว่า แบบทดสอบภาคปฏิบัติจำนวน 2 ฉบับ คือ และทดสอบงานเสื้อคอกลม จำนวน 15 ข้อ และแบบทดสอบงานเสื้อฮาวาย จำนวน 16 ข้อ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนมีค่าความยากเฉลี่ยของแบบทดสอบเท่ากับ .63 และ .54 ตามลำดับ ค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยของ

แบบทดสอบเท่ากับ .51 และ .60 ตามลำดับ ส่วนภาคทฤษฎีจำนวน 30 ข้อ พบว่าข้อสอบมีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

อิศราพร แซ่ตั้ง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติตารางทำงานด้านการทำคะแนนนักเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟท์เอกเซล ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มอย่างง่ายของนักเรียน โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ - คอมพิวเตอร์ จำนวน 84 คน ผลการศึกษาพบว่า แบบทดสอบภาคปฏิบัติตารางทำงานด้านการทำคะแนนนักเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟท์เอกเซล จำนวน 17 ข้อ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าความยากง่ายเฉลี่ยเท่ากับ 0.67 และค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยเท่ากับ 0.47

สรุปได้ว่าการจะเลือกใช้แบบประเมินชนิดใดนั้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ และลักษณะกิจกรรม หรืองาน ไม่มีวิธีใดที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองที่จะใช้วัดผลการศึกษาด้านการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ บางครั้งต้องใช้หลายวิธีร่วมกัน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ หน้าหนักคะแนน และวิธีการให้คะแนน ต้องตกลงกันให้เข้าใจเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการเรียนการสอน บัลเลตในปัจจุบันยังขาดแคลนสื่อที่ใช้ประกอบ อย่างเช่น รูปภาพ ซึ่งภาพบัลเลตหาค่อนข้างยาก รวมทั้งเทปเพลงที่ใช้ประกอบการเรียน ซึ่งไม่มีจำหน่าย การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเรื่องการเต้นบัลเลตเบื้องต้น จึงยังเป็นที่ต้องการอย่างมากในการใช้ประกอบการสอน การนำเอาความสามารถของรายการโทรทัศน์ มาช่วยพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเต้นบัลเลตเบื้องต้นซึ่งเป็นการสอนทักษะด้านการปฏิบัติ จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนเรื่องการเต้นบัลเลตเบื้องต้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะรายการโทรทัศน์สามารถนำเสนอเนื้อหาที่เป็นทั้งคำบรรยายและสาธิตพร้อมๆ กันได้ ซึ่งสามารถดึงดูดให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาได้ง่ายและรวดเร็วและ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล สามารถทบทวนเนื้อหาซ้ำได้ตามความต้องการ

ดังนั้น การพัฒนารายการโทรทัศน์เรื่อง การเต้นบัลเลตเบื้องต้น ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จึงเป็นสื่อที่จะนำมาช่วยในการเรียนการสอนเรื่อง การเต้นบัลเลตเบื้องต้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของการเต้นบัลเลต ประโยชน์ของการเรียนบัลเลตและทำที่ต้องฝึกปฏิบัติ โดยรายการโทรทัศน์นี้ได้พัฒนาขึ้นมาจากหนังสือ Grades Examinations Syllabus Pre - Primary ของ Royal Academy of Dancing เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

#### 1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง จำนวนทั้งสิ้น 50 คน

##### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2 จำนวน 7 คน
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 3 จำนวน 10 คน

#### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 4 รายการดังนี้

1. รายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่อง การเต้นบัลเลต์
2. แบบประเมินประคุณภาพของรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติ
3. แบบฝึกหัดระหว่างเรียน
4. แบบประเมินทักษะปฏิบัติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

##### การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือทดลอง

###### 1. รายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติ

- 1.1 ศึกษาเนื้อหาเรื่องบัลเลต์และศึกษาการผลิตรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติ
- 1.2 กำหนดรูปแบบของรายการและเขียนบทอย่างคร่าว ๆ เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน

เนื้อหาตรวจสอบ

1.3 เขียนบททำรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่อง การเดิน บัลเลตเบื้องต้น โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ทำขบทยจะมีแบบฝึกหัด เพื่อวัดความเข้าใจในทักษะกระบวนการ เป็นประเภทเลือกตอบชนิด 3 ตัวเลือกและฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดทักษะปฏิบัติ

ตอนที่ 1 - รู้จักนาฏยศัพท์และเข้าใจการฝึกปฏิบัติ พร้อมแบบฝึกหัดทำขบทย

ตอนที่ 2 - สามารถนับจังหวะได้ถูกต้อง จำทำเต้นได้สามารถปฏิบัติตามจังหวะ และปฏิบัติตามเทคนิคได้ถูกต้อง

1.4 ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.5 ถ่ายทำรายการโทรทัศน์ตามที่เขียนบทไว้

1.6 ตัดต่อและบันทึกเสียงรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติ

1.7 ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.8 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหาจำนวน 3 คนพิจารณาประเมินและปรับปรุงแก้ไข

1.9 นำรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่องการเดินบัลเลต เบื้องต้น ไปเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ สรุปผลการทดลองพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ต่อไป

## 2. แบบประเมินคุณภาพของรายการโทรทัศน์ฝึกปฏิบัติ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินคุณภาพสื่อสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เรื่องการเดินบัลเลต และแบบประเมินผล การฝึกทักษะปฏิบัติ

2.3 กำหนดจุดประสงค์การประเมิน

2.4 สร้างแบบประเมินคุณภาพรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะ ให้มีความครอบคลุมทั้ง ทางด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยี

2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินสื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การประเมิน

2.6 กำหนดระดับประเมินด้านเนื้อหาและด้านการนำเสนอรายการโทรทัศน์ 5 ระดับ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของ ลิเคิร์ต ( Likert Scale ) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

ระดับ 4 หมายถึง มีคุณภาพดี

ระดับ 3 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ต้องปรับปรุง

ระดับ 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ หรือ ใช้ไม่ได้

และผลการประเมินมีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

|             |             |         |                            |
|-------------|-------------|---------|----------------------------|
| คะแนนเฉลี่ย | 4.51 - 5.00 | หมายถึง | มีคุณภาพมาก                |
| คะแนนเฉลี่ย | 3.51 - 4.50 | หมายถึง | มีคุณภาพดี                 |
| คะแนนเฉลี่ย | 2.51 - 3.50 | หมายถึง | คุณภาพปานกลาง              |
| คะแนนเฉลี่ย | 1.51 - 2.50 | หมายถึง | ต้องปรับปรุง               |
| คะแนนเฉลี่ย | 1.00 - 1.50 | หมายถึง | ไม่มีคุณภาพ หรือ ใช้ไม่ได้ |

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเป็นรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ

2.7 นำแบบประเมินด้านเนื้อหาที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง การเดินบัลเลต์ 3 ท่านไปตรวจคุณภาพของรายการโทรทัศน์

2.8 นำแบบประเมินด้านการนำเสนอที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อ โทรทัศน์จำนวน 3 ท่านตรวจสอบเพื่อประเมินระดับคุณภาพของรายการโทรทัศน์

### 3. แบบฝึกหัดระหว่างเรียน

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดภาคทฤษฎี จากเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการ สร้างแบบทดสอบ

3.2 ศึกษาเอกสารเรื่องการเดินบัลเลต์

3.3 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้จากบทเรียนเรื่องการเดินบัลเลต์เพื่อเป็นข้อมูลในการ สร้างแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

3.4 สร้างแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากเนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนารายการโทรทัศน์ เป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.5 นำแบบฝึกหัดที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา และด้านวัดผลการศึกษา ตรวจสอบคุณลักษณะและความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด และให้ผู้เชี่ยวชาญคัดเลือก แบบฝึกหัดไว้ 15 ข้อ ให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหา โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 จำนวน 10 ข้อและตอนที่ 2 จำนวน 5 ข้อ

### 4. แบบประเมินผลการปฏิบัติ

4.1 ศึกษาเนื้อหาและเทคนิคการสร้างแบบประเมินผลภาคปฏิบัติ

4.2 วิเคราะห์จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ของเนื้อหาที่ใช้ทดลองทั้ง 2 ตอน

4.3 สร้างแบบประเมินผลการทดสอบภาคปฏิบัติ โดยสร้างเป็นรายการให้ปฏิบัติ ตอนที่ 1 มีท่าที่ให้ปฏิบัติ 22 ท่า ตอนที่ 2 เป็น DANCE (ระบำ) และประเมินผลโดยแบบสังเกต สำหรับผู้ประเมินให้คะแนนการปฏิบัติ มีเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติดังนี้

1. ความถูกต้องของท่าเต้น
2. เทคนิค

## 3. จังหวะ

## 4. อารมณ์และหน้าตา

เกณฑ์การให้คะแนนผลการปฏิบัติ ซึ่งใช้มาตราส่วนเป็น 4 ระดับ คือ 3, 2, 1, 0

- 3 หมายถึง การปฏิบัติทำเต็มได้ถูกต้องและมีการบังคับกล้ามเนื้อและร่างกายได้ถูกต้อง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติทำเต็มได้ส่วนใหญ่ถูกต้องและมีการบังคับกล้ามเนื้อและร่างกายได้ถูกต้อง หรือ การปฏิบัติทำเต็มได้ถูกต้องและมีการบังคับกล้ามเนื้อและร่างกายได้ส่วนใหญ่ถูกต้อง การแสดงไม่สมบูรณ์เล็กน้อย
- 1 หมายถึง การปฏิบัติทำเต็มได้ส่วนน้อย และมีการบังคับกล้ามเนื้อและร่างกายได้ถูกต้องเป็นส่วนน้อย การแสดงไม่สมบูรณ์
- 0 หมายถึง การปฏิบัติทำเต็มไม่ได้และไม่สามารถควบคุมร่างกายและกล้ามเนื้อได้ ไม่สามารถแสดงได้

4.4 นำแบบประเมินที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเรื่อง การเต้นบัลเลต์ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อปฏิบัติและจุดประสงค์ที่ต้องการวัด และนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.5 นำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เรื่อง การเต้นบัลเลต์ไปใช้ฝึกทักษะปฏิบัติกับนักเรียนจำนวน 30 คน โดยครูผู้สอนบัลเลต์

4.6 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยใช้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคโดย ผู้สอนบัลเลต์เป็นคนประเมิน ได้ค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.935

### 3. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยนำรายการโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้นที่พัฒนาขึ้นไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างศึกษารายการโทรทัศน์เป็นกลุ่มและทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การทดลองครั้งที่ 1 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน โดยให้ผู้เรียนศึกษาจากรายการโทรทัศน์ การฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่องการเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ผู้ศึกษาค้นคว้าวิธีสังเกตปฏิกริยาระหว่างเรียน ซักถามกับผู้เรียน เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อบกพร่องต่างๆ ไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. การทดลองครั้งที่ 2 เป็นการทดลองเพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน ให้ศึกษาจากโทรทัศน์ การฝึกทักษะการปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่องการเต้นบัลเลต์ เบื้องต้นที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองครั้งที่ 1 เมื่อเรียนจบในเนื้อหาแต่ละตอน ผู้เรียนต้องทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน หลังจากนั้นผู้เรียนจะต้องสอบปฏิบัติ โดยมีผู้ประเมินโดยใช้แบบสังเกตที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพตามเกณฑ์

3. การทดลองครั้งที่ 3 เป็นการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ให้ศึกษาจากรายการโทรทัศน์ การฝึกทักษะการปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่องการเดินบัลเลต์ เบื้องต้นเมื่อเรียนจบในเนื้อหาแต่ละตอน ผู้เรียนต้องทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นผู้เรียนจะต้องสอบปฏิบัติ โดยมีผู้ประเมินโดยใช้แบบสังเกตที่ผู้ศึกษาค้นคว้าขึ้น ซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษาเนื้อหาจากรายการโทรทัศน์ ทีละตอนตามลำดับจนครบทั้ง 2 ตอน นำผลคะแนนจากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบประเมินผลการปฏิบัติมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์

#### 4.การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

4.1 ผลตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนวีดิทัศน์จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ (นิภา ศรีไพโรจน์. 2527 : 140)

4.2 การวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์โดยใช้สูตร  $E_1/E_2$  (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 294 - 295)

4.3 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินใช้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546 : 43)

## บทที่ 4

### ผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ประกอบด้วย

1. ประวัติและประโยชน์ของการเต้นบัลเลต์ ความยาว 25 นาที

2. FLOOR

2.1 EXERCISE FOR FEET

2.2 EXERCISE FOR LEGS

2.3 EXERCISE FOR HANDS

2.4 EXERCISE FOR HANDS AND ARM EXTENSIONS

3. CENTRE

3.1 1<sup>ST</sup> PORT DE BRAS

3.2 2<sup>ND</sup> PORT DE BRAS

3.3 DEMI - PLIES

3.4 POINT AND CLOSE

3.5 WALKS AND CLOSE

3.6 STEP CLOSE STEP POINT

-KNEE LIFT

3.7 STORK WALKS

3.8 SAUTES

3.9 SAUTES AND ECHAPPES SAUTES

3.10 EXERCISE FOR EYE FOCUS

4. FREE MOVEMENT

4.1 SKIPS

4.2 RUN AND PAUSE

4.3 SWAYING

4.4 SPRING POINT

4.5 GALOPS AND SPRING POINT

4.6 SKIPS CHANGE OF STEPS

## 4.7 RHYTHM STEPS

- A 2/4

- B 3/4

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย

1. DANCE(ระบำ) CURTSEY OR BOW ความยาว 5 นาที

**ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนโทรทัศน์ โดยผู้เชี่ยวชาญ**

ผู้วิจัยได้ทำบทเรียนโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ที่สร้างเรียบร้อยแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพของบทเรียนโทรทัศน์ศึกษา ตาราง ได้ดังนี้

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนโทรทัศน์ของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น

| รายการประเมิน                          | ค่าเฉลี่ย   | ระดับคุณภาพ |
|--|-------------|-------------|
| <b>1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง</b>    | <b>4.33</b> | <b>ดี</b>   |
| 1.1 ความเหมาะสมในการนำเข้าสู่เนื้อหา   | 4.33        | ดี          |
| 1.2 ความเหมาะสมในวิธีการนำเสนอ         | 4.33        | ดี          |
| 1.3 ความเหมาะสมในการสรุปเนื้อหา        | 4.33        | ดี          |
| <b>2. ภาพ</b>                          | <b>4.06</b> | <b>ดี</b>   |
| 2.1 คุณภาพของภาพ                       | 4.00        | ดี          |
| 2.2 ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย | 4.33        | ดี          |
| 2.3 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร         | 4.00        | ดี          |
| 2.4 ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย   | 4.00        | ดี          |
| 2.5 ความเหมาะสมของเทคนิคตัดต่อ         | 4.00        | ดี          |
| <b>3. เสียง</b>                        | <b>4.33</b> | <b>ดี</b>   |
| 3.1 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย           | 4.66        | ดีมาก       |
| 3.2 ความถูกต้องของเสียงบรรยาย          | 4.00        | ดี          |
| 3.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ     | 4.33        | ดี          |

ตาราง 1 (ต่อ)

| รายการประเมิน                            | ค่าเฉลี่ย   | ระดับคุณภาพ |
|--|-------------|-------------|
| <b>4. เวลา</b>                           | <b>4.00</b> | <b>ดี</b>   |
| 4.1 ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาในภาพ | 4.00        | ดี          |
| 4.2 ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเสียงบรรยาย  | 4.00        | ดี          |
| 4.3 ความเหมาะสมของเวลาฉายทั้งเรื่อง      | 4.00        | ดี          |
| <b>เฉลี่ยโดยรวม</b>                      | <b>4.16</b> | <b>ดี</b>   |

ผลการประเมินคุณภาพรายการโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับ ดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า วิธีการนำเสนอเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพดี ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยายมีคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพดี ความชัดเจนของเสียงบรรยายมีคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ความถูกต้องของเสียงบรรยายและความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบมีคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพดี ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาในภาพมีคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพดี ดังนั้นค่าเฉลี่ยโดยรวมของบทเรียนโทรทัศน์นี้มีคุณภาพในระดับดี

ในการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาได้เสนอแนะให้ปรับปรุง ดังนี้

1. ปรับปรุงเสียงบรรยายที่ใช้ในการสาธิต
2. เพิ่มไตเติ้ล ก่อนเข้าสู่บทเรียน

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพบทโทรทัศน์ของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เรื่อง การเต้นบัลเลต์ เบื้องต้น

| รายการประเมิน  | ค่าเฉลี่ย   | ระดับคุณภาพ |
|--|-------------|-------------|
| <b>1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง</b>                  | <b>4.22</b> | <b>ดี</b>   |
| 1.1 เนื้อหา มีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง | 4.00        | ดี          |
| 1.2 ความถูกต้องของเนื้อหาที่น่าสนใจ                  | 4.00        | ดี          |
| 1.3 ความเหมาะสมของเนื้อหา กับระดับผู้เรียน           | 4.66        | ดีมาก       |
| <b>2. ภาพและเสียงบรรยาย</b>                          | <b>4.00</b> | <b>ดี</b>   |
| 2.1 ความถูกต้องของภาพ                                | 4.00        | ดี          |
| 2.2 ความถูกต้องของเสียงบรรยาย                        | 4.00        | ดี          |
| 2.3 ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย                 | 4.00        | ดี          |
| <b>3. เวลา</b>                                       | <b>4.00</b> | <b>ดี</b>   |
| 3.1 ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาในภาพ             | 4.00        | ดี          |
| 3.2 ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเสียงบรรยาย              | 4.00        | ดี          |
| 3.3 ความเหมาะสมของเวลาฉายทั้งเรื่อง                  | 4.00        | ดี          |
| <b>เฉลี่ยโดยรวม</b>                                  | <b>4.07</b> | <b>ดี</b>   |

ผลการประเมินคุณภาพรายการโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ารายการโทรทัศน์ที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพโดยรวมระดับ ดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เนื้อหา มีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ความถูกต้องของเนื้อหาที่น่าสนใจ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ความเหมาะสมของเนื้อหา กับระดับผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก ส่วนรายการอื่นๆ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

## ผลการพัฒนาของรายการโทรทัศน์ศึกษา

### ผลการทดลองครั้งที่ 1

การทดลองครั้งที่ 1 นำรายการโทรทัศน์ไปทดลอง กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 1 โรงเรียนปทุมทรัพย์ ดินแดง โดยให้นักเรียนได้เรียนจากรายการโทรทัศน์ เรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น โดยให้นักเรียนดูการสาธิตจากรายการโทรทัศน์ในแต่ละขั้นตอนแล้วลงมือปฏิบัติตามกำหนดในแต่ละชั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สังเกตปฏิกิริยาของนักเรียนในระหว่างเรียน และซักถามความคิดเห็น เพื่อนำข้อมูลและข้อบกพร่องต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไข จากการทดลองพบว่านักเรียนสามารถปฏิบัติตามรายการโทรทัศน์ได้ถูกต้อง นักเรียนเห็นภาพขั้นตอนการปฏิบัติได้ชัดเจน นักเรียนมีความสนใจ ในเนื้อหาการเรียนรู้อย่างดี และทำแบบฝึกหัดได้ในระดับดี แต่ยังมีข้อบกพร่องบางส่วนที่ต้องปรับปรุงดังนี้

1. ปรับปรุงเสียงในการอธิบายให้ดังขึ้นกว่านี้
2. ปรับปรุงคำถามและตัวเลือกของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนซึ่งผู้ศึกษาได้นำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองครั้งที่ 2

### ผลการทดลองครั้งที่ 2

การทดลองครั้งที่ 2 เป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 1 โรงเรียนปทุมทรัพย์ ดินแดง จำนวน 7 คน โดยนำรายการโทรทัศน์ เรื่องการเดินบัลเลต์เบื้องต้น ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่เคยเรียน เรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น มาก่อน เพื่อหาแนวโน้มของประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์โดยได้ผลการทดลองตามตาราง 3

ตาราง 3 ผลการทดลองรายการโทรทัศน์การสอนเรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น

| ตอนที่ | แบบฝึกหัดระหว่างเรียน |           |       | ทักษะปฏิบัติหลังเรียน |           |       | ประสิทธิภาพ<br>$E_1/E_2$ |
|--------|-----------------------|-----------|-------|-----------------------|-----------|-------|--------------------------|
|        | คะแนนเต็ม             | ค่าเฉลี่ย | $E_1$ | คะแนนเต็ม             | ค่าเฉลี่ย | $E_2$ |                          |
| 1      | 10                    | 8.57      | 85.70 | 66                    | 59.14     | 89.60 | 85.70/89.60              |
| 2      | 5                     | 4.28      | 85.60 | 10                    | 9.28      | 92.80 | 85.60/92.80              |
| รวม    | 15                    | 12.85     | 85.65 | 76                    | 68.38     | 91.20 | 85.65/91.20              |

จากตาราง 3 ผลการทดลองหาแนวโน้มประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ครั้งที่ 2 มีแนวโน้มประสิทธิภาพโดยรวม 85.65/91.20 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และแนวโน้มของประสิทธิภาพรายการโทรทัศน์ทุกตอนเป็นไปตามกำหนด โดยตอนที่ 1 มีแนวโน้มของประสิทธิภาพ 85.70/89.60 และตอนที่ 2 เป็น 85.60/92..80 ซึ่งบทเรียนทั้ง 2 ตอน มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 85/85

### ผลการทดลองครั้งที่ 3

การทดลองครั้งที่ 3 โดยนำรายการโทรทัศน์ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเรื่อง ซึ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 1 โรงเรียนปัญญার্থย์ ดินแดง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน โดยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติระหว่างเรียนและหลังเรียน นำผลมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียน ดังแสดง ในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการทดลองรายการโทรทัศน์การสอนเรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น

| ตอนที่ | ทักษะปฏิบัติระหว่างเรียน |           |       | ทักษะปฏิบัติหลังเรียน |           |       | ประสิทธิภาพ<br>$E_1/E_2$ |
|--------|--------------------------|-----------|-------|-----------------------|-----------|-------|--------------------------|
|        | คะแนนเต็ม                | ค่าเฉลี่ย | $E_1$ | คะแนนเต็ม             | ค่าเฉลี่ย | $E_2$ |                          |
| 1      | 10                       | 9.30      | 93.00 | 66                    | 58.1      | 88.03 | 93.00/88.03              |
| 2      | 5                        | 4.30      | 86.00 | 10                    | 8.80      | 88.00 | 86.00/88.00              |
| รวม    | 15                       | 13.6      | 89.50 | 76                    | 66.9      | 88.01 | 89.50/88.01              |

จากตาราง 4 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น มีประสิทธิภาพโดยรวม 89.50/88.01 โดยพบว่าบทเรียนทั้ง 2 ตอน มีประสิทธิภาพดังนี้ โดยรายการโทรทัศน์ตอนที่ 1 มีประสิทธิภาพ 93.00/88.03 ตอนที่ 2 มีประสิทธิภาพ 86.00/88.00 ซึ่งบทเรียนทั้ง 2 ตอน มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 85/85

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารายการโทรทัศน์ศึกษาเรื่อง การเดิน บัลเลตเบื้องต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85 / 85 ซึ่งสามารถสรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

#### ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียนเรื่อง การเดินบัลเลตเบื้องต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85 / 85

#### ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้รายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียนเรื่อง การเดินบัลเลตเบื้องต้นที่มีประสิทธิภาพ
2. ได้ใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียนเรื่อง การเดินบัลเลตเบื้องต้นโดยใช้เป็นแบบอย่างและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมนักเรียนสามารถนำรายการโทรทัศน์ที่พัฒนาขึ้น มาศึกษาเพิ่มเติมได้
3. เป็นแนวทางในการพัฒนารายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติในเนื้อหาอื่นๆ

#### ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

##### 1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่หนึ่ง ที่ยังไม่เคยเรียนบัลเลต มาก่อน โรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง จำนวน 50 คน

##### 2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่หนึ่ง ที่ยังไม่เคยเรียนบัลเลต มาก่อน โรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง จำนวน 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มการทดลองได้ดังนี้

กลุ่มทดลองครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน

กลุ่มทดลองครั้งที่ 2 จำนวน 7 คน

กลุ่มทดลองครั้งที่ 3 จำนวน 10 คน

### 3. เนื้อหาในศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ประกอบด้วย 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ประกอบด้วย

1. ประวัติและประโยชน์ของการเต้นบัลเลต์

2. FLOOR

2.1 EXERCISE FOR FEET

2.2 EXERCISE FOR LEGS

2.3 EXERCISE FOR HANDS

2.4 EXERCISE FOR HANDS AND ARM EXTENSIONS

3. CENTRE

3.1 1<sup>ST</sup> PORT DE BRAS

3.2 2<sup>ND</sup> PORT DE BRAS

3.3 DEMI - PLIES

3.4 POINT AND CLOSE

3.5 WALKS AND CLOSE

3.6 STEP CLOSE STEP POINT

-KNEE LIFT

3.7 STORK WALKS

3.8 SAUTES

3.9 SAUTES AND ECHAPPES SAUTES

3.10 EXERCISE FOR EYE FOCUS

4. FREE MOVEMENT

4.1 SKIPS

4.2 RUN AND PAUSE

4.3 SWAYING

4.4 SPRING POINT

4.5 GALOPS AND SPRING POINT

4.6 SKIPS CHANGE OF STEPS

4.7 RHYTHM STEPS

- A 2/4

- B 3/4

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย

DANCE & CURTSEY OR BOW

## เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ผู้ศึกษาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ

1. รายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติประกอบการเรียน เรื่อง การเต้นบัลเลต์
2. แบบประเมินประคุณภาพของรายการโทรทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติ
3. แบบฝึกหัดระหว่างเรียน
4. แบบประเมินทักษะปฏิบัติ เรื่อง การเต้นบัลเลต์

## การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งที่ 1 การทดลองครั้งที่ 1 นำรายการโทรทัศน์ไปทดลอง กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 1 โรงเรียนปัญญার্থย์ ดินแดง โดยให้นักเรียนได้เรียนจากรายการโทรทัศน์เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น โดยให้นักเรียนดูการสาธิตจากรายการโทรทัศน์ในแต่ละขั้นตอนแล้วลงมือปฏิบัติตามกำหนดในแต่ละชั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อข้อบกพร่องต่างๆ จากรายการโทรทัศน์ในด้านต่างๆ โดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน สอบถาม และจดบันทึก เพื่อรวบรวมปัญหา และข้อบกพร่อง ต่าง ๆ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข ต่อไป

การทดลองครั้งที่ 2 นำรายการโทรทัศน์ที่ปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองครั้งที่ 1 มาทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน เมื่อเรียนจบในเนื้อหาแต่ละตอนแล้ว ผู้เรียนจะต้องทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนให้นักเรียนดูการสาธิตจากรายการโทรทัศน์ ผู้เรียนจะต้องทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนด้วยการตอบคำถามลงในกระดาษคำตอบ ที่ผู้ศึกษาเตรียมไว้ให้ระหว่างเรียนและในขณะที่ดูการสาธิตให้นักเรียนปฏิบัติตามรายการระหว่างเรียน เมื่อนักเรียนดูการสาธิตจากรายการโทรทัศน์จบแต่ละตอนแล้ว ผู้ศึกษาให้นักเรียนสอบปฏิบัติในทันทีที่จบแต่ละตอน แล้วนำผลจากการปฏิบัติระหว่างเรียน และหลังเรียนมาหาแนวโน้มประสิทธิภาพรายการโทรทัศน์

การทดลองครั้งที่ 3 นำรายการโทรทัศน์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำรายการโทรทัศน์มาทดลองครั้งที่ 3 ไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 10 คน โดยให้นักเรียนศึกษาจากรายการโทรทัศน์ในแต่ละตอนโดยให้ปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในตอนที่ 1 และ 2 เช่นเดียวกับการทดลองในครั้งที่ 2 แล้วนำผลการปฏิบัติระหว่างเรียนและหลังเรียนไปหาประสิทธิภาพของ รายการโทรทัศน์

## สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ได้รายการโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น มีเนื้อหาทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้  
ตอนที่ 1 FLOOR, CENTRE, FREE MOVEMENT  
ตอนที่ 2 DANCE & CURTSEY OR BOW
2. คุณภาพของรายการโทรทัศน์ศึกษาเรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ด้านการผลิต จาก  
การประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา อยู่ในระดับ ดี
3. คุณภาพของรายการโทรทัศน์เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ด้านเนื้อหา จากการ  
ประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาอยู่ในระดับ ดี
4. ประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์ จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็น 89.50/88.01  
โดยแต่ละเรื่องมีประสิทธิภาพ ดังนี้  
ตอนที่ 1 FLOOR, CENTRE, FREE MOVEMENT มีประสิทธิภาพ 93.00/88.03  
ตอนที่ 2 DANCE & CURTSEY OR BOW มีประสิทธิภาพ 86.00/88.00

## อภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการพัฒนารายการโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ซึ่งผลของการค้นคว้าปรากฏว่า ประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์มีประสิทธิภาพโดยรวม 89.50/88.01 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนารายการโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างอย่างถูกหลักวิชา และการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเนื้อหา และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไข นำบทวีดิทัศน์ไปถ่าย ตัดต่อ บันทึกเสียง และนำรายการโทรทัศน์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบเพื่อเพิ่มคุณภาพ จากนั้น จึงนำรายการโทรทัศน์ที่ได้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ของ บอร์ค และ กอลล์ (1979 : 784) จึงทำให้รายการโทรทัศน์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากการทดลองใช้รายการโทรทัศน์พบว่า วีดิทัศน์เป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมเพราะ วีดิทัศน์ได้ช่วยมองเห็นอย่างชัดเจน ซึ่งในสภาพการสาธิตที่เป็นการปฏิบัติจริงที่ไม่สามารถทำให้นักเรียนมองเห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ สื่อวีดิทัศน์ยังสามารถดูซ้ำได้ตามต้องการ จึงเหมาะสมที่จะเป็นสื่อในการศึกษาและการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ มณฑล ยิงยวด (2546 : 80) ได้ทำการพัฒนารายการวีดิทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติด้วยตนเอง เรื่อง มารยาทไทย มีประสิทธิภาพ 94.80/95.48 งานวิจัยของ วาริน ชมตะคุ (2545 : 47) ได้ทำการพัฒนารายการวีดิทัศน์การสอน เรื่อง เครื่องมือเกษตรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ฝ่ายประถม ผลการศึกษาพบว่า รายการวีดิทัศน์ รายการวีดิทัศน์เรื่องเครื่องมือเกษตร

มีประสิทธิภาพ 90.89/92.62 และงานวิจัยของ รักนภา นาคพันธ์ (2544 : 42) ได้ทำการพัฒนารายการวีดิทัศน์แบบโปรแกรม เรื่อง การผลิตเยื่อกระดาษเบื้องต้น สำหรับพนักงานใหม่ ระดับปฏิบัติการ ของโรงงานเยื่อกระดาษบริษัท แอ็ดวานซ์ อะโกร จำกัด (มหาชน) พบว่า ผลการทดลองรายการวีดิทัศน์แบบโปรแกรม เรื่อง การผลิตเยื่อกระดาษ มีประสิทธิภาพ 93.81/93.38

บทเรียนวีดิทัศน์ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าผลิตขึ้น สามารถใช้ในการฝึกทักษะปฏิบัติ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ซึ่งได้พัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์แล้วมีประสิทธิภาพ 89.5/88.0 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์นักเรียนจะได้รับความรู้จากการมองเห็นและการได้ยิน ซึ่งผลการเรียนรู้ของบุคคลได้จากการมองเห็น 75% การได้ยิน 13% กลิ่น 3% และรส 3% (Dale. 1956 : 134) แสดงว่าบทเรียนวีดิทัศน์เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง

### ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำรายการโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ไปใช้ในโรงเรียน ที่มีการเรียนการสอนในวิชานาฏศิลป์ สากล เนื่องจากในการผลิตรายการโทรทัศน์นั้นมีการพัฒนาอย่างมีขั้นมีตอนตามหลักการพัฒนา และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาด้วยตนเองหรือนำไปเป็นแหล่งการเรียนรู้
2. ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนใช้สื่อวีดิทัศน์ในการเรียน การทบทวนความรู้ หากไม่เข้าใจตอนใดก็สามารถย้อนกลับไปดูเฉพาะตอนนั้นซ้ำอีกกี่ครั้งก็ได้
3. ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนใช้บทเรียนวีดิทัศน์ไปเรียนด้วยตนเอง

### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ สำหรับการเรียนการสอนเนื้อหาที่เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยและในเนื้อหาวิชาอื่นๆ
2. ควรมีการพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์สำหรับการเรียนการสอนในวิชาสาขาอื่นๆ ต่อไป
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความคงทนด้านทักษะปฏิบัติจากการเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์และการสอนปกติ

บรรณานุกรม

## บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2523). **จิตวิทยาการศึกษา**. ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้อัจฉริยะ**. กรุงเทพฯ : อรุณสภาคลาดพร้าว.
- กรมศิลปากร. (2544). **แผนแม่บทการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมสยามวิถุค พ.ศ.2545 - 2549**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประชาชน.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). **การใช้ SPSS For Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). **เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จริยาวลี ดีภัก. (2531). **บัลเลท**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ยูไนเต็ดบุ๊กส์.
- ฉลองชัย สุรวฒนบุรณ. (2528). **การเลือกใช้สื่อการสอน**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชม ภูมิภาค. (2524). **เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). **ชุดการสอนในระดับประถมศึกษา**. ในเอกสารชุดการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา.
- ชูเกียรติ โพธิ์ทอง. (2544). **การพัฒนาชุดทักษะปฏิบัติบทเรียนวิดีโอด้วยตนเอง เรื่อง การพิมพ์สกรีน**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2529). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). **เทคโนโลยีการศึกษาการออกแบบและการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ถวัลย์ พรหมนรกิจ. (2531). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อัจฉริยะและความคงทนในการจำระหว่างการเรียนรู้จากบทเรียนโปรแกรมสื่อประสมแบบชุดการเรียนกับบทเรียนโปรแกรมสื่อประสมแบบชุดโทรทัศน์**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ธวัช ทิพย์พิทักษ์. (2523). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อัจฉริยะและเจตคติต่อการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์ประกอบ**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- นราพงษ์ จรัสศรี. (2540). เอกสารประกอบการสอนวิชาศิลปกรรมศาสตร์ปริทรรศน์.  
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- \_\_\_\_\_. (2548). ประวัตินาฏศิลป์ตะวันตก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2527). หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศึกษาพร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538).วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัยเล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :  
สุวีริยาสาส์น.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2523). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ศึกษิตสยาม.
- ปราณี รามสูตร. (2527). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- เผียน ไชยศร. (2529, กันยายน - ธันวาคม). การวัดผลงานด้านปฏิบัติ ใน วารสารวัดผล  
การศึกษา. 8(23) : 37-61.
- ดุสิต อัครชัยสุภิกรม. (2537) การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์วิชางานผ้าและการตัดเย็บ1หมวด  
วิชาคหกรรมศาสตร์ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่2ในจังหวัดสระบุรี. ปรินิพนธ์  
กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.  
อัสสาเนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6.  
กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันธ์นันท์ วัฒน. (2546). การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเองเรื่องการฝึกภาพ.  
สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย  
ศรีนครินทรวิโรฒ.อัสสาเนา.
- พิมพ์รัตน์ เรืองภิญโญ. (2542). การศึกษาเปรียบเทียบของการใช้เทคนิคแม่แบบกับการใช้  
สถานการณ์จำลองที่มีต่อทัศนคติการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา  
ปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว).  
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสาเนา.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- มณฑล ยิ่งยวด. (2546). การพัฒนารายการวีดิทัศน์ฝึกทักษะปฏิบัติด้วยตนเองเรื่อง  
มารยาทไทย. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสาเนา.
- มนตร์ชัย นินนานนท์. (2526). อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชนในเขตอำเภอเมือง  
จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สื่อสารมวลชน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัสสาเนา.

- มนตรี จุฬาวัดทนทล. (2537). ระบบการวิจัยพัฒนาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงาน  
กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มาลินี จุฑะลพ. (2537). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อักษรภาพิพัฒน์.
- รักนภา นาคพันธ์. (2544). การพัฒนารายการวิดิทัศน์แบบโปรแกรมเรื่องการผลิตเยื่อ  
กระดาษเบื้องต้นสำหรับพนักงานใหม่ระดับปฏิบัติการของโรงงานผลิตเยื่อและ  
กระดาษบริษัทแอดวานซ์อะโกรจำกัด (มหาชน). สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยี  
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.  
ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ  
: อักษรเจริญทัศน์จำกัด.
- เรณู โกสินานนท์. (2527). จำไทย. กรุงเทพฯ : อรุณสาธาตพรวัว.
- ลัดดา สุขปรีดี. (2523). เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วสันต์ อติศัพท์. (2523). ประวัติวิศวกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาในประเทศไทย.  
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- วาริน ชมตะคุ. (2545). การพัฒนารายการโทรทัศน์การสอนเรื่องเครื่องมือการเกษตรของ  
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ :  
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วิจิตร ภัคดีรัตน์. (2523). วิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์กับการศึกษา. กรุงเทพฯ :  
ไทยวัฒนาพานิช.
- วิโรจน์ คงอยู่เย็น. (2543). การพัฒนารายการวิดิทัศน์ประกอบการสอนวิชาการงานพื้นฐาน  
อาชีพเรื่อง “การเลี้ยงไก่เนื้อ” ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. สารนิพนธ์ กศ.ม.  
(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.  
อัดสำเนา.
- ศักดิ์ณรงค์ แสงพิทักษ์. (2528). การผลิตรายการวิดิทัศน์ประกอบการสอนแบบโปรแกรม  
ต่อเรื่องน้ำเสีย. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย  
ศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ส.วาสนา ประवालพุกษ์. (2537, กันยายน-ธันวาคม). การวัดผลจากการปฏิบัติจริง ใน  
วารสารวัดผลการศึกษา. 16(47) : 36 - 42.
- สมบูรณ์ ชิตพงษ์. (2522). การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทาง  
การศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. (2534). เทคโนโลยีทางการสอน. กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนาตำราและ  
เอกสารทางวิชาการหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

- สมเกียรติ วรรณเฉลิม. (2542). ผลการใช้รายการวิดีโอทัศน์เพื่อฝึกทักษะนาฏศิลป์โขนเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.อัสสำเนา.
- สนั่น ปัทมะทิน. (2527). ข้อดีข้อเสียของวิดีโอคาเมรา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันท์ ศลโกสม. (2532, พฤษภาคม-สิงหาคม). การวัดผลภาคปฏิบัติ วารสารวัดผลการศึกษา. 11(31) : 65 - 76.
- สังวาล พวงย่อย. (2541). การศึกษาผลการใช้รายการวิดีโอทัศน์การสอนชุดสึนในน้ำวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสำเนา.
- สุดสวาท เกศบุรมย์. (2530). ความคิดและความต้องการนำวิดีโอเทปเพื่อการศึกษาด้านอาชีพสำหรับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสำเนา.
- สุทธิรา แก้วมณี. (2536). การศึกษาประสิทธิภาพเทปวิดีโอทัศน์การสอนวิชานาฏศิลป์เรื่อง “ร่างมาตรฐาน” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสำเนา.
- สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). ความรู้เบื้องต้นวิทยุและโทรทัศน์การศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- แสนฤทธิ์ ชุณหัตถ์. (2545). บทเรียนวิดีโอทัศน์ด้วยตนเองเรื่องเทคนิคการถ่ายทำโทรทัศน์สำหรับงานข่าว. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.อัสสำเนา
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537). แผนแม่บทโครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย พ.ศ.2530 -2540. ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: นีลนารากการพิมพ์.
- สำเร็จ มณีเนตร. (2525). การเดินรำพื้นเมืองนาชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะพลศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสถียร อุตสาหะ. (2526). การสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติสาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลังเพื่อตัดนักศึกษาเข้าศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัสสำเนา.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- แสงเพ็ญ พุ่มกุมาร. (2537). การสร้างแบบทดสอบทักษะวอลเลย์บอลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสำเนา.

- อนันต์ธนา อังกินันท์;& เกื้อกุล คุปรัตน์. (2524). **สื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์เพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯอักษรกิจ.
- อนันต์นพ นิรมล. (2531). **เปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5จากเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อรพรรณ พรสีมา. (2530). **เทคโนโลยีทางการสอน**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- อิสราพร แซ่ตั้ง. (2542). **การสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติตารางทำงานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟท์เอกเซลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อิสริยา สิริวิทยาวรรณ. (2534). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทปโทรทัศน์สร้างสถานการณ์กับการสอนตามคู่มือครู**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เอี่ยม โตบุญเลี้ยง. (2512). **ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนปลายปีหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ในผลสัมฤทธิ์เชิงวิชาการบางประการ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร.
- อำนาจ ช่างเรียน. (2533). **การวิจัยและพัฒนาการศึกษา วารสารการศึกษากรุงเทพมหานคร**.
- Andrée Grau. (1998). **Dance**. London : Dorling Kindersley Limited.
- Bailey, Judith Green. (1975). **Development of a Competency- Based Instructional Module for Vacation Leadership Personnel : Manage Selected Interpersonal Conflict**. **Dissertation Abstract International**. Michigan : University Microfilms International.
- Borg, Walter R.;& Merigith D. Gall. (1969, December). **Educational Research**. New York. Longman, 1979 Collagen, Robert B.'The Construction and Evaluation of a Programmed Course In Mathematics Necessary for Success in College Physical Science," **Dissertation Abstract International**. 30(60) :1070 – A.
- Bradfield, James.M.;& H.;& Stewart. (1957). **Moredock Measurement and Evaluation in Education**. New York : Macmillan.
- Carner, Richard L. (1962). **Evolution of Teaching Reading to Elementary Pupils through Closed-Circuit Television** **Dissertation Abstracts Imitational**. 23: 160.

- Dale, Edgar. (1956). **Audio Visual Methods in teacher New York. Revisd Edition.** Holt Rinehart and Winston, Drycen Press.
- De Cecco, J. P. (1968). **The Psychology of Learning and Instruction : Educational Psychology.** Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall.
- Ebel, R L.;& D. A. Frisbie. (1986). **Essentials of Educational Measurement.** Englewood Cliff : Prentice Hall, Inc.
- Espich, Jame E.;& Bill Williams. (1967). **Developing Programmed Instructional Materials.** New York : Lear Siegler, Inc.
- Garrison, R.C.;& R. Morgan. (1972). **Educational Psychology.** Ohio : Charles E. Merrill.
- Hilliard, Robert L. (1948). **Television Broadcasting : AV Instruction.** New York : Wasting House, Publisher.
- Kanner, Joseph H. Sanfor Katz;& Peter B. Goldsmith. (1959, May-June). Evalvetion of Intensive Television For Teaching Basic Electricity **Audio - Visual Communication Review.** 7(4) : 307-308.
- Lise Friedman. (1999). **First Lessons in Ballet.** New York : Workman Publishing.
- Marshall, John Clark;& Wesley Hoyde. (1971). **Classroom Test Construction.** Massachusetts: Addision-Wesley.
- Mehrens, William A.;& Irvin J. Lehmam. (1984). **Measurement and Evaluation in Education and Psychology.** New York : Holt, Rinchart and Winston, Inc.
- Schwarzwalder. John C. (1961). "An Investigation of the Relative Effectiveness of Certom Secofoc TV. Technigues on learning" **Audio Visual Communication Review.** 9 : A29.
- Tuckman,Bryce.(1975). **Measuring Education Outcome.** New York : Hascourt Brace Jobanovich.
- "Wandy Burke School of Dance. **Ballet History.** 1999 – 2006"



ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างบทเรียนโทรทัศน์ เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น

**บทวิทยุทัศน์**  
**เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น**

**1. ประวัติความเป็นมาของการเต้นบัลเลต์**

| ลำดับ | ภาพ   | เสียง   | เวลา<br>(วินาที) |
|-------|---|---|------------------|
| 1.    | Cap. บทเรียนวิทยุทัศน์เรื่อง การเต้นบัลเลต์เบื้องต้น ตอนที่1                                      | ดนตรีบรรเลง   | 6                |
| 2.    | Cap.ผลิตโดย นางสาวศตพร ศรีหาคำ<br>นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยี<br>การศึกษา                         | ดนตรีบรรเลง   | 8                |
| 3.    | M.S. พิธีกร   | สวัสดีค่ะ วันนี้เราจะมาเรียนบัลเลต์กัน<br>นะคะ การเต้นบัลเลต์คือการเต้นระบำ<br>บนปลายเท้าซึ่งจะเต้นด้วยลีลาที่ อ่อน<br>ช้อย นุ่มนวล ก่อนที่เราจะมาเรียนไป<br>ทราบถึงประวัติความเป็นมาและ<br>ประโยชน์ของบัลเลต์กันก่อนนะคะ | 21               |
| 4.    | <u>LS.</u><br> | ต้นกำเนิดของการเต้นบัลเลต์ คือ การ<br>เต้นระบำบนปลายเท้าของนักเต้นหญิง<br>ซึ่งจะเต้นด้วยลีลาอ่อนช้อย นุ่มนวล และ<br>ดูเบาเหมือนลอยได้   | 11               |
| 5.    | <u>LS.</u><br> | ส่วนนักเต้นชายก็จะกระโดดและหมุน<br>ไปรอบ ๆ เวที   | 2                |


| ลำดับ | ภาพ  | เสียง  | เวลา<br>(วินาที) |
|-------|--|--|------------------|
| 6.    | <u>LS.</u><br>    | บางครั้งก็จะยกนักเต้นหญิงที่เต้นคู่กันไปด้วย   | 5                |
| 7.    | <u>Cap.</u><br>   | ต้นกำเนิดของบัลเลต์เกิดที่ประเทศอิตาลีในคริสต์ศตวรรษที่ 15 ต่อมาได้เผยแพร่เข้าไปสู่ราชสำนักฝรั่งเศส                  | 6                |
| 8.    | <u>Cap.</u><br>  | ต่อมาได้เผยแพร่เข้าไปสู่ราชสำนักฝรั่งเศส   | 3                |
| 9.    | <u>Cap.</u><br> | โดยพระนางแคเธอรีนเดอเมดิซีหลังจากที่ได้อภิเษกสมรสกับกษัตริย์ฝรั่งเศส พระองค์หนึ่ง ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 16 เรื่อยมา | 7                |
| 10    | <u>Cap.</u><br> | จึงทำให้บัลเลต์ได้รับการพัฒนาในพระราชสำนัก   | 3                |

|    |  |                                    |   |
|----|--|------------------------------------|---|
| 11 | <u>Cap.</u><br> | ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 16 เรื่อยมา | 4 |
|----|--|------------------------------------|---|



| ลำดับ | ภาพ  | เสียง   | เวลา<br>(วินาที) |
|-------|--|---|------------------|
| 12    | <u>Cap.</u><br>  | โดยมีกษัตริย์ฝรั่งเศสพระองค์หนึ่งทรงรักการเต้นมาก คือ พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 พระองค์ทรงแสดงด้วยพระองค์เอง                                    | 7                |
| 13.   | <u>LS.</u><br>  | โดยแสดงเป็นพระอาทิตย์ ในบัลเลต์เรื่องหนึ่ง  | 5                |
| 14.   | <u>Cap.</u><br> | กษัตริย์พระองค์นี้ได้ทรงสร้างโรงละครขึ้น<br>ชื่อว่า "ปารีสโอเปรา"ทำให้บัลเลต์ได้ออกแสดงให้ประชาชนได้ชมแทนที่จะแสดงกันในราชสำนักเท่านั้น   | 7                |
| 15.   | <u>LS.</u><br>  | เมื่อมีโรงละครที่แสดงให้ประชาชนเกิดขึ้น ทำให้เกิดมีการคิดค้นการเต้นบนปลายเท้าขึ้น ในนักเต้นหญิงซึ่งแต่เดิมไม่มี อย่างที่เห็นเช่นทุกวันนี้ | 15               |

|     |  |  |    |
|-----|--|--|----|
| 16. | <u>LS.</u>  | ทำให้เกิดเป็นสมัยโรแมนติก ในคริสต์ศตวรรษที่19 ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส ณ ปารีสโอเปรา และทำให้นักเต้นหญิงเรียกว่า บัลเลรีนาเกิดขึ้นหลายคน แต่คนที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในยุคนี้คือ มารี ทากลิโอนี่ | 20 |
|-----|--|--|----|

| ลำดับ | ภาพ   | เสียง  | เวลา (วินาที) |
|-------|---|--|---------------|
| 17.   | <u>LS.</u>     | และบัลเลต์เรื่องที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในสมัยโรแมนติกคือ จีเซล                     | 6             |
| 18..  | <u>Cap.</u>  | ต้นกำเนิดที่กล่าวมา เป็นบัลเลต์ในยุคแรก ในยุคที่สอง เมื่อสมัยโรแมนติกฟื้นฟูเต็มที่ | 7             |
| 19.   | <u>Cap.</u>  | ต่อมาเกิดมีการปฏิบัติขึ้นในฝรั่งเศส ทำให้บัลเลต์ต้องย้ายจากประเทศฝรั่งเศส          | 1             |
| 20.   | <u>Cap.</u>  | ไปยังประเทศรัสเซีย ทำให้เกิดสมัยคลาสสิคัลบัลเลต์                                   | 7             |

|     |  |  |   |
|-----|--|--|---|
| 21. | <u>Cap.</u><br> | ศูนย์กลางอยู่ที่โรงละคร แมริอินสกี ในเมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก | 6 |
|-----|--|--|---|

| ลำดับ | ภาพ   | เสียง  | เวลา (วินาที) |
|-------|---|--|---------------|
| 22.   | <u>CAP</u><br>  | บัลเลตที่มีชื่อเสียงมากในสมัยนี้คือ สวอลเลด                      | 4             |
| 23.   | <u>CAP</u><br> | หรือที่เรียกกันว่า หงส์เห็นนั่นเอง                               | 3             |
| 24..  | <u>CAP</u><br> | และชุดที่ใส่แสดงจะเป็นกระโปรงสั้นที่เรียกกันว่า คลาสสิกเคิล ทูทู | 5             |

|      |   |  |   |
|------|---|--|---|
| 25.  | <u>CAP</u><br> | <p>ยุคต่อมาคือยุคในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20จนถึงปัจจุบัน บัลเลตได้แพร่หลายออกไปยังหลายประเทศเรื่อยมา</p> | 7 |
| 26.. | <u>CAP</u><br> | <p>จนทำให้เกิดการเต้นสมัยใหม่ขึ้นหรือที่เรียกว่า โมเดิร์นแดนซ์</p>                                     | 5 |

### ภาคผนวก ข

แบบประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษา

**แบบประเมินคุณภาพรายการโทรทัศน์ด้านเนื้อหา**  
**เรื่อง การเดินบัลเลต์เบื้องต้น**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามระดับความเห็น

เกณฑ์ระดับความพึงพอใจ 5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = พอใช้ 1 = ควรปรับปรุง

| รายการ   | ระดับความคิดเห็น |   |   |   |   |
|--|------------------|---|---|---|---|
|  | 5                | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง                       |                  |   |   |   |   |
| - เนื้อหา มีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง |                  |   |   |   |   |
| - ความถูกต้องของเนื้อหาที่น่าสนใจ                  |                  |   |   |   |   |
| - ความเหมาะสมของเนื้อหา กับระดับผู้เรียน           |                  |   |   |   |   |
| 2. ภาพและเสียงบรรยาย                               |                  |   |   |   |   |
| - ความถูกต้องของภาพ                                |                  |   |   |   |   |
| - ความถูกต้องของเสียงบรรยาย                        |                  |   |   |   |   |
| - ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย                 |                  |   |   |   |   |
| 3. เวลา  |                  |   |   |   |   |
| - ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาในภาพ             |                  |   |   |   |   |
| - ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเสียงบรรยาย              |                  |   |   |   |   |
| - ความเหมาะสมของเวลาฉายทั้งเรื่อง                  |                  |   |   |   |   |

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

**แบบประเมินคุณภาพรายการโทรทัศน์ด้านเทคโนโลยีการศึกษา**  
**เรื่อง การเดินบัลเลตเบื้องต้น**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามระดับความเห็น

เกณฑ์ระดับความพึงพอใจ 5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = พอใช้ 1 = ควรปรับปรุง

| รายการ                                 | ระดับความคิดเห็น |   |   |   |   |
|--|------------------|---|---|---|---|
|  | 5                | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง           |                  |   |   |   |   |
| - ความเหมาะสมในการนำเข้าสู่เนื้อหา     |                  |   |   |   |   |
| - ความเหมาะสมในวิธีการนำเสนอ           |                  |   |   |   |   |
| - ความเหมาะสมในการสรุปเนื้อหา          |                  |   |   |   |   |
| 2. ภาพ                                 |                  |   |   |   |   |
| - ความถูกต้องของภาพ                    |                  |   |   |   |   |
| - ความถูกต้องของเสียงบรรยาย            |                  |   |   |   |   |
| - ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย     |                  |   |   |   |   |
| 3. เวลา                                |                  |   |   |   |   |
| - ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาในภาพ |                  |   |   |   |   |
| - ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเสียงบรรยาย  |                  |   |   |   |   |
| - ความเหมาะสมของเวลาฉายทั้งเรื่อง      |                  |   |   |   |   |

ข้อเสนอแนะ.....  
.....  
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน  
(.....)  
...../...../.....

**ภาคผนวก ค**

**ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค**

การฝึกทักษะปฏิบัติ มีค่าความเชื่อมั่นตามตาราง ดังนี้  
ตอนที่ 1

|     | Scale Mean if<br>Item Deleted | Scale Variance<br>if Item Deleted | Corrected Item-<br>Total Correlation | Cronbach's Alpha<br>if Item Deleted |
|-----|-------------------------------|-----------------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------|
| a1  | 53.1251                       | 11.900                            | .406                                 | .936                                |
| a2  | 53.4084                       | 12.433                            | .432                                 | .935                                |
| a3  | 52.7334                       | 11.388                            | .816                                 | .929                                |
| a4  | 52.7834                       | 12.685                            | .148                                 | .937                                |
| a5  | 53.2167                       | 11.861                            | .667                                 | .931                                |
| a6  | 52.5917                       | 11.981                            | .522                                 | .933                                |
| a7  | 53.0917                       | 11.972                            | .933                                 | .931                                |
| a8  | 53.3167                       | 12.086                            | .841                                 | .932                                |
| a9  | 52.8001                       | 12.166                            | .604                                 | .933                                |
| a10 | 53.3084                       | 11.758                            | .785                                 | .930                                |
| a11 | 53.0751                       | 11.958                            | .653                                 | .932                                |
| a12 | 53.3251                       | 11.910                            | .909                                 | .930                                |
| a13 | 52.8167                       | 10.103                            | .939                                 | .925                                |
| a14 | 52.6334                       | 12.137                            | .592                                 | .933                                |
| a15 | 53.2084                       | 11.182                            | .796                                 | .928                                |
| a16 | 52.8501                       | 10.154                            | .889                                 | .927                                |
| a17 | 52.7417                       | 11.481                            | .806                                 | .929                                |
| a18 | 52.8834                       | 9.598                             | .957                                 | .926                                |
| a19 | 53.0751                       | 10.648                            | .687                                 | .933                                |
| a20 | 53.1751                       | 12.423                            | .484                                 | .935                                |
| a21 | 52.5001                       | 12.858                            | -.133                                | .938                                |
| a22 | 52.4917                       | 12.731                            | .211                                 | .937                                |

ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coefficient) = .935

**ภาคผนวก ง**  
**แบบวัดทักษะปฏิบัติและเกณฑ์การให้คะแนน**

## ตอนที่2 DANCE

| ที่ | ชื่อ | DANCE       |        |        |                 |            |     |
|-----|------|-------------|--------|--------|-----------------|------------|-----|
|     |      | ความถูกต้อง | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | ความพยายาม | รวม |
|     |      |             |        |        |                 |            | 10  |
| 1   |      |             |        |        |                 |            |     |
| 2   |      |             |        |        |                 |            |     |
| 3   |      |             |        |        |                 |            |     |
| 4   |      |             |        |        |                 |            |     |
| 5   |      |             |        |        |                 |            |     |
| 6   |      |             |        |        |                 |            |     |
| 7   |      |             |        |        |                 |            |     |
| 8   |      |             |        |        |                 |            |     |
| 9   |      |             |        |        |                 |            |     |
| 10  |      |             |        |        |                 |            |     |
| 11  |      |             |        |        |                 |            |     |

แบบประเมินทักษะปฏิบัติ

1.FLOOR

| ที่ | ชื่อ | Exercise For Feet |        |        |                 |     | Exercise For Legs |        |        |                 |     | Exercise For Hands |        |        |                 |     | Exercise For Hands And |        |        |                 |     |
|-----|------|-------------------|--------|--------|-----------------|-----|-------------------|--------|--------|-----------------|-----|--------------------|--------|--------|-----------------|-----|------------------------|--------|--------|-----------------|-----|
|     |      | ความถูกต้อง       | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม | ความถูกต้อง       | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม | ความถูกต้อง        | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม | ความถูกต้อง            | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม |
| 1   |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 2   |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 3   |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 4   |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 5   |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 6   |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 7   |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 8   |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 9   |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 10  |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 11  |      |                   |        |        |                 |     |                   |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |

แบบประเมินทักษะปฏิบัติ

2. CENTER

| ที่ | ชื่อ | 1st Port De Bras |        |        |                  |     | 2nd Port De Bras |        |        |                  |     | Demi-plies  |        |        |                  |     | Point And Cloes |        |        |                  |     |  |
|-----|------|------------------|--------|--------|------------------|-----|------------------|--------|--------|------------------|-----|-------------|--------|--------|------------------|-----|-----------------|--------|--------|------------------|-----|--|
|     |      | ความถูกต้อง      | เทคนิค | จังหวะ | บาดไหล่และทรวงอก | รวม | ความถูกต้อง      | เทคนิค | จังหวะ | บาดไหล่และทรวงอก | รวม | ความถูกต้อง | เทคนิค | จังหวะ | บาดไหล่และทรวงอก | รวม | ความถูกต้อง     | เทคนิค | จังหวะ | บาดไหล่และทรวงอก | รวม |  |
| 1   |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |
| 2   |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |
| 3   |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |
| 4   |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |
| 5   |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |
| 6   |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |
| 7   |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |
| 8   |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |
| 9   |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |
| 10  |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |
| 11  |      |                  |        |        |                  |     |                  |        |        |                  |     |             |        |        |                  |     |                 |        |        |                  |     |  |

| ที่ | ชื่อ | Walk And Point |        |        |                 |     | Step Close Step |        |        |                 |     | Stork walks |        |        |                 |     | Sautes      |        |        |                 |     |  |
|-----|------|----------------|--------|--------|-----------------|-----|-----------------|--------|--------|-----------------|-----|-------------|--------|--------|-----------------|-----|-------------|--------|--------|-----------------|-----|--|
|     |      | ความถูกต้อง    | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม | ความถูกต้อง     | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม | ความถูกต้อง | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม | ความถูกต้อง | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม |  |
|     |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 1   |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 2   |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 3   |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 4   |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 5   |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 6   |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 7   |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 8   |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 9   |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 10  |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |
| 11  |      |                |        |        |                 |     |                 |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |             |        |        |                 |     |  |

| ที่ | ชื่อ | Sautes And Echappes Sautes |        |        |                 |     | Exercise For eye focus |        |        |                 |     |
|-----|------|----------------------------|--------|--------|-----------------|-----|------------------------|--------|--------|-----------------|-----|
|     |      | ความถูกต้อง                | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม | ความถูกต้อง            | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม |
| 1   |      |                            |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 2   |      |                            |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 3   |      |                            |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 4   |      |                            |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 5   |      |                            |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 6   |      |                            |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 7   |      |                            |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 8   |      |                            |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 9   |      |                            |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |
| 10  |      |                            |        |        |                 |     |                        |        |        |                 |     |



| ที่ | ชื่อ | Galops and Spring Points |        |        |                 |     | Skip Change Of Steps |        |        |                 |     | Rhythm Steps A 2/4 |        |        |                 |     | Rhythm Steps B 3/4 |        |        |                 |     |  |
|-----|------|--------------------------|--------|--------|-----------------|-----|----------------------|--------|--------|-----------------|-----|--------------------|--------|--------|-----------------|-----|--------------------|--------|--------|-----------------|-----|--|
|     |      | ความถูกต้อง              | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม | ความถูกต้อง          | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม | ความถูกต้อง        | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม | ความถูกต้อง        | เทคนิค | จังหวะ | อารมณ์และหน้าตา | รวม |  |
| 1   |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |
| 2   |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |
| 3   |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |
| 4   |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |
| 5   |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |
| 6   |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |
| 7   |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |
| 8   |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |
| 9   |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |
| 10  |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |
| 11  |      |                          |        |        |                 |     |                      |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |                    |        |        |                 |     |  |

### เกณฑ์การให้คะแนน

- 3 หมายถึง การปฏิบัติท่าเต้นได้ถูกต้องและมีการบังคับกล้ามเนื้อและร่างกายได้ ถูกต้อง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติท่าเต้นได้ส่วนใหญ่ถูกต้องและมีการบังคับกล้ามเนื้อและร่างกายได้ถูกต้อง หรือ การปฏิบัติท่าเต้นได้ถูกต้องและมีการบังคับกล้ามเนื้อและร่างกายได้ส่วนใหญ่ถูกต้อง การแสดงไม่สมบูรณ์เล็กน้อย
- 1 หมายถึง การปฏิบัติท่าเต้นได้ส่วนน้อย และมีการบังคับกล้ามเนื้อและ ร่างกายได้ถูกต้องเป็นส่วนน้อย การแสดงไม่สมบูรณ์
- 0 หมายถึง การปฏิบัติท่าเต้นไม่ได้และไม่สามารถควบคุมร่างกายและกล้ามเนื้อได้ ไม่สามารถแสดงได้

### เกณฑ์การให้คะแนนในตอนี่ 2

- 2 หมายถึง การปฏิบัติท่าเต้นได้ถูกต้อง
- 1 หมายถึง การปฏิบัติท่าเต้นได้ส่วนน้อย
- 0 หมายถึง การปฏิบัติท่าเต้นไม่ได้

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

## รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

### ด้านเทคโนโลยีการศึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุรนันทน์  
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา  
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรบุญฤทธิ์ ควรหาเวชศิษฐ์  
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา  
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง  
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา  
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

### ด้านเนื้อหา

1. อาจารย์กัญจพร ตันทอง  
ภาควิชานาฏศิลป์สากล  
คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนบุรี
2. อาจารย์นุชนาฏ คึก  
โรงเรียน ลีลา
3. อาจารย์ศุภวรรณ เบกาเปเรช  
ภาควิชานาฏศิลป์และการละคร  
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

## ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

|                     |  |
|---------------------|--|
| ชื่อ-ชื่อสกุล       | นางสาวศตพร ศีรหาคำ   |
| วันเดือนปีเกิด      | วันที่ 28 กรกฎาคม 2519   |
| สถานที่เกิด         | จังหวัด ขอนแก่น  |
| สถานที่อยู่ปัจจุบัน | 10/588 ม.สินธานี 1 ถ.นวมินทร์ แขวงคลองกุ่ม<br>เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร |

## ประวัติการศึกษา

|          |   |
|----------|---|
| พ.ศ.2537 | ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย<br>จากโรงเรียน กัลยาณวัตร จังหวัด ขอนแก่น                    |
| พ.ศ.2544 | ระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)<br>จากมหาวิทยาลัย รามคำแหง                   |
| พ.ศ.2551 | การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)<br>สาขาเทคโนโลยีการศึกษา<br>จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |